

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

7 Μαρτίου 2025

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1046

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. Ε-174/2024

Έγκριση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) περιόδων 2023 - 2032 και 2024 - 2033.

Ο ΚΛΑΔΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ
ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ

Κατά την τακτική συνεδρίαση της Σύνοψης του Κλάδου Ενέργειας, στην έδρα της Αρχής, την 18η Ιουλίου 2024, και

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 121 του ν. 5043/2023 «Ρυθμίσεις σχετικά με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού - Διατάξεις για την ευζωία των ζώων συντροφιάς - Διατάξεις για το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου τομέα - Λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α' 91).

2. Τον ν. 5037/2023 «Μετονομασία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων και διεύρυνση του αντικείμενου της με αρμοδιότητες επί των υπηρεσιών ύδατος και της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, ενίσχυση της υδατικής πολιτικής - Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη χρήση και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της ενσωμάτωσης των Οδηγιών ΕΕ 2018/2001 και 2019/944 - Ειδικότερες διατάξεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος» (Α' 78) και ιδίως τα άρθρα 1-23.

3. Τον ν. 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 179) και ιδίως τα άρθρα 14, 94, 108 και 108Α.

4. Τον ν. 3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις» (Α' 129), καθώς και τον ν. 4414/2016

«Νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης - Διατάξεις για το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των κλάδων προμήθειας και διανομής στην αγορά του φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις» (Α' 149) και ιδίως το άρθρο 24 αυτού.

5. Τις διατάξεις της Οδηγίας 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, «σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ».

6. Τον Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ, ο οποίος επανεκδόθηκε με την υπ' αρ. 1412/2020 (Β' 4658) απόφαση της ΡΑΕ και ιδίως το Μέρος Α της Ενότητας 8.

7. Την υπ' αρ. 475/2017 απόφαση ΡΑΕ «για την τελική πιστοποίηση της εταιρείας με την επωνυμία "Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) ΑΕ" ως Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Διαχωρισμένης Ιδιοκτησίας, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 9 και 11 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ», η οποία λαμβάνει δεόντως υπόψη την υπό στοιχεία C(2017)/3715/24.05.2017 Γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκδοθείσα σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 714/2009 και τα άρθρα 10 παρ. 6 και 11 παρ. 6 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ.

8. Τον Κανονισμό Άδειας Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης του Συστήματος (Β' 360) και την Άδεια Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης του Συστήματος (Β' 492) που χορηγήθηκε στον Διαχειριστή του Συστήματος.

9. Την υπό στοιχεία ΦΑ/Ε 3.2/57/3/3.1.2011 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τη χρηματοδότηση της διασύνδεσης των Κυκλάδων και άλλων έργων της ΔΕΗ από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Β' 237).

10. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) (Β' 4893/2019).

11. Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς περιόδου 2014-2023, το οποίο εγκρίθηκε με τις υπ' αρ. 560/2013 (Β' 3297) και υπό στοιχεία 77Α/2014 (Β' 556) αποφάσεις της ΡΑΕ.

12. Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς περιόδου 2017-2026, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 280/2016 (Β' 2534) απόφαση της ΡΑΕ.

13. Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς περιόδου 2018-2027, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 256/2018 (Β' 1570) απόφαση της ΡΑΕ.

14. Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς περιόδου 2019-2028, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 1097/2019 (Β' 1048/2020) απόφαση της ΡΑΕ.

15. Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς περιόδου 2021-2030, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 611/2021 (Β' 410/2022) απόφαση της ΡΑΕ.

16. Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς περιόδου 2022-2031, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 287/2022 (Β' 4789) απόφαση της ΡΑΕ.

17. Το Σχέδιο Ανάπτυξης του Δικτύου περιόδου 2021-2025, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 631/2021 (Β' 4282) απόφαση της ΡΑΕ.

18. Το Σχέδιο Ανάπτυξης του Δικτύου περιόδου 2022 - 2026, το οποίο εγκρίθηκε με την υπό στοιχεία Ε-96/2023 (Β' 4988) απόφαση Κλάδου Ενέργειας της ΡΑΕΥ.

19. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-328579/23.05.2022 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ με το οποίο υποβλήθηκαν το Σχέδιο Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης περιόδου 2023-2032 και οι απόψεις του επί των αποτελεσμάτων της Δημόσιας Διαβούλευσης που διεξήγαγε ο Διαχειριστής ως προς το Προκαταρκτικό ΔΠΑ περιόδου 2023-2032.

20. Την από 02.09.2022 δημόσια ανακοίνωση¹ της ΡΑΕ για τη Δημόσια Διαβούλευση επί του Σχεδίου Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης περιόδου 2023-2032 έως τις 03.10.2022.

21. Τις απόψεις² που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της ως άνω Δημόσιας Διαβούλευσης και συγκεκριμένα με το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-337182/04.10.2022 έγγραφο της εταιρείας BLUE SEA POWER Α.Ε., το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-337193/04.10.2022 έγγραφο της ΔΕΗ, το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-337215/04.10.2022 εμπιστευτικό έγγραφο και το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-339221/24.10.2022 έγγραφο του ΔΕΔΔΗΕ.

22. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ο-98662/08.11.2022 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ, με το οποίο ζητήθηκε η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων επί του ΔΠΑ περιόδου 2023-2032.

23. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-340421/11.11.2022 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση σχετικά με την ολοκλήρωση των υποέργων αντιστάθμισης αέργου ισχύος στον Υ/Σ Μυκόνου και της σύνδεσης της υπέργειας οπτικής ίνας (Optical Ground Wire-OPGW) που έχει εγκατασταθεί στη Γ.Μ. 150 kV Αλιβέρι - Λιβάδι».

24. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-340425/11.11.2022 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Τεκμηρίωση για την ανάγκη υλοποίησης του έργου της νέας διπλής Γ.Μ. 150 kV Χανιά-Δαμάστα και τη συσχέτιση του με την αξιοποίηση της ικανότητας μεταφοράς της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης».

25. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-340620/16.11.2022 εμπιστευτικό έγγραφο.

26. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ο-100031/16.12.2022 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ, με το οποίο υπενθυμίστηκε η εκκρεμότητα υποβολής λοιπών συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων επί του ΔΠΑ περιόδου 2023-2032.

27. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-346288/20.02.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Υποβολή στοιχείων επικαιροποίησης ΔΠΑ περιόδου 2023-2032».

28. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ι-356100/11.08.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ με το οποίο υποβλήθηκαν το Σχέδιο Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης περιόδου 2024-2033 και οι απόψεις του επί των αποτελεσμάτων της Δημόσιας Διαβούλευσης που διεξήγαγε ο Διαχειριστής ως προς το Προκαταρκτικό ΔΠΑ περιόδου 2024-2033.

29. Την από 27.10.2023 δημόσια ανακοίνωση³ της ΡΑΕΥ για τη Δημόσια Διαβούλευση επί του Σχεδίου Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης περιόδου 2024-2033 έως τις 27.11.2023.

30. Τις απόψεις⁴ που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της ως άνω Δημόσιας Διαβούλευσης και συγκεκριμένα με το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ι-362715/28.11.2023 έγγραφο της εταιρείας ΔΕΗ Α.Ε και το υπό στοιχεία Ι-363026/01.12.2023 έγγραφο της ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.

31. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ο-107384/22.12.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ, με το οποίο ζητήθηκε η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων επί του ΔΠΑ 2024-2033 καθώς και οι απόψεις του Διαχειριστή επί των σχολίων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης που διενήργησε η ΡΑΕΥ επί του ανωτέρω ΔΠΑ.

32. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ι-370633/01.04.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και απόψεων επί της Δημόσιας Διαβούλευσης της ΡΑΕΥ επί του ΔΠΑ περιόδου 2024-2033 του ΕΣΜΗΕ».

33. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ι-356492/28.08.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Επικαιροποίηση του χρονοδιαγράμματος της Φάσης ΙΙ της Διασύνδεσης της Κρήτης με το Ηπειρωτικό Σύστημα».

34. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ο-105049/21.09.2023 έγγραφο της Αρχής προς το ΥΠΕΝ «Χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης διασύνδεσης Κρήτη-Αττική».

35. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ι-361020/31.10.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Επικαιροποίηση του χρονοδιαγράμματος της Β' φάσης της Διασύνδεσης της Κρήτης με το Ηπειρωτικό Σύστημα και των ζητημάτων που αφορούν στη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Κρήτη».

36. Το υπό στοιχεία ΡΑΕΥ Ο-106308/10.11.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Υποβολή από τη Χώρα αιτήματος για την παράταση του καθεστώτος παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις του ευρωπαϊκού πλαισίου (Κανονισμός 2019/943 και 2019/944) όσον αφορά στη λειτουργία της αγοράς του Μικρού Συνδεδεμένου Συστήματος της Κρήτης».

1 <https://www.rae.gr/diavoulfeis/44960/>

2 <https://www.rae.gr/diavoulfeis/48586/>

3 <https://www.rae.gr/diavoulfeis/72907/>

4 <https://www.rae.gr/diavoulfeis/74219/>

37. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-362240/20.11.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Υποβολή από τη Χώρα αιτήματος για την παράταση του καθεστώτος παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις του ευρωπαϊκού πλαισίου (Κανονισμός 2019/943 και 2019/944) όσον αφορά στη λειτουργία της αγοράς του Μικρού Συνδεδεμένου Συστήματος της Κρήτης».

38. Την υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ο-106745/30.11.2023 και Ι-362908/30.11.2023 ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ της ΠΑΑΕΥ και του ΑΔΜΗΕ.

39. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ο-109084/28.03.2024 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση σχετικά με την επίπτωση της ενέργειας δολιοφθοράς και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Φάσης ΙΙ της διασύνδεσης με το ηπειρωτικό σύστημα».

40. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-371598/15.04.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση σχετικά με την επίπτωση της ενέργειας δολιοφθοράς και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Φάσης ΙΙ της διασύνδεσης με το ηπειρωτικό σύστημα».

41. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-373028/10.05.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Βίαιη διακοπή των εργασιών εγκατάστασης του Σταθμού Ηλεκτροδίων Κορακιάς και απρόβλετα διακωλυτικά γεγονότα στην εκτέλεση των συνόδων έργων στην Κρήτη, για το έργο της διασύνδεσης του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας της νήσου Κρήτης με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) μέσω συνεχούς ρεύματος».

42. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ο-110579/27.05.2024 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση σχετικά με το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Φάσης ΙΙ της διασύνδεσης της Κρήτης».

43. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-375674/19.06.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση σχετικά με το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Φάσης ΙΙ της διασύνδεσης της Κρήτης».

44. Την από 27.6.2024 παρουσίαση του ΑΔΜΗΕ ενώπιον της Σύνοψης του Κλάδου Ενέργειας της ΠΑΑΕΥ σχετικά με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου της Φάσης ΙΙ της διασύνδεσης της Κρήτης.

45. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-357295/08.09.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Διασύνδεση με το ηπειρωτικό σύστημα του ΗΣ Θήρας».

46. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-371274/10.04.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Διασύνδεση Δωδεκανήσων- Επέκταση Υ/Σ GIS 150kV Σορωνής Ρόδου».

47. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-376558/02.07.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Αναθεώρηση προϋπολογισμού του έργου «Μελέτη, Προμήθεια και Εγκατάσταση Υπογείων και Υποβρυχίων Καλωδίων XLPE 150kV για την εγκατάσταση των καλωδιακών Γ.Μ. 150kV Κεφαλονιά-Ζάκυνθος- και Λευκάδα-Κεφαλονιά» στο πλαίσιο αναβάθμισης κυκλωμάτων 150kV στο βρόχο Ιονίων Νήσων».

48. Το υπό στοιχεία ΠΑΑΕΥ Ι-366395/27.01.2024 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Ανάγκες ΕΣΜΗΕ για την παροχή σύγχρονης στρεφόμενης αδράνειας και ισχύος (ρεύματος) βραχυκύκλωσης».

49. Την υπ' αρ. 469/2015 απόφαση ΠΑΕ «Συγκρότηση Επιτροπής Εξέτασης Οικονομικότητας του τρόπου ηλεκτροδότησης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών για την εφαρμογή της απόφασης 2014/536/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής».

50. Την υπ' αρ. 651/2018 απόφαση ΠΑΕ «Καθορισμός κριτηρίων, μεθοδολογίας, και διαδικασίας εξέτασης της οικονομικής αποδοτικότητας και τεχνικής δυνατότητας ηλεκτροδότησης ενός ή περισσότερων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (Μ.Δ.Ν.) μέσω της διασύνδεσής τους με το ΕΣΜΗΕ ή το Διασυνδεδεμένο με αυτό ΕΔΔΗΕ, σε σχέση με τη εξακολούθηση της ηλεκτροδότησής του(ς) ως Μ.Δ.Ν., σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 108Α του ν. 4001/2011» (Β' 4682).

51. Το Πόρισμα της Επιτροπής εξέτασης της οικονομικότητας του τρόπου ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ, για τη διασύνδεση των ΜΔΝ των Κυκλάδων που δεν περιλαμβάνονται στο ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ 2017-2026, υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-214167/15.11.2016.

52. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-216859/30.01.2017 έγγραφο του ΕΔΔΗΕ «Εισήγηση του ΕΔΔΗΕ επί του Πορίσματος της Επιτροπής ΠΑΕ για την οικονομικότητα ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ των Κυκλάδων που δεν περιλαμβάνονται στο ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ 2017-2026».

53. Το Πόρισμα της Επιτροπής εξέτασης της οικονομικότητας του τρόπου ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ, για τη διασύνδεση των νησιών του Νοτίου Αιγαίου (Δωδεκάνησα), υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-229250/30.11.2017.

54. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-231992/06.02.2018 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Εισήγηση του ΑΔΜΗΕ επί του Πορίσματος της Επιτροπής ΠΑΕ για την οικονομικότητα ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ των Κυκλάδων που δεν περιλαμβάνονται στο ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ 2017-2026».

55. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-266014/12.08.2019 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Υποβολή τεχνικού υπομνήματος επί του προτεινόμενου σχεδίου διασύνδεσης Κυκλάδων - Δ' Φάση».

56. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-323178/17.03.2022 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Αναθεώρηση προϋπολογισμών καλωδιακών έργων της Δ' Φάσης της διασύνδεσης των Κυκλάδων με το ΕΣΜΗΕ - Αύξηση τιμών των υλικών και των υπηρεσιών».

57. Την υπό στοιχεία ΠΑΕ Ο-90488/27.10.2021 επιστολή της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Υποβολή Μελετών Κόστους - Οφέλους των εγκεκριμένων και των υποψήφιων Έργων Μείζονος Σημασίας».

58. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-317259/05.01.2022 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Υποβολή Μελετών Κόστους-Οφέλους των εγκεκριμένων και υποψήφιων Έργων Μείζονος Σημασίας».

59. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-232375/15.02.2018 έγγραφο του ΕΔΔΗΕ «Εισήγηση επί του Πρώτου Μέρους του Πορίσματος της Επιτροπής ΠΑΕ για την οικονομικότητα ηλεκτροδότησης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (ΜΔΝ) του Ν. και Β. Αιγαίου».

60. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-237469/29.05.2018 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Εισήγηση ΑΔΜΗΕ επί του Πορίσματος της Επιτροπής ΠΑΕ για την οικονομικότητα ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ των Δωδεκανήσων».

61. Το Πόρισμα της Επιτροπής εξέτασης της οικονομικότητας του τρόπου ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ, για τη διασύνδεση των νησιών του Βόρειου Αιγαίου, υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-252081/28.12.2018.

62. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-262275/03.06.2019 έγγραφο του ΔΕΔΔΗΕ «Εισήγηση επί του Δεύτερου Μέρους του Πορίσματος της Επιτροπής ΠΑΕ για την οικονομικότητα ηλεκτροδότησης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (ΜΔΝ) του Ν. και Β. Αιγαίου».

63. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-265446/22.07.2019 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Εισήγηση ΑΔΜΗΕ επί του Πορίσματος της Επιτροπής ΠΑΕ για την οικονομικότητα ηλεκτροδότησης των ΜΔΝ του Β. Αιγαίου».

64. Την υπ' αρ. 785/2019 απόφαση ΠΑΕ «Καθορισμός του οικονομικά αποδοτικότερου τρόπου ηλεκτροδότησης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (ΜΔΝ) των Νοτίων και Δυτικών Κυκλάδων, και των ΜΔΝ του Νοτίου και Βορείου Αιγαίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 108Α του ν. 4001/2011» (Β' 4428).

65. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-263083/11.06.2019 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Χαρακτηρισμός του Έργου "Δ Φάση Διασύνδεσης των Κυκλάδων" ως Έργο Γενικότερης Σημασίας για την Οικονομία της Χώρας».

66. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-273810/16.12.2019 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Εισήγηση ΑΔΜΗΕ επί του σχεδιασμού διασύνδεσης των ΜΔΝ του Β. Αιγαίου».

67. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-283502/15.06.2020 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ, το οποίο μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τεχνικό υπόμνημα για τη διασύνδεση των Δωδεκανήσων και των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου με το ΕΣΜΗΕ.

68. Την υπ' αρ. 770/2021 απόφαση ΠΑΕ «Απευθείας ανάθεση της παροχής υπηρεσιών Συμβούλου για το έργο "Επικαιροποίηση της μελέτης για την εξέταση της οικονομικότητας της διασύνδεσης των Δωδεκανήσων"».

69. Την επικαιροποίηση της μελέτης για την εξέταση της οικονομικότητας της διασύνδεσης των Δωδεκανήσων, υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-313401/10.11.2021, σε συνέχεια της απόφασης ΠΑΕ υπ' αρ. 770/2021.

70. Την υπό στοιχεία ΠΑΕ Ο-79973/29.11.2019 επιστολή της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Υπόμνηση υποχρέωσης τακτικής υποβολής προόδου των έργων διασύνδεσης της Κρήτης και των Κυκλάδων με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς, στο πλαίσιο εφαρμογής των Αποφάσεων ΠΑΕ υπ' αρ. 280/2016 και 256/2018 με τις οποίες εγκρίθηκαν τα Δεκαετή Προγράμματα Ανάπτυξης περιόδου 2017-2026 και 2018-2027 αντίστοιχα».

71. Το υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-247648/23.10.2018 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Υποβολή της Μελέτης Επάρκειας Ισχύος της Κρήτης για την περίοδο 2018-2030.»

72. Την υπ' αρ. 847/2017 απόφαση ΠΑΕ «Διασυνοριακός Επιμερισμός κόστους του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος "EUROASIA Interconnector" (Ευρασιατικός διασυνδεδετήριος αγωγός) μεταξύ της Ελλάδας και της Κύπρου», στην οποία επισυνάπτεται η από 10.10.2017 κοινή απόφαση των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας Ελλάδας και Κύπρου (ΠΑΕΚ) με θέμα «Cross-Border Cost Allocation Agreement between the Regulatory Authority for Energy of Greece (RAE) and the Cyprus Energy Regulatory Authority (CERA)» (Β' 906/2018), κα-

θώς και την υπ' αρ. 384/2021 «Σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της υπ' αρ. 847/2017 απόφασης ΠΑΕ «Διασυνοριακός Επιμερισμός κόστους του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος "EUROASIA Interconnector" (Ευρασιατικός διασυνδεδετήριος αγωγός)» μεταξύ της Ελλάδας και της Κύπρου», κατόπιν της επικαιροποίησης του Ενωσιακού Καταλόγου Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος με τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό 2020/389», στην οποία έχει προσαρτηθεί η από 23.4.2021 κοινή απόφαση των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας Ελλάδας και Κύπρου (ΠΑΕΚ) με θέμα «JOINT DECISION OF THE HELLENIC REGULATORY AUTHORITY FOR ENERGY (RAE) AND THE CYPRUS ENERGY REGULATORY AUTHORITY (CERA) WITH REGARDS TO CLARIFICATIONS AND UPDATES RELATED TO THE CROSS-BORDER COST ALLOCATION AGREEMENT, OF 10 OCTOBER 2017, FOLLOWING THE COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) 2020/389» (Β' 1885).

73. Την υπό στοιχεία ΠΑΕ Ι-244153/09.08.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Χαρακτηρισμός των έργων των Φάσεων Ι και ΙΙ της Διασύνδεσης της Κρήτης με το ΕΣΜΗΕ ως έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία της Χώρας» (Β' 4450/2017).

74. Την υπ' αρ. 816/2018 απόφαση ΠΑΕ «Λήψη μέτρων για την υλοποίηση της διασύνδεσης της νήσου Κρήτης με το διασυνδεδεμένο σύστημα (ΕΣΜΗΕ) και ειδικότερα για τη χρηματοδότηση και κατασκευή του Έργου υπ' αρ. 3.10.3 "Γραμμή μεταφοράς μεταξύ Κορακιάς στην Κρήτη και Περιφέρειας Αττικής (ΕΛ)" που αποτελεί τμήμα του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος "EUROASIA Interconnector"».

75. Την υπ' αρ. 838/2018 απόφαση ΠΑΕ «Ορισμός, κατ' εφαρμογή της απόφασης ΠΑΕ υπ' αρ. 816/2018, της εταιρείας με την επωνυμία «ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΚΡΗΤΗΣ - ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ» και τον διακριτικό τίτλο «ΑΡΙΑΔΝΗ INTERCONNECTION ΑΕΕΣ» ως φορέα για τη χρηματοδότηση και κατασκευή του έργου υπ' αρ. 3.10.3 «Γραμμή μεταφοράς μεταξύ Κορακιάς στην Κρήτη και περιφέρειας Αττικής (ΕΛ)» που αποτελεί τμήμα του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος «EUROASIA Interconnector», υπό όρους και προϋποθέσεις».

76. Την υπ' αρ. 1190/2018 απόφαση ΠΑΕ «Τροποποίηση, συμπλήρωση και εξειδίκευση όρων των Αποφάσεων ΠΑΕ υπ' αρ. 816/2018 και 838/2018 σχετικά με την υλοποίηση του έργου υπ' αρ. 3.10.3 «Γραμμή μεταφοράς μεταξύ Κορακιάς στην Κρήτη και περιφέρειας Αττικής (ΕΛ)» που αποτελεί τμήμα του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος «EUROASIA Interconnector».

77. Την υπ' αρ. 150/2019 απόφαση ΠΑΕ «Κατασκευή και χρηματοδότηση του έργου υπ' αρ. 3.10.3 «Γραμμή μεταφοράς μεταξύ Κορακιάς στην Κρήτη και περιφέρειας Αττικής (ΕΛ)» που αποτελεί τμήμα του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος «EUROASIA Interconnector» από την εταιρεία με την επωνυμία «ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΚΡΗΤΗΣ - ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ» και δ.τ. «ΑΡΙΑΔΝΗ INTERCONNECTION ΑΕΕΣ».

78. Τις διατάξεις του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2020/289 της Επιτροπής της 31ης Οκτωβρίου 2019 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 347/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τον ενωσιακό κατάλογο έργων

κοινού ενδιαφέροντος, στον οποίο δεν περιλαμβάνεται η διασύνδεση Κρήτης-Αττικής ως τμήμα του Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος «EUROASIA Interconnector», κατόπιν σχετικής απόφασης της Ελληνικής Κυβέρνησης.

79. Το υπό στοιχεία PAE I-311161/12.10.2021 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Επικαιροποίηση του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού της Φάσης II της Ηλεκτρικής Διασύνδεσης της Κρήτης με το Ηπειρωτικό Σύστημα, στη βάση έκτακτων ανασχετικών παραγόντων στην υλοποίησή του και κατόπιν της συνδρομής επιγενόμενων κοστολογικών παραμέτρων για τη διαμόρφωση του επιτρεπόμενου εσόδου κατά την περίοδο κατασκευής του έργου».

80. Το υπό στοιχεία PAE O-94724/17.05.2022 έγγραφο της Αρχής προς την εταιρεία «EuroAsia Interconnector Limited» με θέμα «Τεχνικές απαιτήσεις για τη σύνδεση με το ΕΣΜΗΕ του συστήματος συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης της εταιρείας ARIADNE Interconnection».

81. Το υπό στοιχεία PAE O-94726/17.05.2022 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Τεχνικές απαιτήσεις για τη σύνδεση με το ΕΣΜΗΕ του συστήματος συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης της εταιρείας ARIADNE Interconnection».

82. Την υπ' αρ. 699/2012 απόφαση PAE «Χαρακτηρισμός της Πελοποννήσου ως περιοχής με κορεσμένο δίκτυο για απορρόφηση ισχύος από σταθμούς ΑΠΕ, διαπίστωση ορίων ασφαλούς απορρόφησης ισχύος ΑΠΕ στην περιοχή αυτή».

83. Την υπ' αρ. 663/2019 απόφαση PAE «Καθορισμός νέων ορίων ασφαλούς απορρόφησης ισχύος από σταθμούς ΑΠΕ στο κορεσμένο δίκτυο της Πελοποννήσου και προϋποθέσεις διάθεσής του».

84. Την υπ' αρ. 71/2021 απόφαση PAE «Κλήση σε έγγραφη ακρόαση της "ΑΔΜΗΕ Α.Ε." σε σχέση με την πρόοδο του έργου του Δυτικού Διαδρόμου επέκτασης των 400kV στην Πελοπόννησο».

85. Το υπό στοιχεία PAE I-297925/02.03.2021 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Κλήση σε έγγραφη ακρόαση της "ΑΔΜΗΕ Α.Ε." σε σχέση με την πρόοδο του έργου του Δυτικού Διαδρόμου επέκτασης των 400kV στην Πελοπόννησο».

86. Το υπό στοιχεία PAE I-299892/31.03.2021 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Κλήση σε έγγραφη ακρόαση της «ΑΔΜΗΕ Α.Ε.» σε σχέση με την πρόοδο του έργου του Δυτικού Διαδρόμου επέκτασης των 400kV στην Πελοπόννησο».

87. Την υπ' αρ. 345/2021 απόφαση PAE «Σχετικά με την τήρηση από την "ΑΔΜΗΕ Α.Ε." των υποχρεώσεων της για την έγκαιρη υλοποίηση του έργου "Δυτικός Διαδρόμος επέκτασης των 400kV στην Πελοπόννησο" και την προσήκουσα ενημέρωση της PAE, στη βάση της ιδιότητάς της του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ, κατόπιν της υπ' αρ. 71/21.1.2021 απόφασης PAE για την κλήση της σε έγγραφη ακρόαση».

88. Το υπό στοιχεία PAE O-101110/13.02.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση για το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των έργων του Δυτικού διαδρόμου Πελοποννήσου και της δεύτερης διασύνδεσης με τη Βουλγαρία».

89. Το υπό στοιχεία PAE I-346489/22.02.2023 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ «Ενημέρωση σχετικά με το χρονοδιάγραμ-

μα ολοκλήρωσης των έργων του Δυτικού Διαδρόμου Πελοποννήσου και της δεύτερης διασύνδεσης με τη Βουλγαρία».

90. Το υπό στοιχεία PAE I-257121/19.03.2019 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ, με το οποίο μεταξύ άλλων ενημέρωσε την Αρχή για του αίτημά του προς το ΥΠΕΝ να χαρακτηριστεί το έργο Μεγαλόπολη-Αττική ως έργο γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας.

91. Το υπό στοιχεία PAE I-328829/27.05.2022 έγγραφο του ΑΔΜΗΕ προς τον Υπουργό του ΥΠΕΝ «Χαρακτηρισμός του έργου της νέας ΓΜ 400 KV KYT Κουμουνδούρου - KYT Κορίνθου».

92. Το υπό στοιχεία PAE I-315941/15.12.2021 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Πρόταση για την υλοποίηση πιλοτικού έργου σταθμού συσσωρευτών στο Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας».

93. Την από 08.08.2018 κοινή απόφαση (υπό στοιχεία PAE 681/2018, Β' 5732) των Ρυθμιστικών Αρχών Ελλάδας και Βουλγαρίας (EWRC) «Cross-Border Cost Allocation Agreement between the Regulatory Authority for Energy (RAE) and the Energy and Water Regulatory Commission (EWRC)», αναφορικά με τον διασυνοριακό επιμερισμό του κόστους του Έργου PCI 3.7.1 «Νέα διασυνδυετική γραμμή μεταφοράς Νέας Σάντας (Ελλάδα) και Maritsa East 1 (Βουλγαρία)».

94. Το υπό στοιχεία PAE I-346288/20.02.2022 8ο εξαμηνιαίο δελτίο προόδου που υποβλήθηκε στη PAE από την ΑΔΜΗΕ Α.Ε. και τον Διαχειριστή Συστήματος της Βουλγαρίας ESO-EAD ως Φορείς Υλοποίησης του Έργου PCI 3.7.1 «Νέα διασυνδυετική γραμμή μεταφοράς Νέας Σάντας (Ελλάδα) και Maritsa East 1 (Βουλγαρία)».

95. Το υπό στοιχεία PAE O-101521/09.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER), με το οποίο υποβλήθηκε η γνώμη της Αρχής σε συνεργασία με τη Ρυθμιστική Αρχή της Κύπρου, σχετικά με την ένταξη του υποψήφιου έργου του «EuroAsia Interconnector» στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού EK 2022/869.

96. Το υπό στοιχεία PAE O-101526/10.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς την Επίτροπο Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με το οποίο η Αρχή δήλωσε τη στήριξή της στην ένταξη του υποψήφιου έργου «GREGY Interconnector» στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού EK 2022/869.

97. Το υπό στοιχεία PAE O-101561/14.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER), με το οποίο υποβλήθηκε η γνώμη της Αρχής, σχετικά με την ένταξη του υποψήφιου έργου «GAP Interconnector» στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού EK 2022/869.

98. Το υπό στοιχεία PAE O-101562/14.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER), με το οποίο υποβλήθηκε η γνώμη της Αρχής, σχετικά με την ένταξη του υποψήφιου έργου «Southern Aegean Interconnector» στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού EK 2022/869.

99. Το υπό στοιχεία PAE O-101563/14.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER), με το οποίο υπο-

βλήθηκε η γνώμη της Αρχής, σχετικά με την ένταξη του υποψήφιου έργου «GREGY Interconnector» στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού ΕΚ 2022/869.

100. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ο-101564/14.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER), με το οποίο υποβλήθηκε η γνώμη της Αρχής, σχετικά με την ένταξη του υποψήφιου έργου αποθήκευσης με συσσωρευτές στην Πτολεμαΐδα στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού ΕΚ 2022/869.

101. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ο-101565/14.03.2023 έγγραφο της Αρχής προς τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER), με το οποίο υποβλήθηκε η γνώμη της Αρχής, σχετικά με την ένταξη του υποψήφιου έργου της αντλησιοταμίευσης στην Αμφιλοχία στην 1η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού ΕΚ 2022/869.

102. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-308261/12.8.2021 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Ενημέρωση για τη δεύτερη διασύνδεση Ελλάδας - Ιταλίας».

103. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-342831/20.12.2022 έγγραφο της ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. «Χαρακτηρισμός του Έργου Παραλλαγής Εναερίων Γραμμών Υπερυψηλής Τάσης (400 kV) στην περιοχή του Νέου Οικισμού Ποντοκώμης Δήμου Κοζάνης, ως Έργο Ενίσχυσης του Συστήματος».

104. Την υπό στοιχεία ΡΑΕ Ο-100801/27.01.2023 επιστολή της Αρχής «Χαρακτηρισμός του Έργου Παραλλαγής Εναερίων Γραμμών Υπερυψηλής Τάσης (400 kV) στην περιοχή του Νέου Οικισμού Ποντοκώμης Δήμου Κοζάνης, ως Έργο Ενίσχυσης του Συστήματος».

105. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-293522/18.12.2020 έγγραφο της ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. «Έργα σύνδεσης νέων Υ/Σ ΥΤ/ΜΤ και Κέντρων Διανομής (Κ/Δ)».

106. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-301327/22.04.2021 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Έργα επέκτασης του Συστήματος για σύνδεση του Δικτύου στο Σύστημα για συμπερίληψη στο ΔΠΑ περιόδου 2022-2031».

107. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-308208/11.08.2021 έγγραφο της ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. «Έργα σύνδεσης στην ΥΤ για προσθήκη Μ/Σ ισχύος σε υφιστάμενους Υ/Σ ΥΤ/ΜΤ».

108. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-318253/17.1.2022 έγγραφο της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. «Έργα επέκτασης του Συστήματος για σύνδεση του Δικτύου στο Σύστημα για συμπερίληψη στο ΔΠΑ περιόδου 2023-2032».

109. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-319356/07.02.2022 έγγραφο της ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. «Έργα επαυξήσεως σε υφιστάμενους Υ/Σ για αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο δίκτυο».

110. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-322198/08.03.2022 έγγραφο της ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. «Επισημάνσεις ΔΕΔΔΗΕ στη Δημόσια Διαβούλευση της ΡΑΕ επί του ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ, για τα έτη 2022-2031».

111. Το υπό στοιχεία ΡΑΕ Ι-336600/27.09.2022 έγγραφο του ΔΕΔΔΗΕ προς τον ΑΔΜΗΕ «Έργα επαυξήσεως σε υφιστάμενους Υ/Σ για αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο δίκτυο».

112. Τη Γνωμοδότηση ΡΑΕ υπ' αρ. 14/2018 προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας «σχετικά με την μεθοδολογία υπολογισμού και επιβολής ρήτρας σε περίπτωση καθυστέρησης υλοποίησης των έργων διασύνδεσης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών με το ΕΣΜΗΕ, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 108Α του ν. 4001/2011».

113. Την υπ' αρ. 495/2021 απόφαση ΡΑΕ «Μεθοδολογία Υπολογισμού Απαιτούμενου Εσόδου του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας» (Β' 2792).

114. Την υπ' αρ. 590/2021 απόφαση ΡΑΕ «Έγκριση Εγχειριδίου με τίτλο «Οδηγίες σύνταξης Μελετών Κόστους-Οφέλους για έργα που εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ), σύμφωνα με την υποενότητα 8.3 της Επανεκδόσης του Κώδικα Διαχείρισης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας» (Β' 4774).

115. Την υπ' αρ. (ΕΕ) 2022/258 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21ης Φεβρουαρίου 2022 «για τη χορήγηση στην Ελληνική Δημοκρατία παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την Κρήτη» και τις διατάξεις των άρθρων 108 Β, 108 Γ και 108 Δ του ν. 4001/2011.

116. Την υπ' αρ. (ΕΕ) 2024/1274 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2024 «για τη χορήγηση στην Ελληνική Δημοκρατία παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη νήσο Κρήτη» και τις διατάξεις των άρθρων 108 Β, 108 Γ και 108 Δ του ν. 4001/2011.

117. Το υπ' αρ. 2040/13.04.2022 (ΑΔΑ: Ψ9Γ5ΟΞΤΒ-ΣΤΕ) έγγραφο της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) «Διευκρινίσεις ως προς την αύξηση των τιμών και τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα λόγω της ενεργειακής κρίσης, της κρίσης στην Ουκρανία και των συνεχιζόμενων συνεπειών του COVID-19».

118. Το γεγονός ότι η παρούσα απόφαση δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του Κρατικού προϋπολογισμού καθώς και το γεγονός ότι η απόφαση αυτή, ως κανονιστικού περιεχομένου, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4001/2011.

Σκέφτηκε ως εξής:

Α. Θεσμικό πλαίσιο που διέπει το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης – Η αρμοδιότητα της ΡΑΑΕΥ

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4001/2011, το οποίο εναρμονίζεται προς τις διατάξεις

του ενωσιακού δικαίου (προϊσχύσασα Οδηγία 2009/72 και πλέον Οδηγία 2019/944), προβλέπεται η υποβολή Προγραμμάτων Ανάπτυξης από τους Διαχειριστές Συστημάτων Μεταφοράς και Διανομής, η αξιολόγηση και η έγκρισή τους από τη ΡΑΑΕΥ, κατόπιν Δημόσιας Διαβούλευσης, καθώς και ο έλεγχος από την Αρχή της εφαρμογής τους, ιδίως ως προς την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Συγκεκριμένα:

«1. Η ΡΑΕ, μετά από δημόσια Διαβούλευση με τους υφιστάμενους και δυνητικούς χρήστες, αποφασίζει σχετικά με τροποποιήσεις των Προγραμμάτων Ανάπτυξης που καταρτίστηκαν από τους αρμόδιους Διαχειριστές Μεταφοράς. Η ΡΑΕ δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα της δημόσιας Διαβούλευσης και εξετάζει:

(α) εάν το Πρόγραμμα Ανάπτυξης καλύπτει όλες τις ανάγκες που προσδιορίστηκαν κατά τη διαδικασία της ως άνω Διαβούλευσης, ιδιαίτερα δε τις επενδυτικές ανάγκες,

(β) εάν το Πρόγραμμα Ανάπτυξης είναι σύμφωνο προς το αντίστοιχο διακοινοτικό, μη δεσμευτικό, δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης των συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και Φυσικού Αερίου που καταρτίζεται σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 714/2009 και 715/2009 (L 211), και στη συνέχεια δύναται να ζητήσει από τον αρμόδιο Διαχειριστή Μεταφοράς να τροποποιήσει ανάλογα το Πρόγραμμα του. Εάν προκύψει αμφιβολία όσον αφορά τη συμφωνία ή μη του Προγράμματος Ανάπτυξης με το αντίστοιχο διακοινοτικό, η ΡΑΕ συμβουλευέται τον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας που συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 713/2009.

2. Σε περίπτωση που έργα, τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης, δεν υλοποιούνται για λόγους οφειλόμενους σε πταίσμα του αρμόδιου Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς, η ΡΑΕ ενεργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 630 εφόσον πρόκειται για το ΕΣΦΑ ή το άρθρο 108 εφόσον πρόκειται για το Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.

3. Η ΡΑΕ παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή των Προγραμμάτων Ανάπτυξης. Επίσης, η ΡΑΕ παρακολουθεί το χρόνο που χρειάζονται οι Διαχειριστές των Συστημάτων Μεταφοράς και των Δικτύων Διανομής για την πραγματοποίηση των συνδέσεων χρηστών, την υλοποίηση επισκευών και την παροχή υπηρεσιών στους χρήστες των Συστημάτων και των Δικτύων τους. Η ΡΑΕ δύναται να καθορίζει προθεσμίες σχετικά με τα ανωτέρω, καθώς και ποινικές ρήτρες που καταπίπτουν υπέρ των χρηστών σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών.».

Επειδή, κατόπιν σχετικής Γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και σύμφωνα με την απόφαση ΡΑΕ 475/2017 για την πιστοποίηση του ΑΔΜΗΕ ως Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας υπό το πρότυπο του ιδιοκτησιακού διαχωρισμού και υπό την ειδική συνθήκη της απόκτησης ελέγχου από πρόσωπο από τρίτη χώρα (Σχετικό 7), ο Διαχειριστής υπόκειται στην υποχρέωση κατάρτισης και υποβολής προς έγκριση Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) σε ετήσια βάση και σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Επειδή, σύμφωνα με την παράγραφο 2 (ιγ) του άρθρου 17 του ν. 4425/2016, όπως ισχύει, σχετικά με τα καθήκοντα του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ), ο Διαχειριστής:

«(ιγ) Εκπονεί κάθε έτος, κατόπιν Διαβούλευσης με όλους τους υφιστάμενους και μελλοντικούς χρήστες του ΕΣΜΗΕ, δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ), το οποίο υποβάλλει προς έγκριση στη ΡΑΕ και δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο

άρθρο 108.».

Επειδή, στο άρθρο 108 του νόμου 4001/2011 εξειδικεύεται η διαδικασία εκπόνησης, και υποβολής του ΔΠΑ από τον Διαχειριστή καθώς και η διαδικασία έγκρισης και παρακολούθησης της εφαρμογής του από τη ΡΑΑΕΥ. Ειδικότερα ο Διαχειριστής καταθέτει έως την 31η Μαρτίου εκάστου έτους στη ΡΑΑΕΥ, κατόπιν προηγούμενης Διαβούλευσης με όλους τους ενδιαφερομένους, το δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ, το οποίο αφορά την περίοδο με έναρξη την 1η Ιανουαρίου του αμέσως επόμενου έτους και βασίζεται στην υφιστάμενη και την προβλεπόμενη προσφορά και ζήτηση. Το Πρόγραμμα (α) προσδιορίζει τις κυριότερες υποδομές μεταφοράς που πρέπει να κατασκευαστούν ή να αναβαθμιστούν κατά τα επόμενα δέκα (10) έτη συμπεριλαμβανομένων και των απαραίτητων υποδομών για τη διείσδυση των ΑΠΕ, (β) περιέχει όλες τις επενδύσεις που ήδη έχουν περιληφθεί σε προηγούμενα προγράμματα ανάπτυξης και προσδιορίζει τις νέες επενδύσεις των οποίων η έναρξη υλοποίησης προβλέπεται μέσα στην επόμενη τριετία, (γ) παρέχει τεχνοοικονομική ανάλυση σκοπιμότητας για τα σημαντικά έργα μεταφοράς του εδαφίου β' ανωτέρω, ιδίως αυτά που αφορούν διεθνείς διασυνδέσεις και διασυνδέσεις νήσων με το Σύστημα Μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, εκτιμώμενων χρηματικών ροών αναγκών χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων των υπόψη έργων, (δ) προσδιορίζει χρονικό πλαίσιο για όλα τα επενδυτικά σχέδια.

Κατά τη διαμόρφωση του δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ, η ΑΔΜΗΕ ΑΕ λαμβάνει υπόψη το δυναμικό της χρήσης της απόκρισης ζήτησης, των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας ή άλλων πόρων, ως εναλλακτικής λύσης στην επέκταση του συστήματος, πέραν της αναμενόμενης κατανάλωσης και του εμπορίου με άλλες χώρες και τα επενδυτικά σχέδια για τα περιφερειακά δίκτυα και τα δίκτυα ενωσιακής εμβέλειας.

Η ΡΑΑΕΥ αξιολογεί το υποβληθέν ΔΠΑ και αποφασίζει για την έγκρισή του εξετάζοντας εάν καλύπτει όλες τις επενδυτικές ανάγκες που προσδιορίστηκαν κατά τη διαδικασία των διαβουλεύσεων και εάν είναι σύμφωνο προς το μη δεσμευτικό ενωσιακό δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων (διενωσιακό πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων), που αναφέρεται στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 30 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, «σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας» (L 158). Εάν προκύψει οποιαδήποτε αμφιβολία όσον αφορά τη συμφωνία προς το διενωσιακό πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων, η ΡΑΑΕΥ συμβουλευέται τον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας. Η ΡΑΑΕΥ δύναται να ζητήσει από την ΑΔΜΗΕ ΑΕ να τροποποιήσει το δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ. Συναφώς, η ΡΑΑΕΥ εξετάζει τη συνοχή του δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ με το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα που υποβάλλεται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα (L328).

Η ΡΑΑΕΥ παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή του δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ, εκπονεί και δημοσιοποιεί σχετική έκθεση.

Περαιτέρω στο πλαίσιο παρακολούθησης του Προγράμματος στις διατάξεις των παρ. 7 επ. καθορίζονται οι εξουσίες της αρχής σε περίπτωση που διαπιστώνει ότι η ΑΔΜΗΕ ΑΕ δεν διασφαλίζει την υλοποίηση των επενδύσεων που σύμφωνα με το δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος προγραμματίζεται να εκτελεστούν εντός τριών ετών, καθώς και τα συγκεκριμένα μέτρα που δύναται να αναλάβει στις περιπτώσεις αυτές.

Συναφώς, στο άρθρο 108^Α του ίδιου νόμου προβλέπεται ειδικότερα ως προς την υλοποίηση των διασυνδέσεων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών ότι:

«1. Με απόφαση της Ρ.Α.Ε. που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα κριτήρια, η μεθοδολογία, η διαδικασία εξέτασης της οικονομικής αποδοτικότητας και τεχνικής δυνατότητας ηλεκτροδότησης ενός ή περισσότερων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (Μ.Δ.Ν.) μέσω της διασύνδεσής τους με το ΕΣΜΗΕ ή το Διασυνδεδεμένο με αυτό ΕΔΔΗΕ, σε σχέση με τη εξακολούθηση της ηλεκτροδότησής του(ς) ως Μ.Δ.Ν., καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα που αφορά την αξιολόγηση αυτή, συμπεριλαμβανομένων και των ενεργειών των αρμόδιων διαχειριστών ΕΣΜΗΕ και ΕΔΔΗΕ και Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, ως προς το ζήτημα αυτό. Η απόφαση αυτή αφορά σε Συστήματα Μ.Δ.Ν. των οποίων τα έργα διασύνδεσής τους με το ΕΣΜΗΕ ή το Διασυνδεδεμένο με αυτό ΕΔΔΗΕ δεν έχουν περιληφθεί στο Δεκαετές Σχέδιο Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 108 ή το αντίστοιχο Σχέδιο Ανάπτυξης του ΕΔΔΗΕ κατά το άρθρο 128.

2. Η Ρ.Α.Ε. καθορίζει με απόφασή της τον οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο ηλεκτροδότησης ενός ή περισσότερων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, κατόπιν κοινής εισήγησης που υποβάλλεται από τους Διαχειριστές ΕΣΜΗΕ, ΕΔΔΗΕ και Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, σύμφωνα με τα κριτήρια και τον τρόπο που καθορίζονται στην απόφαση της παρ. 1. Η εισήγηση αυτή βασίζεται σε πόρισμα ομάδας εργασίας που συνίσταται με απόφαση της Ρ.Α.Ε., βάσει του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 4001/2011, με αντικείμενο τη διερεύνηση των τεχνικοοικονομικών επιλογών ηλεκτροδότησης των Μ.Δ.Ν.. Η τεχνικοοικονομική διερεύνηση πραγματοποιείται βάσει προκαταρκτικής εξέτασης τεχνικών λύσεων διασύνδεσης ή αυτόνομης ανάπτυξης του ηλεκτρικού συστήματος Μ.Δ.Ν. που στηρίζεται στις επικρατούσες τεχνολογικές επιλογές και τη διεθνή εμπειρία από την κατασκευή παρόμοιων έργων. Στους οικείους Κώδικες Διαχείρισης μπορεί να εξειδικεύονται ζητήματα σχετικά με την τεχνικοοικονομική εξέταση των επιλογών ηλεκτροδότησης των Μ.Δ.Ν. για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

3. Η διαδικασία της παρ. 2 ολοκληρώνεται έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους 2017 για το σύνολο των μη διασυνδεδεμένων νησιών. Το διάστημα αυτό μπορεί να παρατείνεται με αιτιολογημένη απόφαση της Ρ.Α.Ε., έως ένα (1) έτος, εφόσον έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις για Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά που καλύπτουν τουλάχιστον το 70% της κατανάλωσης του συνόλου των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, όπως καταγράφηκε, κατά το τελευταίο, σε σχέση με τη λήψη της απόφασης αυτής, ημερολογιακό έτος λειτουργίας τους.

4. Η διαδικασία της παρ. 2 μπορεί να επαναλαμβάνεται κάθε τέσσερα (4) έτη, ή νωρίτερα, μετά από απόφαση της Ρ.Α.Ε., εάν έχει παρατηρηθεί σημαντική μεταβολή των τεχνικοοικονομικών επιλογών ηλεκτροδότησης των Μ.Δ.Ν. (κόστος προμήθειας συμβατικών καυσίμων, κόστη τεχνολογιών ηλεκτροπαραγωγής, κόστη τεχνολογίας διασυνδέσεων κ.α.) ή έχει υποβληθεί σχετικό τεκμηριωμένο αίτημα τρίτου.

5. Προκειμένου η Ρ.Α.Ε. να ανταποκριθεί εγκαίρως στο έργο των παραγράφων 3 και 4, μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με Ανώτατα Πανεπιστημιακά ή Πολυτεχνικά ή Τεχνολογικά ιδρύματα για την παροχή συμβουλευτικού έργου, μέχρι του συνολικού ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ ετησίως, κατά παρέκκλιση από κάθε ειδική ή γενική διάταξη νόμου.

6. Ο αρμόδιος Διαχειριστής ΕΣΜΗΕ ή ΕΔΔΗΕ οφείλει, εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 2, να υποβάλει εισήγηση στη Ρ.Α.Ε. για την ένταξη του έργου διασύνδεσης που έχει κριθεί από τη Ρ.Α.Ε. ως οικονομικά αποδοτικότερο, στο Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του ΕΣΜΗΕ ή στο Σχέδιο Ανάπτυξης του ΕΔΔΗΕ,

με βάση και τα ειδικότερα καθοριζόμενα στους οικείους Κώδικες Διαχείρισης. Σε περίπτωση αδυναμίας ένταξης έργου διασύνδεσης Μ.Δ.Ν. που αφορά στην ανάπτυξη του ΕΣΜΗΕ, είτε λόγω επίκλησης αδυναμίας του αρμόδιου Διαχειριστή την οποία θα πρέπει να αιτιολογεί επαρκώς, είτε λόγω μη αποδοχής από τη Ρ.Α.Ε. του προτεινόμενου από τον Διαχειριστή τρόπου ένταξης, για λόγους που ανάγονται ιδίως στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης ή στην τεχνική λύση που επιλέγεται, εφαρμόζεται η διαδικασία της παραγράφου 7 (β) του άρθρου 108, με πρωτοβουλία της Αρχής ή κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος τρίτου, η οποία εκκινεί με αιτιολογημένη απόφαση της Ρ.Α.Ε. που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με τον αντίστοιχο Κώδικα Διαχείρισης καθορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου και τις διαδικασίες που ακολουθούνται, καθώς και τα ζητήματα που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ ως προς την παρακολούθηση και υλοποίηση του έργου.

7. Για έργα ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ που αφορούν διασυνδέσεις Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, τα οποία υλοποιούνται μέσω των διαδικασιών της παραγράφου 7 (β) του άρθρου 108 και των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 4 του άρθρου 108Α, ο Διαχειριστής ΕΣΜΗΕ συστήνει και διαχειρίζεται Ειδικό Λογαριασμό Διασυνδέσεων Μ.Δ.Ν. για την αποπληρωμή των επενδύσεων αυτών. Στον Κώδικα Διαχείρισης του ΕΣΜΗΕ καθορίζονται τα έσοδα και τα έξοδα του λογαριασμού αυτού και κάθε ειδικότερο θέμα για τη διαχείρισή του.

8. Οι όροι και οι προϋποθέσεις υλοποίησης των έργων διασυνδέσεων Μ.Δ.Ν., ανεξάρτητα από το φορέα και τον τρόπο υλοποίησής τους, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι επιβαρύνσεις των καταναλωτών, ανά κατηγορία καταναλωτή, συνολικά από χρεώσεις ΥΚΩ και τέλη χρήσης ΕΣΜΗΕ ή ΕΔΔΗΕ, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι χρεώσεις για την εκτέλεση των διασυνδέσεων αυτών, δεν υπερβαίνουν τις αντίστοιχες επιβαρύνσεις που θα προέκυπταν στην περίπτωση μη υλοποίησης των διασυνδέσεων αυτών.

9. Για κάθε έργο ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ που αφορά διασύνδεση Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, ανεξαρτήτως φορέα και τρόπου υλοποίησης, καθορίζεται κατά την ένταξη του έργου στο ΔΠΑ ή την ανάθεσή του κατά τη διαδικασία της παρ. 7 (β) του άρθρου 108, δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Σε περίπτωση καθυστέρησης ολοκλήρωσης του έργου, με βάση το δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα, η οποία δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία ή δικαστική αναστολή, ή σε άλλη αντικειμενική αδυναμία, επιβάλλεται με απόφαση της Ρ.Α.Ε., είτε στον αρμόδιο Διαχειριστή, εφόσον το έργο έχει ενταχθεί στο αντίστοιχο Πρόγραμμα/Σχέδιο Ανάπτυξης, είτε στον ανάδοχο που επιλέγεται μέσω εφαρμογής της διαδικασίας της παρ. 7 (β) του άρθρου 108, ρήτρα για κάθε έτος καθυστέρησης, υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού που τηρείται για τις ΥΚΩ βάσει του άρθρου 55. Η συνδρομή της ανωτέρας βίας ή άλλης αντικειμενικής αδυναμίας διαπιστώνεται με απόφαση της Ρ.Α.Ε. κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης του αρμόδιου Διαχειριστή ή του αναδόχου, κατά περίπτωση. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού και η διαδικασία επιβολής και είσπραξης της ρήτρας αυτής. Ο υπολογισμός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις δαπάνες ΥΚΩ που θα αποφεύγονταν σε περίπτωση υλοποίησης της διασύνδεσης αυτής.».

Επειδή, συναφώς με τα ανωτέρω, στο Μέρος Α της Ενότητας 8 του Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ, περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την εκπόνηση και έγκριση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς (ΔΠΑ). Ειδικότερα στην υποενότητα 8.3 του Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ προβλέπεται ότι το ΔΠΑ:

«1. [...]

Γ) Παρέχει τεchnοοικονομική ανάλυση σκοπιμότητας μέσω της υποβολής Μελέτης Κόστους-Οφέλους για τα σημαντικά έργα μεταφοράς του εδαφίου (Β) ανωτέρω, ιδίως αυτά που αφορούν διεθνείς διασυνδέσεις και διασυνδέσεις νήσων με το ΕΣΜΗΕ, συμπεριλαμβανομένων χρονοδιαγράμματος υλοποίησης και εκτιμώμενων χρηματικών ροών αναγκών χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων των υπόψη έργων. Λεπτομέρειες αναφορικά με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την εκπόνηση της Μελέτης Κόστους – Οφέλους καθώς και τα κριτήρια με βάση τα οποία αξιολογείται το όφελος και το κόστος κάθε έργου εξειδικεύονται σε Εγχειρίδιο με τίτλο «Οδηγίες σύνταξης Μελέτης Κόστους-Οφέλους για έργα που εντάσσονται στο ΕΣΜΗΕ», το οποίο εκδίδεται με απόφαση της ΡΑΕ κατόπιν εισήγησης του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ. Για την υποβολή της σχετικής εισήγησής του, ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ λαμβάνει υπόψη τη σχετική μεθοδολογία που χρησιμοποιεί ο ENTSO-E για την εκτίμηση της σχέσης κόστους-οφέλους των έργων που περιλαμβάνονται στο διευρωπαϊκό δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων.

Δ) Στην περίπτωση που κάποιο από τα έργα του εδαφίου (Β) ανωτέρω, τεκμηριωμένα προσφέρει σημαντικό κοινωνικοοικονομικό όφελος σε σχέση με το κόστος του, ιδίως προς τον τελικό καταναλωτή, δύναται να χαρακτηρίζεται ως «Έργο Μείζονος Σημασίας». Τα Έργα Μείζονος Σημασίας χαρακτηρίζονται ως τέτοια με την απόφαση έγκρισης του ΔΓΑ. Η σχέση κόστους-οφέλους και οι λοιπές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένα έργο για να χαρακτηριστεί ως Έργο Μείζονος Σημασίας καθορίζονται στο Εγχειρίδιο του εδαφίου (Γ) ανωτέρω.

Ε) Σε περίπτωση που ένα έργο έχει χαρακτηριστεί ως «Έργο Μείζονος Σημασίας» σε προηγούμενο ΔΓΑ και διαπιστωθούν καθυστερήσεις στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του, οι οποίες δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ, ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ δύναται να αιτηθεί την τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος του έργου αυτού. Απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκριση από τη ΡΑΕ της τροποποίησης του χρονοδιαγράμματος του έργου είναι α) η υποβολή επαρκούς τεκμηρίωσης από τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ που θα αποδεικνύει ότι έχει προβεί εγκαίρως σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να αποτρέψει την παρατηρούμενη καθυστέρηση και β) η υποβολή επαρκούς σχεδίου δράσης για την άρση των αιτιών της καθυστέρησης και τη δημιουργία συνθηκών τήρησης του νέου προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος. [...]

5. Έως την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ συντάσσει προκαταρκτικό σχέδιο ΔΓΑ που αφορά την περίοδο με έναρξη την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους. Το προκαταρκτικό σχέδιο ΔΓΑ τίθεται σε δημόσια διαβούλευση από τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ για διάστημα ενός (1) μηνός. Στη συνέχεια, ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, προβαίνει σε κατάλληλες τροποποιήσεις του σχεδίου ΔΓΑ, κατόπιν των οποίων το υποβάλλει στη ΡΑΕ έως την 31η Μαρτίου.

6. Η ΡΑΕ θέτει σε δημόσια διαβούλευση το υποβληθέν σχέδιο ΔΓΑ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, για διάστημα ενός (1) μηνός. Η ΡΑΕ αξιολογεί και δημοσιεύει το αποτέλεσμα της διαδικασίας διαβούλευσης στην ιστοσελίδα της.

7. Η ΡΑΕ, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, καθώς και την υποχρέωση του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ να διασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση στο ΕΣΜΗΕ κατά τον πιο οικονομικό, διαφανή και άμεσο τρόπο και χωρίς διακρίσεις μεταξύ των Χρηστών ή κατηγοριών Χρηστών, δύναται να επιβάλλει κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης στον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του σχεδίου ΔΓΑ που κρίνει αναγκαίες. Οι τροποποιήσεις αυτές μπορούν να αφορούν τα εξής:

Α) Συμμόρφωση με το μη δεσμευτικό 10ετές πρόγραμμα ανάπτυξης του διασυνδεδεμένου Ευρωπαϊκού Συστήματος που αναφέρεται στο άρθρο 48 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Εάν προκύψει οποιαδήποτε αμφιβολία όσον αφορά τη συμφωνία με το πρόγραμμα αυτό, η ΡΑΕ συμβουλευέται τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών.

Β) Αλλαγές στον κατάλογο των έργων που περιλαμβάνονται στο ΔΠΑ.

Γ) Τροποποιήσεις αναφορικά με την εκτίμηση κόστους των έργων που περιλαμβάνονται στο ΔΠΑ.

8. Ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ οφείλει να εκπονεί τελικό σχέδιο ΔΠΑ λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της ΡΑΕ. Το τελικό σχέδιο ΔΠΑ υποβάλλεται εκ νέου στη ΡΑΕ για έγκριση. Σε περίπτωση άρνησης του Διαχειριστή να συμμορφωθεί με τις παρατηρήσεις της Αρχής η ΡΑΕ εκδίδει το ΔΠΑ με τις αναγκαίες κατά την κρίση της τροποποιήσεις. Η ΡΑΕ δύναται να καθορίζει προθεσμίες σχετικά με την υλοποίηση του ΔΠΑ, καθώς και ποινικές ρήτρες που καταπίπτουν υπέρ των χρηστών σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών.

9. Ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ μεριμνά για τη διασφάλιση της υλοποίησης του προγράμματος και την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Προς το σκοπό αυτό, ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ παρακολουθεί την εξέλιξη υλοποίησης των έργων ΔΠΑ και συντάσσει εξαμηνιαίες σχετικές εκθέσεις, τις οποίες δημοσιοποιεί. Η ΡΑΕ παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή του ΔΠΑ και δημοσιοποιεί σχετικές εκθέσεις. Σε περίπτωση που έργα, τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης, δεν υλοποιούνται για λόγους οφειλόμενους σε πταίσμα του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ, η ΡΑΕ ενεργεί κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 108 και 108^Α..».

Περαιτέρω, ο σχεδιασμός της ανάπτυξης και επέκτασης του ΕΣΜΗΕ οφείλει να διενεργείται λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων ασφαλούς λειτουργίας, οι οποίες πηγάζουν από τον Ενωσιακό Κανονισμό 2017/1485 (SOGI). Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την υποενότητα 8.2:

«1. Ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ σχεδιάζει την ανάπτυξη του ΕΣΜΗΕ έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλης, αξιόπιστη και οικονομική παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και να επιτυγχάνονται οι λειτουργικές απαιτήσεις κατά τον Τίτλο II SOGI.

2. Ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ προσδιορίζει τα έργα ανάπτυξης του Συστήματος ώστε να διασφαλίζεται εφεδρεία των στοιχείων του Συστήματος σύμφωνα με το Κριτήριο «N-1». Επίσης, εφαρμόζει μεθόδους αντιμετώπισης ανωμαλιών μεγάλης κλίμακας και περιορισμού της επίδρασης πολλαπλών διαταραχών στο Σύστημα.».

Επιπλέον, στην υποενότητα 8.7 επισημαίνεται ότι:

«Σύμφωνα με το κριτήριο σχεδιασμού «N-1» προβλέπεται ότι υπό οποιεσδήποτε συνθήκες λειτουργίας η απώλεια οποιουδήποτε συστατικού στοιχείου του Συστήματος, ιδίως γραμμής μεταφοράς, μετασχηματιστή ή Μονάδας Παραγωγής, δεν θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια λειτουργίας του ΕΣΜΗΕ και δεν οδηγεί σε περαιτέρω απώλεια στοιχείων του ΕΣΜΗΕ ή σε διακοπές τροφοδοσίας. Μετά την απώλεια ενός στοιχείου, το ΕΣΜΗΕ πρέπει να αναδιαμορφωθεί για να είναι σε θέση κατά το δυνατόν να συμμορφωθεί εκ νέου με το Κριτήριο «N-1» μέσα στον ελάχιστο δυνατό χρόνο, προκειμένου η απώλεια ενός περαιτέρω στοιχείου να μη θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια λειτουργίας.».

Επειδή, υπενθυμίζεται ότι, όπως αναγνωρίστηκε στο πλαίσιο πιστοποίησης της ΑΔΜΗΕ Α.Ε., «Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα του Προγράμματος Ανάπτυξης, αυτό εγκρίνεται και τροποποιείται κατά την κρίση της ΡΑΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρων 15 και 108 του Νόμου και συναφώς η ΡΑΕ διαθέτει αυξημένες εξουσίες για την επιβολή μέτρων και κυρώσεων προκειμένου να επιτευχθεί

πλήρης συμμόρφωση με τις επιταγές της Ελληνικής Πολιτείας, του Ρυθμιστή και της Κοινότητας ως προς τα ζητήματα αυτά». Περαιτέρω, ρητώς προβλέφθηκε ότι «Υπό το πρίσμα των ανωτέρω και δεδομένου ότι η ΑΔΜΗΕ Α.Ε. και ο Στρατηγικός Επενδυτής οφείλουν να τηρούν απαρέγκλιτα το ελληνικό και ενωσιακό δίκαιο και να συμμορφώνονται προς τις προβλέψεις του Νόμου και τις αποφάσεις του Ρυθμιστή και των οργάνων της Ένωσης, σε συνδυασμό με την τήρηση όλων των ανωτέρω όρων, θεωρείται ότι δεν τίθεται ζήτημα διακύβευσης της ασφάλειας εφοδιασμού.

Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια εφοδιασμού σε ενωσιακό επίπεδο, η ΡΑΕ επιφυλάσσεται να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα θέσπισης πρόσθετων μέτρων, συνεκτιμώντας όλες τις δυνατότητες, όπως είναι η αρμοδιότητα της Αρχής να παρέμβει ρυθμιστικά, εφόσον τεθεί ζήτημα καταχρηστικής συμπεριφοράς της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. ή των μετόχων της.

Οιαδήποτε παραβίαση των ανωτέρω από την ΑΔΜΗΕ Α.Ε. και τον Στρατηγικό Επενδυτή, θεωρείται ότι έχει ιδιαίζοντως σοβαρό χαρακτήρα και δύναται να επισύρει μέχρι και την άρση της πιστοποίησης, καθώς και τις προβλεπόμενες κυρώσεις.»

Επειδή, η τήρηση του εθνικού πλαισίου, ως προς (α) την υποβολή από τον Διαχειριστή σε ετήσια βάση Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης, (β) την αξιολόγηση και έγκρισή του από τη ΡΑΑΕΥ και (γ) την παρακολούθηση από την Αρχή της εφαρμογής του, έχει ληφθεί υπόψη και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της αξιολόγησης της αίτησης της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. για την πιστοποίησή της ως Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς με το μοντέλο του ιδιοκτησιακού διαχωρισμού, υπό την ειδική περίπτωση του ελέγχου από τρίτη χώρα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το πλαίσιο πιστοποίησης της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. (βλ. την Απόφαση ΡΑΕ 475/2017, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της υπό στοιχεία C(2017)/3715/24.05.2017 Γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής), οι υφιστάμενοι όροι και διαδικασίες που διέπουν την υποχρεωτική υποβολή και έγκριση σε ετήσια βάση του ΔΠΑ, καθώς και τη δεσμευτική εφαρμογή του, αποτρέπουν επαρκώς τους κινδύνους για τον ασφαλή ενεργειακό εφοδιασμό της χώρας και των κρατών μελών της Ένωσης. Σχετικώς, το συνεκτικό εθνικό πλαίσιο έχει θεωρηθεί ως αποφασιστικής σημασίας για τη μακρόχρονη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, σε εθνικό αλλά και ενωσιακό επίπεδο, υπό την έννοια του άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/72 (πλέον άρθρο 53 της Οδηγίας 2019/944).

Β. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο ΑΔΜΗΕ υπέβαλε τον Μάιο του 2022 σχέδιο ΔΠΑ της περιόδου 2023-2032 (σχετ. 19), το οποίο ετέθη σε δημόσια διαβούλευση την 2^η Σεπτεμβρίου 2022 με καταληκτική ημερομηνία την 3^η Οκτωβρίου 2022 (σχετ. 20). Ακολούθως, η Αρχή αφού προέβη στην αξιολόγηση του υποβληθέντος ΔΠΑ (σχετ. 19) και λαμβάνοντας υποψη τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στη δημόσια διαβούλευση (σχετ. 21), ζήτησε από τον ΑΔΜΗΕ (σχετ. 22 και υπενθύμιση σχετ. 26) να υποβάλει συμπληρωματικά στοιχεία και τεκμηρίωση αναφορικά με την αναγκαιότητα υλοποίησης και του προϋπολογιστικού κόστους ορισμένων νέων προτεινόμενων έργων. Περαιτέρω, με την ανωτέρω επιστολή της, η Αρχή κάλεσε τον Διαχειριστή να υποβάλει επικαιροποιημένα στοιχεία και διευκρινίσεις σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης ορισμένων εν εξελίξει εγκεκριμένων έργων, καθώς και να ενημερώσει την Αρχή σχετικά με τυχόν εξελίξεις για τα έργα διεθνών διασυνδέσεων (εγκεκριμένων, προτεινόμενων για έγκριση και υπό θεώρηση). Ο Διαχειριστής απάντησε μόλις τον Φεβρουάριο 2023 (σχετ. 27), επισημαίνοντας στην απάντησή του μεταξύ άλλων ότι στο προκαταρκτικό σχέδιο ΔΠΑ περιόδου 2024-2033 που ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από τον ΑΔΜΗΕ περιλαμβάνεται επικαιροποίηση των στοιχείων και της προόδου των σημαντικότερων έργων σε εξέλιξη (Β' Φάση Κρήτης, Δ' Φάση Κυκλάδων,

Διασύνδεση Ελλάδας-Βουλγαρίας, Δυτικός και Ανατολικός Διάδρομος Πελοποννήσου) και θα τεθεί υπόψη της Αρχής τον Μάρτιο του 2023. Η Ρυθμιστική Αρχή, στην από 30.03.2023 συνεδρίαση της Ολομέλειάς της ενέκρινε, με παρατηρήσεις, το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) περιόδου 2023 – 2032.

Ενώσω εκκρεμούσε η δημοσίευση της εν λόγω απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, θεσπίσθηκε ο ν. 5043/2023, με τον οποίον μετονομάσθηκε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) και οι αρμοδιότητες (άρθρο 121) που είναι συναφείς με τη ρύθμιση και εποπτεία του ενεργειακού τομέα μεταβιβάσθηκαν στη νέα Σύνοψη του Κλάδου Ενέργειας, της οποίας προΐσταται ο Αντιπρόεδρος του Κλάδου Ενέργειας, αρμόδιος για την υπογραφή και έκδοση των σχετικών πράξεων. Δεδομένης της μεταβολής ως προς την αρμοδιότητα του υπογράφοντος την κανονιστικής πράξη, η δημοσίευση της απόφασης δεν ήταν πλέον εφικτή και απαιτήθηκε νέα απόφαση του Κλάδου Ενέργειας.

Ωστόσο, εν τω μεταξύ εμφοχώρησαν δεδομένα τα οποία εκ των πραγμάτων λειτουργούσαν επιδραστικά στη διαμόρφωση της κρίσης της Αρχής ιδίως αναφορικά με θεσμικές εκκρεμότητες για έργα ανάπτυξης του Συστήματος. Ειδικότερα, ο ΑΔΜΗΕ υπέβαλε προς έγκριση στην Αρχή το «Σχέδιο Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του ΕΣΜΗΕ περιόδου 2024-2033» (σχετ. 28). Περαιτέρω, με από 25.08.2023 επιστολή του (σχετ. 33), ο Διαχειριστής ενημέρωσε ότι η εμπορική λειτουργία του έργου της Β' Φάσης της διασύνδεσης της Κρήτης δεν θα λάβει χώρα παρά εντός του 2025. Κατόπιν αυτού, με πρωτοβουλία της Αρχής υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αίτημα για παράταση της (ΕΕ) 2022/258 Απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21^{ης} Φεβρουαρίου 2022 «για τη χορήγηση στην Ελληνική Δημοκρατία παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την Κρήτη» η οποία είχε απώτατη ημερομηνία την 31^η Δεκεμβρίου 2023. Εν τέλει, με την απόφαση (ΕΕ) 2024/1274 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σχετ. 116) χορηγήθηκε στη Χώρα παράταση της εν λόγω παρέκκλισης έως την έναρξη εμπορικής λειτουργίας του έργου της διασύνδεσης και το αργότερο έως την 31^η.12.2025.

Δεδομένων όλων των ανωτέρω, κρίθηκε αναγκαίο να εκδοθεί ενιαία απόφαση για την περίοδο των ετών που μεσολάβησαν από την τελευταία έγκριση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης με την απόφαση της Αρχής 287/2022, η οποία θα πληροί τις προϋποθέσεις του επίκαιρου και θα λαμβάνει υπόψη τα δεδομένα αυτά, ώστε να ανταποκρίνεται στην θεσμική και πραγματική κατάσταση που διαμορφώνεται λαμβάνοντας περαιτέρω υπ' όψιν τη χρονική διάσταση και το βαθμό επικαιροποίησης των προβλέψεων και ωρίμανσης των επενδυτικών σχεδίων. Συνεπώς με την παρούσα απόφαση αξιολογούνται ταυτόχρονα τα Προγράμματα Ανάπτυξης των περιόδων 2023-2032 και 2024-2033.

Γ. Αξιολόγηση των υποβληθέντων σχεδίων Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ

Γ.1 Πρόοδος υλοποίησης σημαντικών εγκεκριμένων έργων

Γ.1.1 Έργα Διασύνδεσης των Κυκλάδων

Τα ΔΠΑ 2023-2032 και 2024-2033, όπως υποβλήθηκαν από την ΑΔΜΗΕ Α.Ε. (σχετ.19 και 28), καλύπτουν το σύνολο των τεσσάρων (4) Φάσεων διασύνδεσης των Κυκλάδων. Οι τρεις πρώτες Φάσεις διασύνδεσης των Κυκλάδων είχαν ήδη περιληφθεί στα εγκεκριμένα ΔΠΑ 2014-2023, 2017-2026 και 2018-2027, ενώ η 4^η Φάση εντάχθηκε για πρώτη φορά στο εγκεκριμένο ΔΠΑ 2019-2028. Αναλυτικότερα οι φάσεις της διασύνδεσης των Κυκλάδων έχουν ως εξής:

Α' Φάση Διασύνδεσης των Κυκλάδων

Η Α' Φάση περιλαμβάνει τη σύνδεση της Σύρου με το Λαύριο, καθώς και με τις νήσους Πάρο και Μύκονο. Το έργο ολοκληρώθηκε εντός του Α' εξαμήνου του 2018 και βρίσκεται σε λειτουργία.

Β' Φάση Διασύνδεσης των Κυκλάδων

Η Β' Φάση περιλαμβάνει τις καλωδιακές συνδέσεις Πάρου-Νάξου και Νάξου-Μυκόνου και την αντικατάσταση των υποβρύχιων διασυνδέσεων Εύβοιας (Λιβιάδι)-Άνδρου και Άνδρου-Τήνου. Το έργο βρίσκεται σε λειτουργία από τον Σεπτέμβριο του 2020. Εκκρεμεί η ολοκλήρωση υποέργων αντιστάθμισης αέργου ισχύος στον Υ/Σ Μυκόνου και η σύνδεση της υπέργειας οπτικής ίνας (Optical Ground Wire-OPGW) που εγκαταστάθηκε στη Γ.Μ. 150 kV Αλιβέρι – Λιβιάδι.

Με το σημείο Α.1 του διατακτικού της Απόφασης 287/2022 με την οποία εγκρίθηκε το ΔΠΑ 2022-2031 και εν συνεχεία με τις επιστολές της Αρχής τον Νοέμβριο του 2022 (σχετ. 22) και τον Δεκέμβριο του 2023 (σχετ. 31) ζητήθηκε ενημέρωση από τον ΑΔΜΗΕ σχετικά με την εύθετη ολοκλήρωση των ανωτέρω εκκρεμών υποέργων της Β' Φάσης Διασύνδεσης των Κυκλάδων.

Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033 και την επικαιροποιημένη ενημέρωση από τον ΑΔΜΗΕ με επιστολή του τον Απρίλιο του 2024 (σχετ. 32), αφενός τα υποέργα αντιστάθμισης αέργου ισχύος στον Υ/Σ Μυκόνου βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2024, αφετέρου η σύνδεση της υπέργειας οπτικής ίνας που έχει εγκατασταθεί στη Γ.Μ. 150 kV Αλιβέρι – Λιβιάδι με το ΚΥΤ Αλιβερίου, βρίσκεται σε λειτουργία και το σχετικό πρωτόκολλο προσωρινής και οριστικής υπογραφής βρίσκεται σε διαδικασία υπογραφής.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΔΠΑ 2022-2031, τα ανωτέρω υποέργα προβλεπόταν να έχουν υλοποιηθεί έως το τέλος του 2021 και ως εκ τούτου να έχει ολοκληρωθεί το σύνολο των επιμέρους υποέργων της Β' Φάσης Διασύνδεσης των Κυκλάδων. Συνεπώς, διαπιστώνεται σημαντική καθυστέρηση ολοκλήρωσης των υποέργων άνω των δύο ετών η οποία ωστόσο, δεν επηρεάζει τη λειτουργικότητα της της διασύνδεσης των νησιών που βρίσκεται σε λειτουργία ήδη από τον Σεπτέμβριο του έτους 2020.

Γ' Φάση Διασύνδεσης των Κυκλάδων

Η Γ' Φάση της διασύνδεσης των Κυκλάδων περιλαμβάνει την ολοκλήρωση του κύκλου των τριών πρώτων Φάσεων της διασύνδεσης των Κυκλάδων με την πόντιση και του δεύτερου καλωδίου Λαυρίου – Σύρου. Το έργο ολοκληρώθηκε το Β' εξάμηνο του 2020 (Οκτώβριος) και βρίσκεται σε λειτουργία.

Δ' Φάση Διασύνδεσης των Κυκλάδων

Η Δ' Φάση της διασύνδεσης των Κυκλάδων περιλαμβάνει τη διασύνδεση του ΕΣΜΗΕ με τη Σέριφο μέσω του Λαυρίου και τις διασυνδέσεις Σερίφου – Μήλου, Μήλου – Φολεγάνδρου, Φολεγάνδρου – Θήρας και Θήρας – Νάξου. Περαιτέρω, σύμφωνα με την Απόφαση ΡΑΕ 785/2019 (σχετ. 64), στο συνολικό έργο περιλαμβάνονται και διασυνδέσεις νησιών των Νοτιοδυτικών Κυκλάδων (Κύθνος, Σίφνος, Ανάφη, Αμοργός, Δονούσα και Αστυπάλαια) στη Μέση Τάση (ΜΤ), ο προγραμματισμός και υλοποίηση των οποίων υπάγεται στην αρμοδιότητα του ΔΕΔΔΗΕ. Το εν λόγω έργο εντάχθηκε για πρώτη φορά στο ΔΠΑ 2019-2028 και εγκρίθηκε βάσει της αναλυτικής τεχνικής και οικονομικής τεκμηρίωσης που περιλαμβάνεται στην Απόφαση ΡΑΕ υπ' αριθμ. 1097/2019 (έγκριση ΔΠΑ 2019-2028), λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά 50, 51, 52, 54, 55 και 64.

Στην Απόφαση ΡΑΕ υπ' αριθμ. 287/2022 (έγκριση ΔΠΑ 2022-2031), αναθεωρήθηκε το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της Δ' Φάσης Διασύνδεσης των Κυκλάδων (για λόγους που σχετίζονται με τις επιπτώσεις της υγειονομικής και, εν συνεχεία, ενεργειακής-οικονομικής κρίσης) και ορίστηκε δεσμευτικά για το Α' εξάμηνο του 2024, λαμβάνοντας υπόψη τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες ζήτησης των νησιών των Κυκλάδων και τα οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη από την όσο το δυνατόν ταχύτερη υλοποίηση του έργου. Επιπλέον, με την εν λόγω Απόφαση αναθεωρήθηκε προς τα πάνω το προϋπολογιστικό κόστος του έργου κατά 92 εκ. €, κατόπιν τεκμηριωμένης εισήγησης του Διαχειριστή (σχετ. 56). Τέλος, στην ίδια απόφαση αξιολογήθηκε η υποβληθείσα από τον ΑΔΜΗΕ Μελέτη Κόστους – Οφέλους (σχετ. 58) για το έργο και κρίθηκε ότι η Δ' Φάση Διασύνδεσης των Κυκλάδων δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως «Έργο Μείζονος Σημασίας», καθώς δεν πληροί τα οριζόμενα στην Απόφαση ΡΑΕ 590/2021 (σχετ. 114) σωρευτικά κριτήρια.

Αναφορικά με την πρόοδο υλοποίησης του έργου της Δ' Φάσης Διασύνδεσης των Κυκλάδων, σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, καθώς και την επικαιροποιημένη ενημέρωση από τον ΑΔΜΗΕ (με την υπό σχετικό 32 επιστολή του), εντός του α' εξαμήνου του 2023 έχουν συναφθεί οι συμβάσεις με τις ανάδοχες εταιρείες για τις καλωδιακές διασυνδέσεις των νήσων Φολεγάνδρου, Μήλου και Σερίφου. Περαιτέρω, στα υποέργα που αφορούν στην κατασκευή του Υποσταθμού (Υ/Σ) Θήρας και στο SVC Θήρας σημειώθηκαν καθυστερήσεις που οφείλονται, σύμφωνα με τον ΑΔΜΗΕ (σχετ. 32 και 45), σε προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα ως απόρροια των έκτακτων συνθηκών των τελευταίων ετών με συνέπεια η ολοκλήρωσή τους να αναμένεται το δεύτερο εξάμηνο του 2024. Όσον αφορά την καλωδιακή γραμμή μεταφοράς Θήρας-Νάξου, είναι υπό κατασκευή ωστόσο η ολοκλήρωση του υποέργου συναρτάται με την ηλέκτριση το νέου Υ/Σ Θήρας, επομένως η ένταξη της εν λόγω γραμμής μεταφοράς στο σύστημα αναμένεται το δεύτερο εξάμηνο του 2024. Αναφορικά με τα υπόλοιπα υποέργα της Δ' Φάσης της διασύνδεσης των Κυκλάδων, για τις καλωδιακές γραμμές Μήλου-Φολεγάνδρου και Φολεγάνδρου-Θήρας έχει εκκινήσει η παραγωγή του καλωδίου και αναμένεται η εκκίνηση των εργασιών στα υπόγεια τμήματα ενώ η ολοκλήρωσή τους αναμένεται για το δεύτερο εξάμηνο του 2025, όπως και για τις καλωδιακές γραμμές Λαυρίου-Σερίφου και Σερίφου-Μήλου οι οποίες βρίσκονται σε στάδιο πόντισης των καλωδίων. Τέλος η ολοκλήρωση της κατασκευής των νέων Υ/Σ Σερίφου, Μήλου και Φολεγάνδρου αναμένεται, επίσης, το δεύτερο εξάμηνο του 2025.

Συνεπώς, όσον αφορά στην ολοκλήρωση της Δ' Φάσης Διασύνδεσης των Κυκλάδων **διαπιστώνεται η, εν τοις πράγμασι, χρονική μετατόπιση του έργου, για το δεύτερο εξάμηνο του 2025 (2025B), δηλαδή με καθυστέρηση ενάμισι έτος σε σχέση με το τελευταίο εγκριθέν ΔΠΑ (287/2022) στο οποίο ήδη είχε διαπιστωθεί καθυστέρηση**

και η οποία είχε αποδοθεί στις επιπτώσεις της υγειονομικής και της ενεργειακής – οικονομικής κρίσης. Δεδομένου ότι η εύθετη υλοποίηση του έργου είναι επιτακτικής σημασίας για λόγους υπερέχοντος δημοσίου συμφέροντος, που συνδέονται με την οικονομία της χώρας και την ασφάλεια εφοδιασμού των νησιών, η Αρχή θα αξιολογήσει την ως άνω χρονική μετατόπιση βάσει των στοιχείων που θα προσκομίσει ο Διαχειριστής, προκειμένου για την τεκμηρίωση της έλλειψης υπαιτιότητάς του και τα τυχόν μέτρα επιμέλειας που έλαβε για την αποφυγή των καθυστερήσεων, προκειμένου να κριθεί εάν απαιτείται η επιβολή αποζημιωτικών μέτρων βάσει του άρθρου 108Α του νόμου 4001/2011.

Περαιτέρω, στα υποβληθέντα ΔΠΑ 2023-2032 και 2024-2033 περιλαμβάνεται **και η αναθεώρηση του προϋπολογιστικού κόστους του έργου της Δ' Φάσης της διασύνδεσης των νησιών των Κυκλάδων, που αυξάνεται σημαντικά σε 472εκ.€ (έναντι αρχικού προϋπολογισμού 265εκ.€, ο οποίος αναθεωρήθηκε στα 357εκ.€ με την έγκριση του ΔΠΑ 2022-2031).** Με τις υπό σχετικό 19 και 28 επιστολές του ο Διαχειριστής υποστηρίζει ότι η αύξηση αυτή οφείλεται στις εξελισσόμενες ανατιμήσεις των υλικών και των βασικών πρώτων υλών, όπως τα μέταλλα, καθώς και του ενεργειακού κόστους και του κόστους μεταφορών εξαιτίας της επίδρασης των έκτακτων συνθηκών των τελευταίων ετών (πανδημία, ενεργειακή κρίση). Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και τις συντρέχουσες συνθήκες, η αύξηση **του προϋπολογιστικού κόστους του εν λόγω έργου** διαφαίνεται ενδεχομένως εύλογη **αλλά κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία η πιο ακριβής κοστολογική εκτίμηση εκ μέρους του Διαχειριστή και η υποβολή στην Αρχή αναλυτικότερου κοστολογίου για τις δαπάνες, καθώς και η προσκόμιση στοιχείων για την τεκμηρίωσή της όπου αυτό είναι δυνατό.**

Τέλος, σε συνέχεια της Απόφασης ΡΑΕ υπ' αριθμ. 287/2022 και της επιστολής της Αρχής με το σχετικό 70, **υπογραμμίζεται** εκ νέου η σημασία της εκπλήρωσης από τον Διαχειριστή της **υποχρέωσής του περί τακτικής ενημέρωσης της ΡΑΑΕΥ** αναφορικά με την πρόοδο στα έργα ανάπτυξης διασυνδέσεων ΜΔΝ που είναι μείζονος σημασίας για την οικονομία της χώρας και την ασφάλεια εφοδιασμού των νησιών. Ο Διαχειριστής οφείλει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και των υποχρεώσεών του όπως καθορίζονται στο νομοθετικό πλαίσιο, να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων που εγκρίνονται με το ΔΠΑ και να μεριμνά με την εφαρμογή μέτρων προληπτικού χαρακτήρα για την αποφυγή χρονικής μετακύλισή τους η οποία δύναται να επιφέρει, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες και αύξηση του κόστους τους.

Γ.1.2 Έργα Διασύνδεσης της Κρήτης

Στο πλαίσιο αξιολόγησης του ΔΠΑ 2017-2026, όπως επικαιροποιήθηκε με το ΔΠΑ 2018-2027, η ΡΑΕ ενέκρινε τη διασύνδεση του νησιού σε δύο φάσεις ως εξής:

- Φάση I: Διασύνδεση ΕΡ 150kV, ικανότητας 2×200MVA (συνολικά **150-180MW**), Κρήτη – Πελοπόννησος
- Φάση II: Διασύνδεση ΣΡ ικανότητας 2×500MW, Κρήτη – Αττική

Το έργο της Διασύνδεσης της Κρήτης (Φάση I και Φάση II) θεωρείται ως κρίσιμης σημασίας για την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού του νησιού, τη βελτίωση της ποιότητας της ηλεκτροδότησής του, τη μείωση του κόστους παραγωγής σε αυτό και την επακόλουθη μείωση των χρεώσεων με τις οποίες επιβαρύνονται οι καταναλωτές όλης της Επικράτειας μέσω των

Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, καθώς και τη σημαντική ελάφρυνση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης της Κρήτης. Στο πλαίσιο αυτό και με γνώμονα την ταχύτερη δυνατή υλοποίησή του, το συνολικό Έργο της Διασύνδεσης της Κρήτης (Φάση Ι και Φάση ΙΙ) έχει χαρακτηριστεί ως έργο γενικότερης σημασίας για την οικονομία της Χώρας (σχετ. 73), σύμφωνα με Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 4450/18.12.2017), μετά από αίτημα του ΑΔΜΗΕ.

Φάση Ι της Διασύνδεσης της Κρήτης

Η Φάση Ι της Διασύνδεσης της Κρήτης αφορά τη διασύνδεση της δυτικής Κρήτης (Υ/Σ Χανίων Ι) με τη νοτιοανατολική Πελοπόννησο (Υ/Σ Μολάων στη Νεάπολη Λακωνίας). Το έργο ολοκληρώθηκε εντός του 2021 και βρίσκεται σε λειτουργία.

Φάση ΙΙ της Διασύνδεσης της Κρήτης (κωδ. ομάδας έργων 14.26)

Η Φάση ΙΙ της Διασύνδεσης της Κρήτης αφορά στη διασύνδεση της Κρήτης (Κορακιά) με την Αττική (Πάχη Μεγάρων). Με την Απόφαση της ΡΑΕ 256/2018 (σχετ. 13), το εν λόγω έργο χαρακτηρίστηκε από τη ΡΑΕ ως **Έργο Μείζονος Σημασίας** κατά τις διατάξεις του άρθρου 229 (πλέον υποενότητα 8.3) του Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ και των άρθρων 10 και 11 της υπ' αριθμ. 340/2014 Απόφασης της ΡΑΕ για τον υπολογισμό του εσόδου του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ, δεδομένου του οφέλους που θα αποφέρει στον τελικό καταναλωτή μέσω της μείωσης της επιβάρυνσης από τις ΥΚΩ και της θωράκισης της Κρήτης σε επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού.

Υπενθυμίζεται ότι, έως την επίσημη έκδοση της 4^{ης} λίστας των Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος (Project of Common Interest-PCI) τον Μάρτιο του 2020 (σχετ. 78), το εν λόγω έργο αποτελούσε τμήμα του PCI της ηλεκτρικής διασύνδεσης Αττικής - Κρήτης - Κύπρου - Ισραήλ με φορέα υλοποίησης τον "Euroasia Interconnector Ltd". Κατόπιν όμως της απόφασης της Ελληνικής Κυβέρνησης τον Οκτώβριο του 2019 για τη μη υποστήριξη του έργου του "Euroasia Interconnector Ltd" στο πλαίσιο της τελικής επιλογής των έργων που θα συμπεριληφθούν στην 4^η λίστα PCI, η διασύνδεση της Κρήτης με την Αττική μετατράπηκε σε εθνικό έργο που θα υλοποιηθεί από τον εθνικό διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ήτοι από τον ΑΔΜΗΕ και συγκεκριμένα μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού «Αριάδνη Interconnection Α.Ε.Ε.Σ.», θυγατρικής του ΑΔΜΗΕ, σύμφωνα με τις Αποφάσεις της ΡΑΕ υπ' αριθμ. 816/2018, 838/2018, 1190/2018 και 150/2019 (σχετ. 74-77). Σημειώνεται ότι, βάσει της Σύμβασης Παραχώρησης ("Concession Agreement") που έχει συναφθεί μεταξύ «ΑΔΜΗΕ Α.Ε.» και «ΑΡΙΑΔΝΗ Α.Ε.Ε.Σ.», και έχει εγκριθεί από την ΡΑΑΕΥ, η ΑΡΙΑΔΝΗ έχει αναλάβει τη χρηματοδότηση και την κατασκευή της διασύνδεσης, σύμφωνα ωστόσο με τον σχεδιασμό και τις κατευθύνσεις του Διαχειριστή, ο οποίος και οφείλει να διατηρεί πλήρη έλεγχο επί της εκτέλεσης από τον ανάδοχο των ανατιθέμενων υπηρεσιών.

Στην **Απόφαση ΡΑΕ υπ' αριθμ. 287/2022** (έγκριση ΔΠΑ 2022-2031), το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου της Φάσης ΙΙ της Διασύνδεσης της Κρήτης ορίστηκε δεσμευτικά για το **Β' Εξάμηνο του 2023**, λαμβάνοντας υπόψη λόγους υπερέχοντος δημοσίου συμφέροντος, που συνδέονται με τη λειτουργία της αγοράς της Κρήτης, κατά παρέκκλιση των κανόνων λειτουργίας των χονδρεμπορικών αγορών του Διασυνδεδεμένου Συστήματος, και σε συμμόρφωση με το ειδικό ενωσιακό πλαίσιο (βλ. την υπ' αρ. (ΕΕ) 2022/258 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα άρθρα 108 Β, 108 Γ και 108 Δ του ν. 4001/2011 που θεσπίστηκαν προς εφαρμογή της, σχετ. 115). Επιπλέον, με την εν λόγω Απόφαση

αναθεωρήθηκε το προϋπολογιστικό κόστος του έργου κατά 46 εκ. €, κατόπιν εισήγησης του Διαχειριστή (σχετ. 79). Η μικρής κλίμακας, σε σχέση με το μέγεθος του έργου, αύξηση του προϋπολογισμού έγινε αποδεκτή, καθώς θεωρήθηκε εύλογη λόγω των οικονομικών επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης κατά την περίοδο κατασκευής του έργου. Ως εκ τούτου, ο προϋπολογισμός του έργου ανήλθε στα 1.044 εκ. €. Τέλος, με την Απόφαση ΡΑΕ 287/2022 αξιολογήθηκε η υποβληθείσα από τον ΑΔΜΗΕ Μελέτη Κόστους – Οφέλους (σχετ. 58) για το έργο και κρίθηκε ότι η Φάση II της Διασύνδεσης της Κρήτης πληροί τα οριζόμενα στην Απόφαση ΡΑΕ 590/2021 (σχετ. 114) σωρευτικά κριτήρια για τον χαρακτηρισμό του ως «Έργου Μείζονος Σημασίας», με επακόλουθο την αναγνώριση χορήγησης πρόσθετης απόδοσης 1% η οποία δύναται ωστόσο, με απόφαση της Αρχής, δύναται να απομειώνεται σε περίπτωση αδικαιολόγητης καθυστέρησης υλοποίησης του έργου.

Παρότι **το δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του ως άνω έργου είχε τεθεί εντός του Β' Εξαμήνου του 2023 με την απόφαση 287/2022**, σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 (σχετ. 19), η ολοκλήρωση του έργου μετατοπίστηκε για το Α' εξάμηνο του 2024, ενώ σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033 (σχετ. 28) το ανωτέρω χρονοδιάγραμμα μετατέθηκε κατά ένα ακόμη εξάμηνο, ήτοι εντός του **Β' εξαμήνου 2024, και συγκεκριμένα η ηλεκτρίση του έργου τοποθετήθηκε τον Σεπτέμβριο 2024**. Σύμφωνα με όσα επικαλείται ο Διαχειριστής στα υποβληθέντα ΔΠΑ 2023-2032 και ΔΠΑ 2024-2033, καθώς και τις σχετικές επιστολές που υπέβαλε (σχετ. 33,37,43), σε συνέχεια σχετικών αιτημάτων της Αρχής (σχετ. 36,38) για παροχή αναλυτικής ενημέρωσης σχετικά με την εξέλιξη των εργασιών, η καθυστέρηση στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης το έργου συναρτάται με καθυστερήσεις που προκλήθηκαν στην αδειοδοτική διαδικασία εξαιτίας της πρόσφατης υγειονομικής κρίσης, καθυστερήσεις στην αδειοδοτική διαδικασία ένεκα ενστάσεων ορισμένων Δήμων, καθώς και άλλα απρόβλεπτα γεγονότα που επέφεραν πρόσθετες καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών. Ειδικότερα, όσον αφορά τον Σταθμό Μετατροπής Κουμουνδούρου στην Αττική, οι υγειονομικοί περιορισμοί και η επακόλουθη αναστολή των εργασιών των Δικαστηρίων είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική καθυστέρηση στην έκδοση της απαιτούμενης άδειας δόμησης. Αναφορικά με το Σταθμό Μετατροπής Δαμάστας, η εύρεση αρχαιοτήτων και οι επαγόμενες απαιτήσεις της αρχαιολογίας μετέθεσαν σημαντικά την έκδοση της απαιτούμενης άδειας δόμησης σε σχέση με την προβλεφθείσα ημερομηνία. Περαιτέρω, το απρόβλεπτο γεγονός της εύρεσης καρστικών εγκοίλων κατά τη διαδικασία κατασκευής του σταθμού, αλλά και οι συνέπειες των πρόσφατων (09.2023) πλημμυρών στην περιοχή της Θεσσαλίας όπου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του κατασκευαστή μεταλλικών κατασκευών του Σταθμού προσέθεσαν περαιτέρω καθυστερήσεις στην εξέλιξη του έργου. Περαιτέρω, με τις υπό σχετικό 40, 41, και 43 επιστολές του έθεσε υπόψιν της Αρχής επιπλέον γεγονότα που σχετίζονται με ενέργειες δολιοφθοράς στο εργοτάξιο της ανέγερσης του Σταθμού Κουμουνδούρου, καθώς και πρόσκαιρη διακοπή των εργασιών του Σταθμού Ηλεκτροδίων Κορακιάς λόγω αντιδράσεων μερίδας κατοίκων της περιοχής με αποτέλεσμα την εμφάνιση επιπλέον καθυστερήσεων της εξέλιξης των εργασιών, γεγονός που συντείνει στην οριοθέτηση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης του έργου έως το τέλος του 2024.

Βάσει των απόψεων του Διαχειριστή και των συντρεχουσών συνθηκών παρίσταται εύλογη η χρονική μετατόπιση του έργου για το Β' εξάμηνο του έτους 2024, δεδομένου μάλιστα ότι τέτοιου μεγέθους και τεχνικής πολυπλοκότητας έργα, σύμφωνα και με τη διεθνή πρακτική, υπερβαίνουν την πενταετία. **Κρίνεται ωστόσο σκόπιμη η διαβίβαση στην Αρχή ορισμένων συμπληρωματικών στοιχείων αναφορικά με την χρονική αυτή μετατόπιση ιδίως ως προς την αδειοδοτική διαδικασία του έργου.**

Επισημαίνεται ότι μετά την υποβολή του σχεδίου ΔΠΑ 2024-2033, στο πλαίσιο προετοιμασίας του αιτήματος της Χώρας ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παράταση του καθεστώτος παρέκκλισης από διατάξεις του Ευρωπαϊκού πλαισίου (2019/943 & 2019/944) σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς του ΜΣΣ Κρήτης, διαπιστώθηκε ότι ο Διαχειριστής μετατόπισε εκ νέου τον ενιαίο χρόνο εντάξεώς τους στο Σύστημα ως λειτουργική ενότητα τον Μάιο 2025. Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω διευκρινίσεις του Διαχειριστή αποτέλεσαν και την αιτιολογική βάση του αιτήματος της Χώρας ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παράταση του καθεστώτος παρέκκλισης από διατάξεις του Ευρωπαϊκού πλαισίου (2019/943 & 2019/944) σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς του ΜΣΣ Κρήτης η οποία σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2024/1274 απόφασή της (σχετ. 116) παρατάθηκε έως το τέλος του 2025.

Αναφορικά με την πρόοδο υλοποίησης του έργου της Φάσης II της Διασύνδεσης της Κρήτης, σύμφωνα με τα υποβληθέντα σχέδια ΔΠΑ 2023-2032 (σχετ. 19), ΔΠΑ 2024-2033 (σχετ. 28), καθώς και την επικαιροποιημένη ενημέρωση που παρείχε ο ΑΔΜΗΕ στην Αρχή (σχετ.37), διαπιστώνεται ότι έχει ολοκληρωθεί η πόντιση των υποβρυχίων καλωδίων καθώς και το σύνολο των καλωδίων οπτικών ινών. Έχει ολοκληρωθεί η ανέγερση των κτιρίων των Σταθμών Μετατροπής στην Αττική και την Κρήτη, και είναι σε εξέλιξη οι εργασίες εγκατάστασης των ηλεκτροδίων γείωσης, καθώς και η εγκατάσταση των υπόγειων καλωδιακών γραμμών. Σύμφωνα με το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα που απέστειλε ο Διαχειριστής στην Αρχή (σχετ. 37), η ολοκλήρωση της κατασκευής (ηλέκτριση) της Φάσης II της διασύνδεσης της Κρήτης με το ηπειρωτικό σύστημα αναμένεται τον Δεκέμβριο του έτους 2024 και η έναρξη της εμπορικής λειτουργίας της διασύνδεσης τον Μάιο 2025.

Σε κάθε περίπτωση, βάσει των στοιχείων που έχουν προσκομισθεί στην Αρχή από τον Διαχειριστή, προκύπτει ότι, εν τοις πράγμασι, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της Φάσης II της Διασύνδεσης της Κρήτης μετατίθεται περαιτέρω για το Α' Εξάμηνο του 2025. Στο πλαίσιο αυτό αναγνωρίζεται ότι το μεγαλύτερο έργο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας αποτελεί δύσκολο εγχείρημα που ενέχει πολλούς κινδύνους και επισφάλειες λόγω της πολυπλοκότητας του και των τεχνικών ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει (π.χ χρονοβόρες αδειοδοτικές διαδικασίες, πόντιση καλωδίων σε μεγάλα βάθη, πρωτότυπη τεχνολογία στους Σταθμούς Μετατροπής) και ως εκ τούτου καθυστερήσεις στην πορεία υλοποίησής του παρίστανται εύλογες. Ωστόσο, δεδομένου ότι η εύθετη υλοποίηση του έργου είναι επιτακτικής σημασίας για λόγους υπερέχοντος δημοσίου συμφέροντος, που συνδέονται με την οικονομία της χώρας και την ασφάλεια εφοδιασμού της Κρήτης, η Αρχή θα αξιολογήσει την περαιτέρω χρονική μετατόπιση **από το τέλος του 2024 έως το Α' εξάμηνο του 2025**, βάσει των στοιχείων που θα προσκομίσει ο Διαχειριστής, προκειμένου για την τεκμηρίωση της έλλειψης υπαιτιότητάς του και τα τυχόν μέτρα επιμέλειας που έλαβε για την αποφυγή των καθυστερήσεων, προκειμένου να κριθεί εάν απαιτείται η επιβολή αποζημιωτικών μέτρων βάσει του άρθρου 108^Α/ του νόμου 4001/2011.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι **από την επισκόπηση του ΔΠΑ 2023-2032** προκύπτει μια αύξηση κατά 9 εκ. € του προϋπολογιστικού κόστους του έργου, δηλαδή από τα 1.044 εκ. € το κόστος ανήλθε σε 1.053 εκ. €. Κατόπιν σχετικής επιστολής της Αρχής (σχετ. 22), ο ΑΔΜΗΕ ενημέρωσε την Αρχή (σχετ. 27) ότι αυτό οφείλεται στο νέο υποέργο που προέκυψε κατά την υλοποίηση του έργου και αφορά υπογειοποιήσεις τμημάτων των νέων έργων Γραμμών Μεταφοράς (Γ.Μ.) 150 kV για τη σύνδεση του Υποσταθμού (Υ/Σ) Δαμάστας με το Σύστημα της Κρήτης, καθώς και σε εκτιμήσεις πρόσθετων δαπάνες οδοποιίας που σχετίζονται με τις ανωτέρω υπογειοποιήσεις και την πρόσβαση στο Σύστημα Μεταφοράς Δαμάστας. Επιπλέον,

σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033 προκύπτει περαιτέρω αύξηση του προϋπολογιστικού κόστους κατά 76 εκ. €, δηλαδή από τα 1.053 εκ. € ανέρχεται πλέον σε 1.129 εκ. €. Σύμφωνα με τα συμπληρωματικά στοιχεία που υπέβαλε ο Διαχειριστής (σχετ. 32), η συγκεκριμένη προσαύξηση στο προϋπολογιστικό κόστος του έργου προέρχεται από αναθεώρηση του τιμήματος των συμβάσεων έργου, καθώς και από τροποποιήσεις του συμβατικού αντικειμένου μέσω συμπληρωμάτων. Σε συνέχεια των ανωτέρω, η προτεινόμενη από τον Διαχειριστή αναθεώρηση του προϋπολογιστικού κόστους του έργου κατά επιπλέον 85 εκ. € (σε σχέση με την απόφαση 287/2022) αιτιολογείται επαρκώς και, ως εκ τούτου, γίνεται αποδεκτή.

Τέλος, σε συνέχεια της Απόφασης ΡΑΕ υπ' αριθμ. 287/2022 και της επιστολής της Αρχής με το σχετικό 70, υπογραμμίζεται εκ νέου η σημασία της εκπλήρωσης από τον Διαχειριστή της υποχρέωσής του περί τακτικής ενημέρωσης της ΡΑΑΕΥ αναφορικά με την πρόοδο των εργασιών της Φάσης II της Διασύνδεσης της Κρήτης.

Έργα Ενίσχυσης του Συστήματος της Κρήτης (κωδ. ομάδας έργων 19.4)

Η Αρχή, με την Απόφαση 287/2022, έκρινε ότι το εγκεκριμένο **υποέργο της νέας διπλής Γ.Μ. 150 kV Χανιά-Δαμάστα** (ανήκει στην ομάδα έργων 19.4) με προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης **το Β' εξάμηνο του 2025**, χρήζει περαιτέρω ανάλυσης και τεκμηρίωσης της συσχέτισής του με την πλήρη αξιοποίηση της ικανότητας μεταφοράς της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης, δεδομένου ότι ο χρονοπρογραμματισμός του παρουσιάζει μεγάλη υστέρηση ως προς τον ορίζοντα ολοκλήρωσης της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του ΔΠΑ 2023-2032, η Αρχή, με επιστολή της (σχετ. 22), επισήμανε εκ νέου το εν λόγω ζήτημα προς τον Διαχειριστή, αιτούμενη τη σχετική τεκμηρίωση. Ο ΑΔΜΗΕ απάντησε με το σχετ. 24, επισυνάπτοντας τη μελέτη στατικής ασφάλειας που εκπονήθηκε τον Ιούλιο του 2018 κατά το στάδιο σχεδιασμού των ηλεκτρικών διασυνδέσεων της Κρήτης, μέσω της οποίας προκύπτει ότι το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του υποέργου της νέας διπλής Γ.Μ. 150 kV Χανιά-Δαμάστα δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις αναφορικά με την πλήρη εκμετάλλευση της ικανότητας μεταφοράς της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης. Ειδικότερα, χωρίς το νέο έργο της Γ.Μ. 150 kV Χανιά-Δαμάστα, η συνολική ικανότητα μεταφοράς των δύο διασυνδέσεων της Κρήτης φτάνει τα 720 MW. Ενώ, σύμφωνα με το Διαχειριστή, οι ανάγκες εισαγωγών ισχύος της Κρήτης από τις διασυνδέσεις δεν αναμένεται να υπερβούν τα 700 MW, ως εκ τούτου διαβεβαιώνεται πως η μη υλοποίηση των εν λόγω έργων δεν θα έχει επίπτωση στην πλήρη εκμετάλλευση της ικανότητας μεταφοράς της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης. Σύμφωνα με το **υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033**, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης **του συνόλου των έργων ενίσχυσης της νήσου Κρήτης** μετατίθεται κατά δύο έτη και προσδιορίζεται για το **Β' εξάμηνο του 2027**. Ο Διαχειριστής, κατόπιν αιτήματος της Αρχής (σχετ. 31) για παροχή αναλυτικής ενημέρωσης σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης των σχετικών έργων, με την υπό σχετικό 32 επιστολή του υπέβαλε τα σχετικά στοιχεία, αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους προκύπτουν οι σχετικές καθυστερήσεις και προσδιορίζει τα επικαιροποιημένα χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσης των επί μέρους υποέργων. Ειδικότερα, σχετικά με τη γραμμή μεταφοράς 150kV Χανίων- Δαμάστας (κωδ. ΓΜ150.Σ.166 της ομάδας έργων 19.4) αναφέρεται ότι ο αρχικός σχεδιασμός του έργου παρουσιάζει εμπολέκως τόσο με τοπικούς φορείς όσο και με την αρχαιολογία, με αποτέλεσμα να εξετάζεται η αλλαγή της όδευσης και η υπογειοποίηση τμήματος 2km του έργου πλησίον του υποσταθμού (Υ/Σ) Χανιά, ως εκ τούτου η ολοκλήρωση του συγκεκριμένου έργου προσδιορίζεται πλέον για το Α' εξάμηνο του 2027. Αναφορικά με την εξέλιξη των υπόλοιπων υποέργων που περιλαμβάνονται

στην ομάδα έργων 19.4 και αφορούν την ενίσχυση του συστήματος της Κρήτης, τα έργα αναβάθμισης της γραμμής μεταφοράς 150kV Μοίρες-Ιεράπετρα (κωδ. ΓΜ150.Σ.206 της ομάδας έργων 19.4) είναι σε εξέλιξη και η ολοκλήρωση τοποθετείται χρονικά στο Α' Εξάμηνο του 2025, ενώ αναφορικά με την κατασκευή των νέων γραμμών μεταφοράς 150kV Αθρινόλακος – Σύστημα (κωδ. ΓΜ150.Σ.165 της ομάδας έργων 19.4) και Σπήλι-Μοίρες (κωδ. ΓΜ150.Σ.164 της ομάδας έργων 19.4) η ολοκλήρωσή τους προσδιορίζεται για το Β' εξάμηνο του 2026 και το Β' εξάμηνο του 2027 αντίστοιχα, καθώς σημειώθηκαν καθυστερήσεις στην συντέλεση των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων και την περιβαλλοντική αδειοδότηση τους.

Επισημαίνεται ότι, με το υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 στο έργο 19.4 για την ενίσχυση του Συστήματος της Κρήτης έχει προστεθεί ένα νέο υποέργο (κωδικός FACTS.Σ.8 της ομάδας έργων 19.4) που αφορά σε ένα σύστημα AC Chopper με πλήρη ενσωμάτωσή του στο σύστημα ελέγχου και προστασίας του έργου της διασύνδεσης Αττικής - Κρήτης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφαλής και αξιόπιστη λειτουργία του Συστήματος της Κρήτης σε συνθήκες υψηλής διείσδυσης ΑΠΕ στην Κρήτη και να βελτιωθεί η δυναμική συμπεριφορά και ευστάθειά του σε συνθήκες εκδήλωσης σφαλμάτων εκατέρωθεν του συνδέσμου HVDC Αττικής - Κρήτης. Λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω τεκμηρίωση της αναγκαιότητας του εν λόγω έργου, **εγκρίνεται** το κόστος του συστήματος **AC Chopper**, το οποίο υπολογίζεται περίπου στα **20 εκ. €**, σύμφωνα με ενημέρωση του ΑΔΜΗΕ (σχετ. 27), κατόπιν ερωτήματος της Αρχής (σχετ. 22). Ο Διαχειριστής οφείλει να προσδιορίσει το τελικό κόστος προμήθειας του συστήματος AC Chopper που θα εγκατασταθεί στο Σύστημα της Κρήτης, όπως αυτό θα προκύψει κατόπιν διαφανών ανταγωνιστικών διαδικασιών, στο πλαίσιο της υποβολής του επόμενου ΔΠΑ. Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033 και τα συμπληρωματικά στοιχεία που υπέβαλε ο Διαχειριστής (σχετ. 32) η ολοκλήρωση κατασκευής του εν λόγω υποέργου προσδιορίζεται για το Α' εξάμηνο του 2027.

Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται η χρονική μετατόπιση του **χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των έργων ενίσχυσης Συστήματος Κρήτης, για το Β' εξάμηνο 2027, σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, τα οποία ωστόσο, σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις του Διαχειριστή (σχετ. 24,38,43), δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση προϋπόθεση για τη λειτουργία της νέας διασύνδεσης και την άρση του καθεστώτος παρέκκλισης** και συνεπώς η χρονική αυτή μετατόπιση δεν θα έχει επίπτωση στην πλήρη εκμετάλλευση της ικανότητας μεταφοράς της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης.

Γ.1.3 Έργα επέκτασης του Συστήματος 400 kV στην Πελοπόννησο

Το εν λόγω έργο περιλαμβάνει τις κάτωθι δύο ομάδες έργων:

- Διασύνδεση του ΚΥΤ Μεγαλόπολης με εναέρια Γ.Μ 400 kV διπλού κυκλώματος (υπογειοποίηση διαμέσου της Πάτρας και υποβρύχιο καλώδιο μέσω Ρίου-Αντιρρίου) με τη Γ.Μ 400 kV ΚΥΤ Διστόμου – ΚΥΤ Αχελώου (Δυτικός Διάδρομος επέκτασης των 400 kV στην Πελοπόννησο)
- Διασύνδεση του νέου υπό κατασκευή ΚΥΤ Κορίνθου με εναέριες Γ.Μ 400 kV διπλού κυκλώματος τόσο με το ΚΥΤ Μεγαλόπολης όσο και με το ΚΥΤ Κουμουνδούρου (Ανατολικός Διάδρομος επέκτασης των 400kV στην Πελοπόννησο).

Δυτικός διάδρομος επέκτασης των 400 kV στην Πελοπόννησο (κωδ. ομάδας έργων 14.4)

Η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 287/2022 Απόφασή της περί έγκρισης του ΔΠΑ 2022-2031, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός τις επιπτώσεις εκ της μη έγκαιρης ολοκλήρωσης του έργου στην ασφάλεια και ευστάθεια του Συστήματος, με συνεπακόλουθο τον συνεχιζόμενο κορεσμό της Πελοποννήσου και την αδυναμία απορρόφησης μεγαλύτερης ισχύος ΑΠΕ, αφετέρου την αναγκαιότητα διασφάλισης της εύρυθμης λειτουργίας της Αγοράς Εξισορρόπησης μέσω της άρσης των συνθηκών τοπικής συμφόρησης, κάλεσε τον Διαχειριστή να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την τήρηση του νέου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της εναλλακτικής όδευσης της γραμμής 400 kV ΚΥΤ Μεγαλόπολης – Σύστημα, με στόχο την ταχύτερη ολοκλήρωση του έργου της διασύνδεσης της πλευράς 400 kV του ΚΥΤ Μεγαλόπολης με τη Γ.Μ. 400 kV ΚΥΤ Διστόμου - ΚΥΤ Αχελώου στο σύνολό της τον Σεπτέμβριο του 2022 και, σε κάθε περίπτωση, έως τον Ιούλιο του 2023.

Υπενθυμίζεται ότι η Αρχή, με την Απόφασή της υπ' αριθμ. 71/2021 (σχετ. 84) τον Ιανουάριο του 2021, κάλεσε τον ΑΔΜΗΕ σε έγγραφη ακρόαση προκειμένου να παρασχεθούν οι αναγκαίες εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε σχέση με την πρόοδο του έργου του Δυτικού Διαδρόμου επέκτασης των 400 kV στην Πελοπόννησο και τη μη-συμμόρφωση του Διαχειριστή στο δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου (σχετ. 85). Εν συνεχεία, η Αρχή, αφού εξέτασε τη βασιμότητα των ισχυρισμών της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. και στάθμισε, αφενός τον βαθμό υπαιτιότητάς της για τη σημαντική υπέρβαση του χρονοδιαγράμματος, αφετέρου τις ουσιώδεις και δυσμενέστερες επιπτώσεις στο Σύστημα, στην οικονομικότητα της Αγοράς, ιδίως της Αγοράς Εξισορρόπησης, και στον Ανταγωνισμό (σχετ. 86), εξέδωσε τον Απρίλιο του 2021, την υπ' αρ. 345/2021 Απόφασή της (σχετ. 87), με την οποία επέβαλε στον Διαχειριστή πρόστιμο ύψους 5 εκατομμυρίων ευρώ.

Στο υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 τον Μάρτιο του 2022, ο ΑΔΜΗΕ αναφέρει ότι με Απόφαση του Πρωτοδικείου Καλαβρύτων (Διαδικασία Ασφαλιστικών Μέτρων), επήλθε παύση των εργασιών για τη διέλευση των δύο πυλώνων της εναέριας Γ.Μ. 400 kV, κατόπιν αίτησης της Ιεράς Μονής Αγίων Θεοδώρων. Ως εκ τούτου, προχώρησε τελικώς στον επανασχεδιασμό της Γ.Μ. με εναλλακτική όδευση (αποξήλωση κάποιων από των πυλώνων που έχουν εγκατασταθεί και κατασκευή περισσότερων πυλώνων σε σχέση με την αρχική όδευση) και έλαβε τη σύμφωνη γνώμη όλων των εγκριτικών και αδειοδοτικών οργάνων, καθώς και την τροποποίηση της ΑΕΠΟ στις αρχές του 2022. Βάσει των νέων δεδομένων, ο ΑΔΜΗΕ τον Μάρτιο του 2022 προσδιόρισε την ολοκλήρωση του έργου το αργότερο εντός του Β' εξαμήνου του 2023.

Τον Φεβρουάριο του 2023, η Αρχή με το σχετ. 88 κάλεσε τον ΑΔΜΗΕ να υποβάλει επικαιροποιημένη ενημέρωση για το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των έργων του Δυτικού Διαδρόμου Πελοποννήσου. Εν συνεχεία, ο ΑΔΜΗΕ με το σχετ. 89, ενημέρωσε την Αρχή ότι οι κατασκευαστικές εργασίες θα ολοκληρωθούν ως το τέλος Μαρτίου 2023 και εκτιμά ότι ο Δυτικός διάδρομος 400 kV Πελοποννήσου θα τεθεί σε λειτουργία έως το τέλος Απριλίου 2023.

Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033 τον Μάιο του 2023 ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε λειτουργία η νέα Γ.Μ. 400kV Μεγαλόπολη – Πάτρα – Σύστημα (Δυτικός Διάδρομος).

Ανατολικός διάδρομος επέκτασης των 400 kV στην Πελοπόννησο (κωδ. ομάδας έργων 14.29)

Η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 287/2022 Απόφαση έγκρισης του ΔΠΑ 2022-2031, κάλεσε τον

ΑΔΜΗΕ να εντείνει τις ενέργειές του για την επίσπευση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της Γ.Μ 400 kV μεταξύ του ΚΥΤ Κορίνθου και του ΚΥΤ Κουμουνδούρου, νωρίτερα από το Β' Εξάμηνο του 2024, όπως είχε δηλωθεί από τον ΑΔΜΗΕ στο υποβληθέν ΔΠΑ 2022-2031 και με στόχο την ολοκλήρωση του συνολικού έργου του Ανατολικού Διαδρόμου **εντός του Β' εξαμήνου του 2023**, δηλαδή ταυτόχρονα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ανακατασκευής του ΚΥΤ Κουμουνδούρου.

Ωστόσο, ο ΑΔΜΗΕ, τόσο στο **υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032**, όσο και στο υποβληθέν **ΔΠΑ 2024-2033** έχει μεταθέσει το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου της Γ.Μ 400 kV μεταξύ του **ΚΥΤ Κορίνθου και του ΚΥΤ Κουμουνδούρου κατά 2 έτη, έως το τέλος του έτους 2025**. Η Αρχή ζήτησε (σχετ. 31) από τον ΑΔΜΗΕ να προβεί σε αναλυτική ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου. Ο Διαχειριστής με επιστολή του (σχετ. 32) αναφέρει ότι σημειώθηκαν καθυστερήσεις στην υπογραφή της σύμβασης με τον Ανάδοχο του έργου, λόγω προδικαστικής προσφυγής συμμετέχοντα στον σχετικό διαγωνισμό. Εν τέλει, η υπογραφή της σύμβασης έγινε τον Δεκέμβριο του 2023 και οι πρόδρομες εργασίες του έργου είναι σε εξέλιξη, προσδιορίζοντας την ολοκλήρωση των εργασιών το Α' εξάμηνο του 2026.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο ΑΔΜΗΕ καλείται να εντείνει τις προσπάθειές του, λαμβάνοντας κάθε μέτρο επιμέλειας, ώστε η νέα Γ.Μ. μεταξύ του ΚΥΤ Κορίνθου και του ΚΥΤ Κουμουνδούρου **να ολοκληρωθεί το ταχύτερο δυνατό**.

Περαιτέρω, στο υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, **προκύπτει μία αύξηση στο προϋπολογιστικό κόστος του έργου κατά 25,5εκ €, στα 126,2 εκ. €** η οποία σύμφωνα με τα συμπληρωματικά στοιχεία που παρείχε ο Διαχειριστής (σχετ. 32) πηγάζει από τα αυξημένα κόστη βιομηχανοποίησης χάλυβα, αγωγών, λοιπού εξοπλισμού, καθώς και τα αυξημένα μεταφορικά κόστη, κατά την περίοδο της κρίσης και επέκεινα. **Βάσει των ανωτέρω, αύξηση του προϋπολογιστικού κόστους του έργου του Ανατολικού Διαδρόμου (κωδ. ομάδας έργων 14.29) κρίνεται αιτιολογημένη.**

Τέλος, σημειώνεται ότι σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, τα έργα της νέας Γ.Μ. 400kV ΚΥΤ Μεγαλόπολης-ΚΥΤ Κορίνθου, καθώς και το νέο ΚΥΤ Κορίνθου που περιλαμβάνονται στην ίδια ομάδα έργων (κωδ. Ομάδας έργων 14.29) ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2022.

Έργο ανακατασκευής του ΚΥΤ Κουμουνδούρου (κωδ. ομάδας έργων 19.2)

Το εν λόγω έργο εντάχθηκε στο ΔΠΑ 2019-2028, το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφαση ΡΑΕ υπ' αριθμ. 1097/2019, και αφορούσε την ανακατασκευή της πλευράς 400 kV, με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου να ορίζεται εντός του Β' εξαμήνου του 2022. Το έργο κρίθηκε απαραίτητο προκειμένου να αντικατασταθούν όλοι οι διακόπτες (πεπαλαιωμένος εξοπλισμός) των Αυτομετασχηματιστών (ΑΜΣ) του ΚΥΤ και να βελτιωθεί η αξιοπιστία τροφοδότησης της πλευράς των 400 kV. Τελικώς, αποφασίστηκε η συνολική αντικατάσταση της πλευράς 400 kV του ΚΥΤ με νέα κατασκευή GIS 400 kV, στην οποία θα ενσωματωθούν και οι πύλες για τα έργα της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης και του Ανατολικού Διαδρόμου 400 kV στην Πελοπόννησο.

Στο εγκεκριμένο ΔΠΑ 2021-2030 (Απόφαση ΡΑΕ 611/2021), προβλέφθηκε η επέκταση του έργου με τη συνολική αντικατάσταση και της πλευράς 150 kV με νέα κατασκευή GIS 150 kV. Η εν λόγω επέκταση κρίθηκε σκόπιμη για την ομαλή συνεργασία του νέου εξοπλισμού 400 kV με την πλευρά των 150 kV του ΚΥΤ, για την εξασφάλιση οικονομιών κλίμακας και για τον ταυτοχρονισμό των εργασιών.

Στο εγκεκριμένο ΔΠΑ 2022-2031 (Απόφαση ΡΑΕ 287/2022), δεδομένης της σημειωθείσας προόδου στη συμβασιοποίηση του έργου και της σχετικώς προσδιοριζόμενης ημερομηνίας παράδοσης (Σεπτέμβριος 2023), το δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης επαναπροσδιορίστηκε με σκοπό το έργο να ολοκληρωθεί εντός του Β' εξαμήνου του 2023.

Ο ΑΔΜΗΕ, στο πλαίσιο της εισήγησής του για το ΔΠΑ 2023-2032, εισηγείται τη μετάθεση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του συνολικού έργου κατά ένα εξάμηνο, ήτοι για το Α' εξάμηνο του 2024. Περαιτέρω, με το **υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033** ο ΑΔΜΗΕ **επαναπροσδιόρισε** το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του συνολικού έργου **για το Β' εξάμηνο του 2025**. Η Αρχή ζήτησε (σχετ. 31) από τον Διαχειριστή να προβεί σε αναλυτική ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης του έργου και να αιτιολογήσει τους λόγους της νέας μετάθεσης του χρονοδιαγράμματος υλοποίησής του. Απαντώντας, στο ανωτέρω αίτημα της Αρχής, ο ΑΔΜΗΕ ενημέρωσε (σχετ. 32) ότι έχουν ολοκληρωθεί η εγκατάσταση του εξοπλισμού GIS 400kV και τα έργα Πολιτικού Μηχανικού για τη σύνδεση 400kV προς τον Σταθμό Μετατροπής. Ωστόσο, έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις στις απαιτούμενες κατασκευαστικές εργασίες για τον εξοπλισμό GIS 150kV, οι οποίες, σύμφωνα με τον Διαχειριστή, δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του αλλά στις έκτακτες συνθήκες των τελευταίων ετών (πανδημία, ενεργειακή κρίση, δυσχέρειες στην εφοδιαστική αλυσίδα) που είχαν ως αποτέλεσμα να σημειώνονται ελλείψεις σε κατασκευαστικά υλικά. Ως εκ τούτου, η εγκατάσταση του εξοπλισμού GIS 150kV αναμένεται να ολοκληρωθεί το Β' εξάμηνο του 2024, ενώ η διαδοχική μεταγωγή των Γ.Μ. 150 & 400kV (και η συνολική ολοκλήρωση του έργου) το Β' εξάμηνο του 2025.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου διαπιστώνεται ότι μετατίθεται για το Β' εξάμηνο του 2025 και καλείται ο Διαχειριστής να μεριμνήσει ώστε να μην διολισθήσει χρονοδιαγραμματικά περαιτέρω η ολοκλήρωση του έργου.

Γ.1.4 Έργο ενίσχυσης τροφοδότησης των Β. Σποράδων και της Ανατολικής Μαγνησίας (κωδ. ομάδας έργων 14.28)

Το έργο αυτό αφορά στην ενίσχυση της αξιοπιστίας τροφοδότησης των Β. Σποράδων μέσω της διασύνδεσης της Σκιάθου με το Σύστημα των 150 kV. Περιλαμβάνει την κατασκευή ενός νέου Υ/Σ GIS στη Σκιάθο πλησίον του αιγιαλού και τη σύνδεσή του με τον Υ/Σ Μαντουδίου στην Εύβοια μέσω ενός υποβρύχιου καλωδίου μήκους περίπου 30 km. Επιπλέον απαιτείται αναβάθμιση υφιστάμενης εναέριας Γ.Μ. καθώς και νέα εναέρια Γ.Μ. 150 kV από τον Υ/Σ Μαντουδίου έως το σημείο προσαιγιαλώσης στην Εύβοια.

Η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 287/2022 Απόφαση έγκρισης του ΔΠΑ 2022-2031, λαμβάνοντας υπόψη τις μη-αιτιολογημένες καθυστερήσεις που έχουν σημειωθεί ως προς την πρόοδο υλοποίησης του έργου και με γνώμονα την ασφάλεια εφοδιασμού των Β. Σποράδων και την τήρηση του κριτηρίου N-1, κάλεσε τον ΑΔΜΗΕ να αναλάβει κάθε αναγκαία ενέργεια με στόχο την ολοκλήρωση του έργου το αργότερο εντός του Α' εξαμήνου του 2022.

Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032, το έργο αναμενόταν να ολοκληρωθεί εντός του Α' εξαμήνου του 2022. Εν τέλει, το έργο πράγματι ολοκληρώθηκε εντός του θέρους 2022.

Γ.1.5 Έργο διασύνδεσης των νήσων του Βορειοανατολικού Αιγαίου με το ΕΣΜΗΕ (κωδ. ομάδας έργων 20.4)

Η διασύνδεση των νήσων του Βορειοανατολικού Αιγαίου περιλαμβάνει τις διασυνδέσεις του ΕΣΜΗΕ με τη Λήμνο μέσω του ΚΥΤ Ν. Σάντας και της Σκύρου μέσω του ΚΥ Αλιβερίου, καθώς και τις διασυνδέσεις Λήμνου – Λέσβου, Λέσβου – Χίου, Χίου – Σάμου, Σάμου – Κω και Λέσβου - Σκύρου. Περαιτέρω, σύμφωνα με την Απόφαση ΠΑΕ 785/2019 (σχετ. 64), στο συνολικό έργο περιλαμβάνονται και οι διασυνδέσεις νήσων του Βορειοανατολικού Αιγαίου (Ικαρία και Αγαθονήσι) στη Μέση Τάση (ΜΤ), ο προγραμματισμός και υλοποίηση των οποίων υπάγεται στην αρμοδιότητα του ΔΕΔΔΗΕ. Το εν λόγω έργο εγκρίθηκε βάσει της αναλυτικής τεχνικής και οικονομικής τεκμηρίωσης που περιλαμβάνεται στην Απόφαση ΠΑΕ υπ' αριθμ. 611/2021 (έγκριση ΔΠΑ 2021-2030), λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά 33, 50, 61, 62, 63, 64, 66 και 67. Το έργο βρίσκεται σε προκαταρκτικό στάδιο μελετών και σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο **Β' εξάμηνο του 2029**, όπως δηλαδή ορίστηκε στην Απόφαση 287/2022.

Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, το προϋπολογιστικό κόστος του έργου παρουσιάζει αύξηση συνολικά κατά 345 εκ. €, και εκτιμάται στα 1.208εκ. €. Έπειτα από σχετικό αίτημα (σχετ. 31) της Αρχής για την τεκμηρίωση της συγκεκριμένης αύξησης, ο ΑΔΜΗΕ υπέβαλε (σχετ. 32) διευκρινιστικά στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία η συγκεκριμένη προσαύξηση στο προϋπολογιστικό κόστος του έργου οφείλεται σε μεγάλη αύξηση στις τιμές Υ/Γ και Υ/Β καλωδίων, καθώς και των Υ/Σ που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο έργο. Με βάση τα συμπληρωματικά στοιχεία που υπέβαλε ο Διαχειριστής, **η αύξηση στο προϋπολογιστικό κόστος του έργου κατά 345εκ. € είναι σημαντική**. Λαμβάνοντας υπόψη τις συντρέχουσες οικονομικές συνθήκες οι οποίες έχουν προκαλέσει αύξηση κόστους σε όλα τα συναφή έργα, διαφαίνεται ότι η αύξηση αυτή είναι ενδεχομένως εύλογη. **Ωστόσο κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία η ακριβής κοστολογική εκτίμηση εκ μέρους του Διαχειριστή και η διαβίβαση στην Αρχή αναλυτικού κοστολογίου για τις δαπάνες, καθώς και η προσκόμιση στοιχείων, για την τεκμηρίωσή της όπου αυτό είναι δυνατό.**

Επισημαίνεται emphatically ότι ο Διαχειριστής στο πλαίσιο των καθηκόντων του και υποχρεώσεων που υπέχει βάσει της νομοθεσίας οφείλει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την εύθετη υλοποίηση του έργου διασύνδεσης των Δωδεκανήσων εντός του ορισθέντος με το παρόν ΔΠΑ χρονοδιαγράμματος, καθώς και να υποβάλει, περιοδικώς, ενημέρωση προς την Αρχή αναφορικά με την πορεία υλοποίησής του. Η ανάγκη για την χρονοδιαγραμματική συνέπεια του διαχειριστή καθίσταται ακόμη περισσότερο επιτακτική λόγω της θέσπισης καθεστώτος μονοπωλίου ως προς την κάλυψη της επάρκειας των ΜΔΝ βάσει του άρθρου 46 του ν. 5092/2024 σύμφωνα με το οποίο η άρση του μονοπωλιακού αυτού καθεστώτος εξαρτάται από την ολοκλήρωση των διασυνδέσεων στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, ενώ αναμένεται και η σχετική απόφαση της Επιτροπής αναφορικά με το ζήτημα αυτό. Ηδη με την απόφαση 534/2014 η Επιτροπή κατέστησε απολύτως αναγκαία και επιτακτική την άμεση ολοκλήρωση των διασυνδέσεων για λόγους οικονομίας της χώρας (λόγω των ΥΚΩ) και διασφάλισης ενεργειακού εφοδιασμού. Συνεπώς, προκύπτει και βάσει του εξαιρετικού αυτού καθεστώτος η αναγκαιότητα για τη λήψη μέτρων εκ μέρους του διαχειριστή για την αποτροπή μετακύλισης του χρονοδιαγράμματος.

Γ.1.6. Έργο διασύνδεσης των Δωδεκανήσων με το ΕΣΜΗΕ (κωδ. ομάδας έργων 20.3)

Η διασύνδεση των Δωδεκανήσων περιλαμβάνει τη διασύνδεση του ΕΣΜΗΕ με την Κω μέσω του ΚΥΤ Κορίνθου, καθώς και τις διασυνδέσεις Κω – Ρόδου και Ρόδου – Καρπάθου. Περαιτέρω, σύμφωνα με την Απόφαση ΠΑΕ 785/2019 (σχετ. 64), στο συνολικό έργο περιλαμβάνονται και οι διασυνδέσεις Δωδεκανήσων (Πάτμου, Σύμης και Αρκιών) στη Μέση Τάση (ΜΤ), ο προγραμματισμός και υλοποίηση των οποίων υπάγεται στην αρμοδιότητα του ΔΕΔΔΗΕ. Το εν λόγω έργο αξιολογήθηκε βάσει της αναλυτικής τεχνικής τεκμηρίωσης που περιλαμβάνεται στην Απόφαση ΠΑΕ υπ' αριθμ. 611/2021 (έγκριση ΔΠΑ 2021-2030) και τελικά εγκρίθηκε βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων κόστους και αναλυτικής οικονομικής τεκμηρίωσης που περιλαμβάνεται στην Απόφαση ΠΑΕ υπ' αριθμ. 287/2022 (έγκριση ΔΠΑ 2022-2031), λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά 33, 50, 53, 59, 60, 64, 67, 68 και 69. Το έργο βρίσκεται σε προκαταρκτικό στάδιο μελετών και σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο **Β' εξάμηνο του 2028**, όπως δηλαδή ορίστηκε στην Απόφαση 287/2022.

Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, το προϋπολογιστικό κόστος του έργου παρουσιάζει αύξηση συνολικά κατά 576 εκ. €, και εκτιμάται στα 2.026 εκ. €. Έπειτα από σχετικό αίτημα (σχετ. 31) της Αρχής για την τεκμηρίωση της συγκεκριμένης αύξησης, ο ΑΔΜΗΕ υπέβαλε (σχετ. 32) διευκρινιστικά στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία η συγκεκριμένη προσαύξηση στο προϋπολογιστικό κόστος του έργου οφείλεται στη μεγάλη αύξηση στις τιμές των Υ/Σ, Υ/Γ και Υ/Β καλωδίων, καθώς και από σχετικές εκτιμήσεις σχετικά με το κόστος εξοπλισμού διασύνδεσης VSC-HVDC που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο έργο. Με βάση τα συμπληρωματικά στοιχεία που υπέβαλε ο Διαχειριστής, **η αύξηση στο προϋπολογιστικό κόστος του έργου της διασύνδεσης των νησιών των Δωδεκανήσων με το ΕΣΜΗΕ, κατά 576εκ. € είναι σημαντική.** Λαμβάνοντας υπόψη τις συντρέχουσες οικονομικές συνθήκες οι οποίες έχουν προκαλέσει αύξηση κόστους σε όλα τα συναφή έργα, διαφαίνεται ότι η αύξηση αυτή είναι ενδεχομένως εύλογη. **Ωστόσο κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία η αναλυτική κοστολογική εκτίμηση εκ μέρους του Διαχειριστή και η διαβίβαση στην Αρχή αναλυτικού κοστολογίου για τις δαπάνες, καθώς και η προσκόμιση στοιχείων, για την τεκμηρίωσή της όπου αυτό είναι δυνατό.**

Επισημαίνεται emphatically ότι ο Διαχειριστής στο πλαίσιο των καθηκόντων του και υποχρεώσεων που υπέχει βάσει της νομοθεσίας οφείλει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την εύθετη υλοποίηση του έργου διασύνδεσης των Δωδεκανήσων εντός του ορισθέντος με το παρόν ΔΠΑ χρονοδιαγράμματος, καθώς και να υποβάλει, περιοδικώς, ενημέρωση προς την Αρχή αναφορικά με την πορεία υλοποίησής του. Η ανάγκη για την χρονοδιαγραμματική συνέπεια του διαχειριστή καθίσταται ακόμη περισσότερο επιτακτική λόγω της θέσπισης καθεστώτος μονοπωλίου ως προς την κάλυψη της επάρκειας των ΜΔΝ βάσει του άρθρου 46 του ν. 5092/2024 σύμφωνα με το οποίο η άρση του μονοπωλιακού αυτού καθεστώτος εξαρτάται από την ολοκλήρωση των διασυνδέσεων στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, ενώ αναμένεται και η σχετική απόφαση της Επιτροπής αναφορικά με το ζήτημα αυτό. Ήδη με την απόφαση 534/2014 η Επιτροπή κατέστησε απολύτως αναγκαία και επιτακτική την άμεση ολοκλήρωση των διασυνδέσεων για λόγους οικονομίας της χώρας (λόγω των ΥΚΩ) και διασφάλισης ενεργειακού εφοδιασμού. Συνεπώς, προκύπτει και βάσει του εξαιρετικού αυτού καθεστώτος η αναγκαιότητα για τη λήψη μέτρων εκ μέρους του διαχειριστή για την αποτροπή μετακύλισης του χρονοδιαγράμματος.

Γ.1.7 Έργα Διεθνών Διασυνδέσεων

Το έργο της δεύτερης διασύνδεσης Ελλάδας – Βουλγαρίας (νέα εναέρια Γ.Μ. 400 kV μεταξύ του ΚΥΤ Νέας Σάντας και του Υ/Σ Maritsa East, μήκους περίπου 151 km), περιλαμβάνεται στην 4^η λίστα PCI (Κανονισμός ΕΚ 2020/389) και έχει συμπεριληφθεί στο σχέδιο λίστας έργων του υπό διαμόρφωση ΤΥΝDP 2022 του ENTSO-E. Το έργο ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε λειτουργία τον Ιούνιο του 2023.

Γ2. Αξιολόγηση νέων προτεινόμενων Έργων

Γ.2.1 Νέο υποέργο που αφορά την υπογειοποίηση τμήματος της Γ.Μ. 150kV Παλλήνη – Νέα Μάκρη (εντός της ομάδας έργων με κωδικό 17.6)

Σύμφωνα με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, εντός της ομάδας έργων που αφορά υπογειοποιήσεις και παραλλαγές Γραμμών Μεταφοράς στο νότιο Σύστημα, πέραν όσων έχουν εγκριθεί με τη Απόφαση 287/2022, περιλαμβάνεται νέο υποέργο που αφορά την υπογειοποίηση τμήματος 3,5 km της Γ.Μ. 150kV Παλλήνης-Νέας Μάκρης.

Το έργο στο σύνολό του αφορά υπογειοποιήσεις και παραλλαγές τμημάτων υφισταμένων γραμμών μεταφοράς σε δήμους της Αττικής και της Χαλκίδας που διέρχονται μέσα από πυκνό αστικό οικιστικό ιστό και η προσβασιμότητά τους για περιοδικές συντηρήσεις ή σε περίπτωση πιθανής βλάβης καθίσταται δύσκολη. Επομένως το έργο θα συμβάλει στην ενίσχυση της ασφάλειας τροφοδοσίας και την αξιοπιστία του συστήματος.

Ο Διαχειριστής με το υπό σχετικό 32 έγγραφό του εκτίμησε το προϋπολογιστικό κόστος για το εν λόγω έργο στα 4,081 εκ.€, ενώ το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσής του προσδιορίζεται για Β' εξάμηνο του 2029.

Η αναγκαιότητα, το προϋπολογιστικό κόστος και το χρονοδιάγραμμα του συγκεκριμένου έργου κρίνονται εύλογα, **το έργο της υπογειοποίησης τμήματος 3,5 km της Γ.Μ. 150kV Παλλήνη – Νέα Μάκρη εγκρίνεται.**

Γ.2.2 Νέα έργα εγκατάστασης δικτύου οπτικών ινών για τον τηλε-έλεγχο και την τηλε-εποπτεία του συστήματος (εντός της ομάδας έργων με κωδικό 17.10)

Σύμφωνα με την Απόφαση 287/2022 τα προτεινόμενα νέα μη εγκεκριμένα σε προηγούμενα ΔΠΑ έργα εγκατάστασης δικτύου οπτικών ινών που περιλαμβάνονται στην ομάδα έργων 17.10 δεν εγκρίθηκαν, λόγω της εκκρεμότητας της υποβολής από τον Διαχειριστή σχετικής εισήγησης και, εν συνεχεία, έγκρισης από την Αρχή των κανόνων λογιστικού διαχωρισμού που θα διέπουν την άσκηση μη – ρυθμιζόμενης δραστηριότητας του Διαχειριστή και, συγκεκριμένα, της εμπορικής εκμετάλλευσης παγίων του Συστήματος Μεταφοράς μέσω της θυγατρικής εταιρείας του «GRID TELECOM M.A.E.».

Ωστόσο, υπάρχει πλέον εξέλιξη στο ζήτημα του λογιστικού διαχωρισμού ενώ εκκρεμεί η τελική υποβολή από τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ προς έγκριση από τη ΡΑΑΕΥ επικαιροποιημένης εισήγησης

των Κανόνων Λογιστικού Διαχωρισμού του ΑΔΜΗΕ, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Αρχής. Επειδή η τεχνολογική αναβάθμιση του τηλεπικοινωνιακού δικτύου του ΑΔΜΗΕ, σύμφωνα με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις σύγχρονες πρακτικές, είναι σημαντική καθώς θα επιτρέψει την αναβάθμιση του συστήματος SCADA στα Κέντρα Ελέγχου Ενέργειας και την ενίσχυση της ασφάλειας και αξιοπιστίας του Συστήματος, και δεν κρίνεται σκόπιμο να καθυστερήσει έως την έγκριση του επόμενου ΔΠΑ κατόπιν του λογιστικού διαχωρισμού, **τα νέα έργα που προτείνονται στο ΔΠΑ 2023-2032 και στο ΔΠΑ 2024-2033 και αφορούν στην αντικατάσταση εναέριου κοινού αγωγού προστασίας με αγωγό OPGW σε Γραμμές Μεταφοράς του Συστήματος εγκρίνονται.** Το κόστος του εν λόγω έργου θα βαρύνει τη ρυθμιζόμενη δραστηριότητα μόνο στο βαθμό που συνδέεται με τον τηλε-έλεγχο και την τηλε-εποπτεία του Συστήματος. Η περίπτωση εκμετάλλευσης των εν λόγω παγίων ή μέρους αυτών για εμπορικούς σκοπούς, μέσω της μίσθωσης των οπτικών ινών στη θυγατρική εταιρεία του ΑΔΜΗΕ «GRID TELECOM» ή σε άλλους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους, ελέγχεται και αξιολογείται από την Αρχή υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 33 του νόμου 4986/2022, εφαρμοζόμενων των κανόνων λογιστικού διαχωρισμού που θα εγκριθούν από την Αρχή καθώς και του άρθρου 3 παρ. 3 της μεθοδολογίας για το Έσοδο του ΑΔΜΗΕ (Απόφαση Ε-159/2024).

Γ.2.3 Έργα αντιστάθμισης, αποθήκευσης και αναβάθμισης ευστάθειας και ελέγχου Συστήματος μεταφοράς (κωδ. ομάδας έργων 22.1)

Στην εν λόγω νέα ομάδα έργων περιλαμβάνεται η υλοποίηση δύο (2) νέων πιλοτικών σταθμών αποθήκευσης συσσωρευτών στον Υ/Σ Θήβας (20 MW/1h) και στον Υ/Σ Νάξου (7-10 MW/4h), που πρόκειται να συνιστούν –κατά τον Διαχειριστή– πλήρως ενσωματωμένα στοιχεία του Συστήματος. Η εν λόγω πρόταση για τα έργα αυτά έχει παρουσιαστεί αναλυτικά από τον ΑΔΜΗΕ με το σχет. 92, όπου τεκμηριώνεται η επιλογή της χωροθέτησης και της δυναμικότητας των εν λόγω σταθμών. Ειδικότερα, στην εν λόγω πρόταση παρουσιάζεται η διερεύνηση εγκατάστασης πιλοτικού σταθμού συσσωρευτών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, με σκοπό την αναβάθμιση της μεταφορικής ικανότητας του κορεσμένου Συστήματος τοπικά, ώστε να δοθεί περιθώριο περαιτέρω συνδέσεων μονάδων ΑΠΕ. Δεύτερον, παρουσιάζεται η διερεύνηση σκοπιμότητας εγκατάστασης πιλοτικού σταθμού συσσωρευτών σε διασυνδεδεμένο νησί των Κυκλάδων με σκοπό την κάλυψη τμήματος των αναγκών εφεδρείας σε καταστάσεις έκτακτων αναγκών. Σύμφωνα με τον Διαχειριστή, προβλέπεται η συντονισμένη λειτουργία των δύο σταθμών, ώστε το συνολικό έργο να έχει κατά το δυνατό ουδέτερο αποτέλεσμα ως προς την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο 51 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 944/2019:

« 51) πλήρως ενσωματωμένα στοιχεία δικτύου: στοιχεία δικτύου που έχουν ενσωματωθεί στο σύστημα μεταφοράς ή διανομής, συμπεριλαμβανομένων εγκαταστάσεων αποθήκευσης και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνον για τον σκοπό της διασφάλισης της ασφαλούς και αξιόπιστης λειτουργίας του συστήματος μεταφοράς ή διανομής και όχι για εξισορρόπηση ή διαχείριση συμφόρησης».

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ. 1 και 2 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 944/2019:

«...1. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δεν έχουν στην ιδιοκτησία τους, αναπτύσσουν, διαχειρίζονται ή λειτουργούν εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη δύνανται να επιτρέπουν στους διαχειριστές συστημάτων διανομής (μεταφοράς είναι το ορθό) να έχουν στην ιδιοκτησία τους, να αναπτύσσουν, να διαχειρίζονται ή να λειτουργούν εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας οι οποίες αποτελούν πλήρως ενσωματωμένα στοιχεία δικτύου εφόσον η ρυθμιστική αρχή έχει δώσει την

έγκρισή της ή εάν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) τα άλλα μέρη, έπειτα από ανοικτή και διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών, που υπόκειται σε επανεξέταση από την εθνική ρυθμιστική αρχή, δεν έχουν αποκτήσει το δικαίωμα για ιδιοκτησία, ανάπτυξη, έλεγχο, διαχείριση ή λειτουργία παρόμοιων εγκαταστάσεων ή δεν μπορούσαν να παράσχουν τις εν λόγω υπηρεσίες με εύλογο κόστος και εγκαίρως· β) οι εν λόγω εγκαταστάσεις ή επικουρικές υπηρεσίες μη σχετικών με τη συχνότητα είναι απαραίτητες, προκειμένου οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει της παρούσας οδηγίας για την αποτελεσματική, αξιόπιστη και ασφαλή λειτουργία του συστήματος μεταφοράς, και δε χρησιμοποιούνται για την αγορά ή την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας· και γ) η ρυθμιστική αρχή έχει αξιολογήσει την αναγκαιότητα αυτής της παρέκκλισης, έχει προβεί σε εκ των προτέρων εξέταση της εφαρμοσιμότητας διαδικασίας υποβολής προσφορών, συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων της εν λόγω διαδικασίας υποβολής προσφορών, και έχει παράσχει την έγκρισή της...».

Σύμφωνα με το άρθρο 64 του ν. 4951/2022, το οποίο προστέθηκε ως άρθρο 109Α στον ν. 4001/2011, το ελληνικό πλαίσιο εναρμονίστηκε με το άρθρο 54 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 944/2019 ως εξής:

«1. Ο Διαχειριστής του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Σ.Μ.Η.Ε.), κατά το άρθρο 97, δεν δύναται να έχει στην ιδιοκτησία του, να αναπτύσσει, να διαχειρίζεται ή να λειτουργεί εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας.

2. Κατ' εξαίρεση της παρ. 1, ο διαχειριστής του Ε.Σ.Μ.Η.Ε. δύναται να έχει στην ιδιοκτησία του, να αναπτύσσει, να λειτουργεί και να διαχειρίζεται εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας: (α) κατόπιν απόφασης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (Ρ.Α.Ε.), εφόσον αυτές αποτελούν πλήρως ενσωματωμένα στοιχεία δικτύου ή (β) εφόσον σωρευτικά: (βα) τρίτα μέρη, κατόπιν ανοικτής, διαφανούς και χωρίς διακρίσεις ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία εξετάζεται και εγκρίνεται από τη Ρ.Α.Ε., δεν έχουν αποκτήσει το δικαίωμα ιδιοκτησίας, ανάπτυξης, διαχείρισης ή λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας ή δεν μπορούν να παράσχουν τις σχετικές υπηρεσίες αποθήκευσης ενέργειας με εύλογο κόστος και εγκαίρως, (ββ) η Ρ.Α.Ε. κρίνει ότι οι εν λόγω εγκαταστάσεις ή επικουρικές υπηρεσίες, μη σχετικές με τη συχνότητα, είναι απαραίτητες, προκειμένου ο Διαχειριστής του Ε.Σ.Μ.Η.Ε. να τηρεί τις υποχρεώσεις που υπέχει για την αποτελεσματική, αξιόπιστη και ασφαλή λειτουργία του Ε.Σ.Μ.Η.Ε. και ότι οι εγκαταστάσεις αυτές δεν χρησιμοποιούνται για την αγορά ή πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, και (βγ) η Ρ.Α.Ε. αξιολογήσει την αναγκαιότητα αυτής της εξαίρεσης, εξετάσει εκ των προτέρων την εφαρμοσιμότητα της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, συμπεριλαμβανομένων των όρων και προϋποθέσεων αυτής και παράσχει την έγκρισή της...».

Επειδή, κατά το άρθρο 2 παρ. 3 εδάφιο (μιστ) του ν. 4001/2011, η έννοια των «πλήρως ενσωματωμένων στοιχείων δικτύου» έχει καθορισθεί σε εναρμόνιση με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία 2019/944, ως εξής «Στοιχεία δικτύου που έχουν ενσωματωθεί στο σύστημα μεταφοράς ή διανομής, συμπεριλαμβανομένων εγκαταστάσεων αποθήκευσης, και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τον σκοπό της διασφάλισης της ασφαλούς και αξιόπιστης λειτουργίας του συστήματος μεταφοράς ή του δικτύου διανομής και όχι για εξισορρόπηση ή διαχείριση συμφόρησης.»

Η Αρχή θεωρεί ότι τα δύο πιλοτικά έργα αποθήκευσης στη Θήβα και τη Νάξο που εισηγείται ο ΑΔΜΗΕ δεν αποτελούν ενσωματωμένα στοιχεία δικτύου σύμφωνα με τον ορισμό που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 στοιχείο 51 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 944/2019. Ειδικότερα, δεν προκύπτει σαφώς ότι η συντονισμένη λειτουργία των δύο σταθμών αποθήκευσης θα έχει ουδέτερο

αποτέλεσμα ως προς την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Όπως άλλωστε ο ίδιος ο Διαχειριστής παραδέχεται, στο υποβληθέν ΔΠΑ 2022-2031, σκοπός των εν λόγω έργων είναι η κάλυψη τμήματος των αναγκών εφεδρείας σε καταστάσεις έκτακτων αναγκών, η τακτική επέλευση των οποίων δεν δύναται να αποκλεισθεί, ιδίως δεδομένης της συμφόρησης του Συστήματος και των αυξημένων αναγκών σε ισχύ και εφεδρείες, ιδιαίτερος κατά το θέρος και μάλιστα προ της λειτουργίας της Δ' Φάσης της Διασύνδεσης των Κυκλάδων. Ως εκ τούτου δεν δύναται να εφαρμοστεί η δυνατότητα εξαίρεσης της παρ. 1 του άρθρου 109Α στο ν. 4001/2011 που προβλέπεται στην παρ. 2 α) του εν λόγω άρθρου.

Η έγκριση της ανάπτυξης σταθμών αποθήκευσης, που δεν συνιστούν «πλήρως ενσωματωμένα στοιχεία του δικτύου» δύναται να εγκριθεί στη βάση της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων που ορίζονται στο εδάφιο (β) της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου. Εν προκειμένω, ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον της αγοράς, όπως αυτό αποτυπώνεται από την αδειοδότηση αποθηκευτικών σταθμών, καθώς και καθώς και από τα αποτελέσματα των δύο ανταγωνιστικών διαδικασιών για τη χορήγηση επενδυτικής και λειτουργικής ενίσχυσης σε σταθμούς αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που διεξήχθησαν το δεύτερο εξάμηνο του 2023, σαφώς προκύπτει ότι δεν πληρούται η αναγκαία προϋπόθεση (υπό β) της μη απόκτησης δικαιώματος ιδιοκτησίας από άλλα –πλην του Διαχειριστή– πρόσωπα.

Συνεπώς, δεδομένου ότι δεν ικανοποιούνται οι όροι χορήγησης εξαίρεσης, οι οποίοι δεσμευτικά ορίζονται στον νόμο, **τα νέα έργα πιλοτικών σταθμών αποθήκευσης δεν εγκρίνονται.**

Γ.2.4 Αντικατάσταση εξοπλισμού σε Υ/Σ και ΚΥΤ στη Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα και Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα και Κυκλάδες (νέες ομάδες έργων 23.1, 23.2, 23.3 και 23.4)

Στο πλαίσιο της διατήρησης της υψηλής αξιοπιστίας του ΕΣΜΗΕ, ο Διαχειριστής έχει εκπονήσει πλάνο εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των υφιστάμενων υποδομών των Υ/Σ και των ΚΥΤ σε σημαντικό τμήμα του ΕΣΜΗΕ (Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα και Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα και Κυκλάδες).

Με επιστολή της Αρχής (σχετ. 22) ζητήθηκε η παρουσίαση του πλάνου της αντικατάστασης του πεπαλαιωμένου και του μη αξιόπιστου εξοπλισμού 150 kV σε Υποσταθμούς και ΚΥΤ καθώς και του αντίστοιχου εξοπλισμού σε ΚΥΤ 400 kV, με υποβολή των στοιχείων για τα έτη λειτουργίας του εν λόγω εξοπλισμού. Ο εξοπλισμός προς αντικατάσταση περιλαμβάνει αυτομετασχηματιστές, διακόπτες, μετασχηματιστές έντασης/τάσης και αυτεπαγωγές.

Ο Διαχειριστής υπέβαλε τα ανωτέρω ζητούμενα συμπληρωματικά στοιχεία (σχετ. 27), από τα οποία προκύπτει η παλαιότητα του εξοπλισμού, η οποία πλησιάζει την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του κάθε είδους εξοπλισμού και ως εκ τούτου θεωρείται ότι αναδεικνύεται με επάρκεια η σκοπιμότητα υλοποίησης του εν λόγω έργου, **η Αρχή αξιολογεί θετικά τα προτεινόμενα νέα έργα αντικατάστασης εξοπλισμού σε Υ/Σ και ΚΥΤ, τα οποία και εγκρίνονται.**

Γ.2.5 Νέοι Αυτομετασχηματιστές για την Ενίσχυση του Συστήματος Μεταφοράς (νέα ομάδα έργων 23.5)

Επειδή, στο εν λόγω έργο περιλαμβάνεται η εγκατάσταση νέων αυτομετασχηματιστών (ΑΜΣ) στα ΚΥΤ Μελίτης, Αμυνταίου, Αγ. Δημητρίου και Αράχθου με σκοπό να ενισχυθεί η ζεύξη των υποσυστημάτων 400 και 150 kV στη Δυτική Μακεδονία και την Ήπειρο. Επιπλέον και σύμφωνα με τον Διαχειριστή, με την προσθήκη των νέων ΑΜΣ δίνεται η δυνατότητα διάθεσης πρόσθετου

περιθωρίου για την σύνδεση νέων έργων ΑΠΕ στο Σύστημα των 150 kV, όπου τα διαθέσιμα περιθώρια με τους υφιστάμενους ΑΜΣ τείνουν προς πλήρη εξάντληση.

Με επιστολή της Αρχής (σχετ. 22) ζητήθηκε η περαιτέρω τεκμηρίωση των αναγκών που εξυπηρετεί το εν λόγω έργο. Ο Διαχειριστής υπέβαλε τα ανωτέρω ζητούμενα συμπληρωματικά στοιχεία (σχετ. 27), αναφέροντας ότι λόγω της σημαντικής ισχύος έργων ΑΠΕ που κατοχυρώνουν ηλεκτρικό χώρο στις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Ηπείρου, προκύπτει υπό συγκεκριμένες συνθήκες παραβίαση των θερμικών ορίων των υφιστάμενων ΑΜΣ και των Γ.Μ. 150 kV. Με την προσθήκη των νέων ΑΜΣ θα αποφορτιστούν οι υφιστάμενοι ΑΜΣ και το σύστημα των 150 kV, διότι θα διακινείται περισσότερη ισχύς μέσω του συστήματος 400 kV.

Η ανωτέρω τεκμηρίωση αιτιολογεί τη σκοπιμότητα υλοποίησης του εν λόγω έργου, και συνεπώς **η Αρχή αξιολογεί θετικά το προτεινόμενο νέο έργο αυτομετασχηματιστών για την ενίσχυση του ΕΣΜΗΕ, το οποίο και εγκρίνεται.**

Γ.2.6 Αναβάθμιση Υ/Σ Ορυχείου Ν. Πεδίου Πτολεμαΐδας και αναδιάταξη κυκλωμάτων Πτολεμαΐδας (νέα ομάδα έργων 23.6)

Το εν λόγω έργο προτείνεται από τον Διαχειριστή με γνώμονα τη βελτίωση λειτουργίας του ΕΣΜΗΕ, τη διευκόλυνση χειρισμών από το Περιφερειακό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας του ΑΔΜΗΕ, την ταχύτερη αποκατάσταση ανωμαλιών και την ασφαλή διακίνηση της παραγωγής από μονάδες ΑΠΕ που συνδέονται στο δίκτυο 150 kV στην περιοχή.

Η ανωτέρω τεκμηρίωση αιτιολογεί επαρκώς τη σκοπιμότητα υλοποίησης του εν λόγω έργου, και συνεπώς **η Αρχή αξιολογεί θετικά το προτεινόμενο νέο έργο αναβάθμισης του Υ/Σ Ορυχείου Ν. Πεδίου Πτολεμαΐδας και αναδιάταξης κυκλωμάτων Πτολεμαΐδας, το οποίο και εγκρίνεται.**

Γ.2.7 Σύνδεση Νέου Υ/Σ Χανιά ΙΙ (νέα ομάδα έργων 23.7)

Το εν λόγω έργο περιλαμβάνει τη σύνδεση του νέου Υ/Σ Χανιά ΙΙ με τον Υ/Σ Χανιά Ι μέσω διπλής υπόγειας Γ.Μ. 150 kV και η σκοπιμότητά του έγκειται στη βελτίωση του επιπέδου ασφάλειας τροφοδοσίας και στην αύξηση της ικανότητας μεταφοράς του Συστήματος της Κρήτης.

Το έργο του νέου Υ/Σ Χανιά ΙΙ περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Ανάπτυξης Δικτύου (ΣΑΔ) 2021-2025 που εγκρίθηκε με την Απόφαση ΡΑΕ 631/2021 (σχετ. 17).

Επειδή, από τα ανωτέρω αιτιολογείται επαρκώς η σκοπιμότητα υλοποίησης του εν λόγω έργου, και ως εκ τούτου **η Αρχή αξιολογεί θετικά το προτεινόμενο νέο έργο σύνδεσης του νέου Υ/Σ Χανιά ΙΙ, το οποίο και εγκρίνεται.**

Γ.2.8 Κλείσιμο βρόχου Καστέλι – Χανιά και νέος Υ/Σ Καντάνου (νέα ομάδα έργων 23.8)

Το εν λόγω έργο περιλαμβάνει το κλείσιμο του βρόχου Καστέλι – Χανιά και τον νέο Υ/Σ Καντάνου, μέσω μιας υπέργειας Γ.Μ 150 kV Καστέλι – Κάντανος και μιας υπέργειας/υπόγειας Γ.Μ 150 kV Χανιά Ι – Κάντανος.

Η σκοπιμότητά του εν λόγω έργου έγκειται στη βελτίωση του επιπέδου ασφάλειας τροφοδοσίας και στην αύξηση της ικανότητας μεταφοράς του Συστήματος της Κρήτης, μέσω της ικανοποίησης του κριτηρίου N-1 των Υ/Σ Καστελίου και Αγιάς και της αποφόρτισης του Υ/Σ Καστελίου.

Επειδή, από τα ανωτέρω αιτιολογείται επαρκώς η σκοπιμότητα υλοποίησης του εν λόγω έργου, **η Αρχή αξιολογεί θετικά το προτεινόμενο νέο έργο για το κλείσιμο του βρόχου Καστέλι – Χανιά και τον νέο Υ/Σ Καντάνου, το οποίο και εγκρίνεται.**

Γ.2.9 Αντικατάσταση καλωδιακών Γ.Μ. στην περιοχή Θεσσαλονίκης (νέα ομάδα έργων 23.9)

Το εν λόγω έργο περιλαμβάνει την αντικατάσταση παλαιών καλωδίων ελαίου (45-50 ετών) στην περιοχή Θεσσαλονίκης με καλώδια στερεάς μόνωσης XLPE, λόγω διαρροής ελαίου και μη δυνατότητας εύρεσης ανταλλακτικών και επισκευής. Συγκεκριμένα το έργο αφορά τις υπόγειες Γ.Μ. Δόξας – Αγ. Δημητρίου, Ευόσμου – Αγ. Δημητρίου και Ζεύξης Ν. Ελβετίας – Ν. Ελβετία.

Η Αρχή με επιστολή της (σχετ. 22) ζήτησε την περαιτέρω τεκμηρίωση της αναγκαιότητας υλοποίησης του ως άνω έργου και ο Διαχειριστής υπέβαλε τα ζητούμενα συμπληρωματικά στοιχεία (σχετ. 27).

Η σκοπιμότητά του εν λόγω έργου έγκειται στην ασφαλή και αξιόπιστη τροφοδότηση της Θεσσαλονίκης, δεδομένου ότι οι ανωτέρω Γ.Μ. εξυπηρετούν σημαντικό μέρος των φορτίων της πόλης και θεωρούνται κρίσιμες.

Από τα ανωτέρω αιτιολογείται επαρκώς η σκοπιμότητα υλοποίησης του εν λόγω έργου, και συνεπώς **η Αρχή αξιολογεί θετικά το προτεινόμενο νέο έργο της αντικατάστασης καλωδιακών Γ.Μ. στην περιοχή Θεσσαλονίκης, το οποίο και εγκρίνεται.**

Γ.2.10 Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υποδομών υποστήριξης και συστημάτων εποπτείας και αγοράς (νέα ομάδα έργων 23.10)

Στην εν λόγω νέα ομάδα έργων που αφορά στον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση υποδομών υποστήριξης και συστημάτων εποπτείας και αγοράς, περιλαμβάνονται τα επιμέρους έργα αντικατάστασης ηλεκτρολογικών υποδομών του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Ενέργειας (ΕΚΕΕ) και του Βόρειου Περιφερειακού Κέντρου Ελέγχου Ενέργειας (ΒΠΚΕΕ), αναβάθμισης υποδομής του συστήματος ιστορικής καταγραφής και στατιστικής ανάλυσης (ΙΚΣΑ)-Exadata, αναβάθμισης του συστήματος EMS (Energy Management System)-BMMS (Balancing Market Management System) για προσαρμογή στο νέο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, προμήθειας RTUs (Remote Terminal Units) για το Σύστημα Μεταφοράς, αντικατάστασης και υλοποίησης νέου ΕΣΤΕ (Εφεδρικό Σύστημα Τηλεμετρίας και Ελέγχου) και τέλος προμήθειας και εγκατάστασης νέων μονάδων μέτρησης φασισθετών (PMU).

Με επιστολή της Αρχής (σχετ. 22) ζητήθηκε ο επιμερισμός κόστους του συνολικού προϋπολογιστικού κόστους της νέας ομάδας έργων 23.10 που ισούται με 11 εκ. €, σε κάθε επιμέρους έργο.

Επειδή, αφενός αιτιολογείται επαρκώς η σκοπιμότητα της υλοποίησης των εν λόγω έργων, αφετέρου από τα στοιχεία που υπέβαλε Διαχειριστής περί του προϋπολογιστικού κόστους κάθε επιμέρους έργου (σχετ. 27), προκύπτει ότι το ύψος του προϋπολογισμού τους είναι εύλογο, **το σύνολο των νέων έργων εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης υποδομών υποστήριξης και συστημάτων εποπτείας και αγοράς εγκρίνεται.**

Γ.2.11 Εκσυγχρονισμός των συστημάτων ελέγχου και εποπτείας σε ΚΥΤ με σύγχρονα ψηφιακά συστήματα (νέα ομάδα έργων 23.11)

Στην εν λόγω νέα ομάδα έργων που αφορά στην εκσυγχρονισμό των συστημάτων ελέγχου και εποπτείας σε ΚΥΤ με σύγχρονα ψηφιακά συστήματα, περιλαμβάνονται τα επιμέρους έργα στα ΚΥΤ Παλλήνης, Αγ. Στεφάνου, Διστόμου, Αράχθου, Αχελώου, Λάρυμνας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Τρικάλων, Αγ. Δημητρίου, Αμυνταίου και Καρδιάς.

Με επιστολή της Αρχής (σχετ. 22) ζητήθηκε ο επιμερισμός κόστους του συνολικού προϋπολογιστικού κόστους της νέας ομάδας έργων 22.6 που ισούται με 23,4 εκ. €, σε κάθε επιμέρους έργο.

Επειδή, αφενός αιτιολογείται επαρκώς η σκοπιμότητα της υλοποίησης των εν λόγω έργων, αφετέρου από τα στοιχεία που υπέβαλε Διαχειριστής περί του προϋπολογιστικού κόστους κάθε επιμέρους έργου (σχετ. 27), προκύπτει ότι το ύψος του προϋπολογισμού τους είναι εύλογο, **το σύνολο των νέων έργων εκσυγχρονισμού των συστημάτων ελέγχου και εποπτείας σε ΚΥΤ με σύγχρονα ψηφιακά συστήματα τεχνολογίας πληροφορίας και επικοινωνιών εγκρίνεται.**

Γ.2.12 Νέα διασύνδεση Ελλάδας – Τουρκίας (νέα ομάδα έργων 23.12)

Τον Μάρτιο του 2022 οι Διαχειριστές Ελλάδας και Τουρκίας (ΤΕΙΑΣ) συμφώνησαν για την υλοποίηση μιας νέας διασυνδετικής Γ.Μ. 400 kV μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, με ορίζοντα ολοκλήρωσης έως το 2029. Υπενθυμίζεται ότι το εν λόγω προτεινόμενο έργο αναφέρθηκε για πρώτη φορά στο ΔΠΑ 2021-2030 ως έργο υπό εξέταση (under consideration). Επιπλέον, το έργο έχει συμπεριληφθεί στο σχέδιο λίστας έργων του σχεδίου TYNDP 2022 του ENTSO-E. Η νέα Γ.Μ. προβλέπεται να οδεύσει παράλληλα με την υφιστάμενη διασύνδεση μεταξύ των δύο χωρών και θα διαθέτει ονομαστική ικανότητα μεταφορά 2000 MVA. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του έργου, όπως αξιολογήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου TYNDP 2022, ο λόγος κόστους-οφέλους του έργου είναι υψηλότερος του επτά (7) για όλα τα εξεταζόμενα σενάρια του ENTSO-E. Συνεπώς προκύπτει ότι το προτεινόμενο νέο έργο παρουσιάζει σημαντικό κοινωνικοοικονομικό όφελος.

Με επιστολή της Αρχής (σχετ. 22) ζητήθηκε η αποσαφήνιση της διαφοροποίησης του προϋπολογιστικού κόστους του έργου, όπως αναγράφεται στο υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 (24,2 εκ. €) σε σχέση με αυτό που αναγράφεται στο σχέδιο TYNDP 2022⁵ (32,55 εκ. €). Ο Διαχειριστής διευκρίνισε (σχετ. 27) ότι η διαφοροποίηση του προϋπολογιστικού κόστους του έργου όπως αναγράφεται στο υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032 (24,2 εκ. €) σε σχέση με αυτό που αναγράφεται στο σχέδιο TYNDP 2022 (32,55 εκ. €), οφείλεται στην ένταξη του έργου στο ΔΠΑ με την εκτιμώμενη δαπάνη για το τμήμα του έργου που θα κατασκευαστεί εντός της ελληνικής επικράτειας (70 από τα 130 km συνολικά). Αναμένεται, ωστόσο, λεπτομερέστερη κοστολογική ανάλυση του έργου.

Το έργο προβλέπεται ότι θα αυξήσει την μεταφορική ικανότητα μεταξύ των δύο χωρών κατά 600 MW και στις δύο κατευθύνσεις, θα επιτρέψει τη διείσδυση περισσότερων ΑΠΕ στο Ελληνικό Σύστημα και θα ενισχύσει την σύγκλιση των αγορών με τις γειτονικές χώρες.

Βάσει των ανωτέρω αιτιολογείται επαρκώς η σκοπιμότητα της υλοποίησής του ανωτέρω έργου, **το νέο έργο διασύνδεσης Ελλάδας – Τουρκίας εγκρίνεται.**

Γ.2.12 Ενίσχυση της τροφοδότησης των Ιονίων Νήσων (νέα ομάδα έργων 24.1)

⁵ <https://tyndp2022-project-platform.azurewebsites.net/projectsheets/transmission/1067>

Βάσει του υποβληθέντος ΔΠΑ 2024-2033, το εν λόγω έργο περιλαμβάνει την κατασκευή μιας νέας καλωδιακής γραμμής μεταφοράς μεταξύ Κυλλήνης και Κεφαλονιάς, συνολικού μήκους 56 km (53km υποβρύχια και 3km υπόγεια όδευση).

Με το εν λόγω έργο ενισχύεται ο βρόχος των Ιονίων νήσων, και επιτυγχάνεται η ασφαλής τους τροφοδότηση σε περίπτωση διαταραχής N-1 σε οποιοδήποτε σημείο του βρόχου, ενώ αυξάνεται η μεταφορική ικανότητα ικανοποιώντας το αυξημένο φορτίο των Ιονίων νήσων ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο και βελτιώνεται το όριο ευστάθειας του συστήματος στην περιοχή.

Επειδή, η σκοπιμότητα του συγκεκριμένου έργου, **το προϋπολογιστικό κόστος που εκτιμάται σε 58,1εκ. €** και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του που προσδιορίζεται για το Α' εξάμηνο του 2028, κρίνονται εύλογα. **Το νέο έργο ενίσχυσης της τροφοδότησης των Ιονίων Νήσων εγκρίνεται.**

Γ.2.13 ΚΥΤ Θεσπρωτίας και σύνδεσή του με το Σύστημα 400kV (νέα ομάδα έργων 24.2)

Βάσει του υποβληθέντος ΔΠΑ 2024-2033, το εν λόγω έργο περιλαμβάνει την κατασκευή ενός νέου ΚΥΤ στη Δυτική Ελλάδα (ΚΥΤ Θεσπρωτίας) και τη σύνδεσή του μέσω νέας Γραμμής Μεταφοράς 400kV διπλού κυκλώματος αυξημένου θερμικού ορίου, μήκους 65km με το υφιστάμενο ΚΥΤ Αράχθου.

Το νέο προτεινόμενο ΚΥΤ Θεσπρωτίας πρόκειται να εξυπηρετήσει τις νέες διασυνοριακές διασυνδέσεις με την Ιταλία και την Αλβανία, δημιουργώντας ένα δεύτερο σημείο σύνδεσης σε σχέση με τις υφιστάμενες διασυνδέσεις αποτρέποντας τον κίνδυνο ταυτόχρονης απώλειας κρίσιμων κυκλωμάτων που τις εξυπηρετούν. Περαιτέρω, θα συμβάλλει μέσω της ζεύξης των επιπέδων τάσης 150 και 400kV στην ενίσχυση της ευστάθειας του Συστήματος Μεταφοράς στην περιοχή, την αύξηση της μεταφορικής ικανότητας και την εξυπηρέτηση της αυξανόμενης διείσδυσης μονάδων ΑΠΕ, καθιστώντας εύλογη τη σκοπιμότητα του νέου έργου.

Επειδή, το προϋπολογιστικό κόστος του συνόλου του έργου εκτιμάται σε 73,2εκ. €, το οποίο σύμφωνα με τα συμπληρωματικά στοιχεία που υπέβαλε (σχετ. 32) ο Διαχειριστής επιμερίζεται σε 42 εκ. € για το νέο ΚΥΤ και 31,2 εκ. € για τη νέα Γ.Μ. ΚΥΤ Θεσπρωτίας – ΚΥΤ Αράχθου, κρίνεται εύλογο. Επιπλέον, το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου το οποίο προσδιορίζεται στο Β' εξάμηνο του 2030, κρίνεται εύλογο δεδομένης της πολυπλοκότητας του έργου και το γεγονός ότι βρίσκεται στο αρχικό στάδιο υλοποίησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω **το νέο έργο του ΚΥΤ Θεσπρωτίας και της σύνδεσής του με το Σύστημα 400kV εγκρίνεται.**

Γ.2.14 Νέα διασύνδεση Ελλάδας – Αλβανίας (νέα ομάδα έργων 24.3)

Το έργο της νέας διασυνδετικής γραμμής μεταφοράς μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας συμπεριλήφθηκε πρώτη φορά στο ΔΠΑ 2021-2030, ως υπό θεώρηση έργο (under consideration), στο πλαίσιο συνεργασίας των δύο Διαχειριστών Ελλάδας (ΑΔΜΗΕ) και Αλβανίας (OST), η οποία ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2020. Προς τον σκοπό αυτό τον Φεβρουάριο του 2022 συγκροτήθηκε κοινή ομάδα εργασίας με στόχο να αξιολογήσει όλες τις εναλλακτικές δυνατότητες υλοποίησης της διασύνδεσης.

Στο ανωτέρω πλαίσιο εκπονήθηκαν προμελέτες αγοράς, δικτύου και προκαταρκτική αξιολόγηση κόστους-οφέλους, βάσει των οποίων τον Δεκέμβριο του 2022 αποφασίστηκε η υλοποίηση νέας διασυνδετικής Γ.Μ. 400kV μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας, με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2030.

Η νέα διασυνδετική γραμμή 400kV απλού κυκλώματος μεταξύ του (νέου) ΚΥΤ Θεσπρωτίας και του Υ/Σ Fier (στην Αλβανία), συνολικού μήκους 170km, εκ των οποίων τα 45km θα κατασκευαστούν εντός της ελληνικής επικράτειας, θα διαθέτει ονομαστική ικανότητα μεταφοράς 2000MVA και προβλέπεται ότι θα αυξήσει τη μεταφορική ικανότητα μεταξύ των δύο χωρών κατά τουλάχιστον 200MW και προς τις δύο κατευθύνσεις. Περαιτέρω, το έργο θα διευκολύνει την αυξημένη διείσδυση μονάδων ΑΠΕ και στα δύο Συστήματα και θα ενισχύσει τη σύγκλιση των αγορών ενέργειας.

Ο ΑΔΜΗΕ υπέβαλε (σχετ. 32) τα αποτελέσματα της μελέτης κόστους οφέλους (CBA) του έργου με βάση την 3^η κατευθυντήρια οδηγία Μελετών Κόστους-Οφέλους του ENTSO-E, η οποία έχει υιοθετηθεί με την το' αριθμ. 590/2021 Απόφαση ΡΑΕ (σχετ. 114). Στο πλαίσιο της ανωτέρω μελέτης εξετάστηκαν δύο σενάρια, βάσει των πανευρωπαϊκών μελετών επάρκειας (European Resource Adequacy Assessment – ERAA) που εκπονήθηκαν από τον ENTSO-E για τα έτη 2021 και 2022. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανωτέρω αξιολόγησης του έργου, προκύπτει λόγος οφέλους προς κόστος (Benefit to cost ratio – BCR) και για τα δύο σενάρια μεγαλύτερος του ένα (1). Συνεπώς προκύπτει ότι το προτεινόμενο νέο έργο παρουσιάζει σημαντικό κοινωνικοοικονομικό όφελος, και η αναγκαιότητά του κρίνεται εύλογη. Περαιτέρω, αναφορικά με το τμήμα του έργου που θα κατασκευαστεί εντός της ελληνικής επικράτειας το **προϋπολογιστικό κόστος εκτιμάται στα 15,3 εκ.€, το οποίο κρίνεται εύλογο αλλά αναμένεται και λεπτομερέστερη κοστολογική ανάλυση. Ενώ το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου, προσδιορίζεται για το Β' εξάμηνο του 2030.**

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω **το έργο της νέας διασυνδετικής Γ.Μ. 400kV μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας εγκρίνεται.**

Γ.2.15 Νέα διασύνδεση Ελλάδας – Ιταλίας (νέα ομάδα έργων 24.4)

Το έργο της νέας διασυνδετικής γραμμής μεταφοράς μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας συμπεριλήφθηκε πρώτη φορά στο ΔΠΑ 2021-2030, ως υπό θεώρηση έργο (under consideration), στο πλαίσιο συνεργασίας των δύο Διαχειριστών Ελλάδας (ΑΔΜΗΕ) και Ιταλίας (TERNA), η οποία ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2020, με τη συγκρότηση ομάδας εργασίας για την εκπόνηση μελετών για την ενίσχυση της διασύνδεσης των δύο ηλεκτρικών συστημάτων. Προς τον σκοπό διερευνήθηκαν αναλυτικά διαφορετικές τεχνικές λύσεις για την ανάπτυξη νέας υποθαλάσσιας διασύνδεσης με στόχο την επίτευξη της αύξησης της μεταφορικής ικανότητας μεταξύ των δύο συστημάτων μεταξύ 500 και 1000MW.

Ως αποτέλεσμα της ανωτέρω διερεύνησης της αξιολόγησης του έργου με βάση την 3^η κατευθυντήρια οδηγία Μελετών Κόστους-Οφέλους του ENTSO-E, αποφασίστηκε ως η πλέον ενδεδειγμένη και βέλτιστη τεχνικοοικονομικά λύση η υλοποίηση ενός νέου διπολικού συνδέσμου Συνεχούς Ρεύματος 400kV ονομαστικής ισχύος 1000MW με τεχνολογία μετατροπών τάσης και επιστροφή μέσω θαλάσσης (bipolar VSC HVDC with sea return) ή εναλλακτικά μέσω μεταλλικού αγωγού επιστροφής, συνολικού μήκους όδευσης 275km μέσω υποβρυχίων (220km) και υπογείων (55km) καλωδίων.

Η Αρχή ζήτησε (σχετ. 31) από τον ΑΔΜΗΕ να υποβάλει τα αποτελέσματα της μελέτης κόστους οφέλους (CBA) του έργου, στη βάση της 3^{ης} κατευθυντήριας οδηγίας Μελετών Κόστους-Οφέλους του ENTSO-E, η οποία έχει υιοθετηθεί με την το' αριθμ. 590/2021 Απόφαση ΡΑΕ (σχετ. 114). Τα

οποία ο Διαχειριστής υπέβαλε (σχετ. 32), και από την επισκόπηση των οποίων προκύπτει ότι εξετάστηκαν διαφορετικού τύπου διαμορφώσεις της νέας διασύνδεσης, για δύο διαφορετικά σενάρια αναφορικά με τη δυναμικότητα της διασύνδεσης Ιταλίας – Μαυροβουνίου. Για την επιλεχθείσα διαμόρφωση και για τα δύο εξεταζόμενα σενάρια προκύπτει ότι ο λόγος οφέλους προς κόστος μεγαλύτερος του τέσσερα (4) καθιστώντας το έργο σημαντικά ωφέλιμο κοινωνικοοικονομικά. Περαιτέρω, το έργο θα διευκολύνει την αυξημένη διείσδυση μονάδων ΑΠΕ και στα δύο Συστήματα και θα ενισχύσει τη σύγκλιση των αγορών ενέργειας.

Αναφορικά με το εκτιμώμενο κόστος του έργου έχει ληφθεί υπόψιν επιμερισμός κόστους 50% μεταξύ των δύο Διαχειριστών, με αποτέλεσμα το **προϋπολογιστικό κόστος** που αφορά το «ελληνικό» τμήμα του έργου να **εκτιμάται στα 606εκ. €**. Ενώ ο **ορίζοντας ολοκλήρωσης του έργου προσδιορίζεται για το Β' εξάμηνο του 2031**.

Λαμβάνοντας υπόψιν τα ανωτέρω, η αναγκαιότητα, το κόστος και το χρονοδιάγραμμα του έργου κρίνονται εύλογα, και **το έργο της νέας διασύνδεσης μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας εγκρίνεται**.

Γ. 3 Νέα έργα Διεθνών Διασυνδέσεων και Αποθήκευσης

• Αναβάθμιση διασύνδεσης Ελλάδας – Βόρειας Μακεδονίας

Η αναφορά του εν λόγω έργου υπό εξέταση (under consideration) συμπεριλήφθηκε για πρώτη φορά στο ΔΠΑ 2018-2027. Το έργο αφορά στην αναβάθμιση της μεταφορικής ικανότητας της υφιστάμενης εναέριας Γ.Μ. 400 kV Μελίτη-Bitola και η αναγκαιότητά του προέκυψε από τα αποτελέσματα των μελετών για τη διερεύνηση των αναγκών της ενίσχυσης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφοράς, στο πλαίσιο των TYNDP 2018 και 2020 του ENTSO-E. Το εν λόγω έργο έχει συμπεριληφθεί στη λίστα έργων του σχεδίου TYNDP 2022 του ENTSO-E, με ορίζοντα υλοποίησης μετά το έτος 2030. Όπως αναφέρεται εντός του ΔΠΑ 2024-2033, η σκοπιμότητα υλοποίησης της εν λόγω διασύνδεσης θα εξεταστεί στο επόμενο διάστημα σε κοινή ομάδα εργασίας των δύο Διαχειριστών.

Τονίζεται ότι όλα τα έργα διεθνών διασυνδέσεων εξετάζονται προς έγκριση και ένταξη στο ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ, υπό την προϋπόθεση υποβολής μελέτης κόστους-οφέλους, σύμφωνα με την Απόφαση της ΡΑΕ 590/2021 (σχετ. 114), καθότι συνιστούν «Σημαντικά Έργα Μεταφοράς» κατά το εδάφιο (Γ) της παρ. 1 της υποενότητας 8.3 του ΚΔΣ. Σημειώνεται ότι ως «Σημαντικά Έργα Μεταφοράς» νοούνται αυτά που πληρούν τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω κριτήρια: (α) Έργα που αφορούν σε Διασύνδεση/σεις της χώρας με γειτονικές χώρες, (β) Έργα που αφορούν σε Διασύνδεση/σεις συστημάτων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (ΜΔΝ) με το ΕΣΜΗΕ και (γ) Έργα των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει τα € 50 εκατ. Τα εν λόγω Σημαντικά Έργα Μεταφοράς δύνανται να χαρακτηρισθούν περαιτέρω ως Έργα Μείζονος Σημασίας, εφόσον πληρούν τα σωρευτικά κριτήρια που ορίζει το Εγχειρίδιο.

Δ. Λοιπά Θέματα

Η εταιρεία ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. αιτήθηκε στην Αρχή (σχετ. 103) να προβεί σε ενέργειες προκειμένου το εγκεκριμένο έργο του ΔΠΑ με κωδ. 14.62 (αναδιατάξεις γραμμών μεταφοράς λόγω μετεγκατάστασης του οικισμού Ποντοκώμης), να χαρακτηρίζεται πλέον ως Έργο Ενίσχυσης του

Συστήματος και όχι ως Έργο στο πλαίσιο της επέκτασης των δραστηριοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Ορυχείων της ΔΕΗ Α.Ε.

Με το ως άνω σχετικό η εταιρεία ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. ενημέρωσε την Αρχή σχετικά με την πρόβλεψη μεταβίβασης των εκτάσεων του υφιστάμενου Οικισμού Ποντοκώμης σε εκείνη, βάσει του Ν. 4956/2022 (ΦΕΚ 140/19.07.2022), με τον οποίο κυρώθηκε η Προγραμματική Σύμβαση της παρ. 4 του Άρθρου 155 του Ν. 4759/2020, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των ανωνύμων Εταιρειών ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. και ΔΕΗ Α.Ε. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω εκτάσεις δεν θα χρησιμοποιηθούν πλέον για την ανάπτυξη των Ορυχείων της ΔΕΗ Α.Ε. αλλά θα αξιοποιηθούν από τη ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων επ' ωφελεία της περιοχής μετά την απολιγνιτοποίηση.

Λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω αίτημα της της εταιρείας ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. και υπό το πρίσμα των νέων δεδομένων που έχουν προκύψει, η Αρχή ενημέρωσε τον ΑΔΜΗΕ με το σχετ. 104 ότι το έργο 14.62 χαρακτηρίζεται και εγκρίνεται εφεξής ως Έργο Ενίσχυσης του Συστήματος. Ως εκ τούτου, το κόστος υλοποίησης του Έργου 14.62 που εκτιμάται σε 12,3 εκ.€, και συνεπώς των ανωτέρω υποέργων θα αναληφθεί από τον ΑΔΜΗΕ και θα ανακτηθεί από τις Χρεώσεις Χρήσης Συστήματος.

Ο ΑΔΜΗΕ αποδέχτηκε την υπόδειξη της Αρχής (σχετ. 27) σχετικά με τον εφεξής χαρακτηρισμό του έργου 14.62 (αναδιατάξεις γραμμών μεταφοράς λόγω μετεγκατάστασης του οικισμού Ποντοκώμης) ως Έργου Ενίσχυσης του Συστήματος.

Ε. Αναπροσαρμογή κόστους έργων

Με το υποβληθέν ΔΠΑ 2024-2033, παρατηρήθηκε η αύξηση του προϋπολογιστικού κόστους σε μία σειρά εγκεκριμένων με την υπ' αριθμ. 287/2022 Απόφαση της Αρχής, όσο και σε σύγκριση με το εκτιμώμενο προϋπολογιστικό κόστος των εν λόγω έργων στο υποβληθέν ΔΠΑ 2023-2032. Για το λόγο αυτό η Αρχή κάλεσε (σχετ. 31) τον Διαχειριστή να παράσχει αναλυτική τεκμηρίωση των λόγων αύξησης του προϋπολογιστικού κόστους των συγκεκριμένων έργων. Ο Διαχειριστής με το υπό σχετικό 32 έγγραφό του παρέθεσε αναλυτικά τους λόγους για τους οποίους παρατηρείται η συγκεκριμένη αύξηση, επισημαίνοντας ότι στο πλαίσιο διαγωνιστικών διαδικασιών που διενεργούνται από τον ΑΔΜΗΕ έχουν διαπιστωθεί μείζονες αποκλίσεις μεταξύ των εγκεκριμένων προϋπολογισμών των έργων σε προγενέστερες Αποφάσεις της Αρχής και των εκτιμήσεων της αγοράς εξαιτίας της επίδρασης των έκτακτων συνθηκών των τελευταίων ετών (πανδημία, ενεργειακή κρίση, διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα), με αποτέλεσμα την σημαντική αύξηση του κόστους πρώτων υλών, εξοπλισμού και του μεταφορικού κόστους.

Λαμβάνοντας υπόψιν τα ανωτέρω, πέραν της αναθεώρησης του προϋπολογιστικού κόστους επιμέρους έργων που αναλύθηκε σε προηγούμενα σημεία της παρούσας Απόφασης, εγκρίνεται η αναθεώρηση του προϋπολογιστικού κόστους των κάτωθι έργων που περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα:

Κωδ. ομάδας έργων ΔΠΑ	Έργο	Αναθεωρημένο προϋπολογιστικό κόστος (CAPEX) (σε εκ.€)
14.13	Αναβαθμίσεις – αναδιατάξεις 150kV & νέοι Υ/Σ περιοχής Κατερίνης	20,1
14.24	Έργα ενίσχυσης Συστήματος για την τροφοδοσία της Κέρκυρας	48,8

14.43	Αναβάθμιση κυκλωμάτων 150kV στον βρόχο Ιονίων Νήσων	108,9
17.5	Έργα ενίσχυσης σε υφιστάμενους Υ/Σ (Μέρος ΙΙΙ)	11,3
17.6	Υπογειοποιήσεις και παραλλαγές Γ.Μ. στο νότιο Σύστημα	24,5
18.1	Νέος Υποσταθμός Κερατέας	10,3
18.4	Αναβάθμιση της σύνδεσης Γ.Μ 150kV Ακτίου – Πρέβεζας	9,2
19.3	Νέος Υποσταθμός Τήνου	12,6
21.7	Ενίσχυση της αξιοπιστίας τροφοδότησης της νήσου Άνδρου	16,8
21.9	Παραλλαγές Γ.Μ. 400 και 150kV λόγω εμπλοκής με τον αυτοκινητόδρομο Ε65	1,0
22.1	Έργα αντιστάθμισης, αποθήκευσης και αναβάθμισης ευστάθειας και ελέγχου Συστήματος μεταφοράς	48,3
22.6	Έργα τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών	37,2
23.7	Σύνδεση νέου Υ/Σ Χανιά ΙΙ	5,6
23.10	Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υποδομών υποστήριξης και συστημάτων εποπτείας και αγοράς	13,0

ΣΤ. Νέα έργα Επέκτασης του Συστήματος για σύνδεση του Δικτύου στο Σύστημα που δε συμπεριλαμβάνονται στα ΔΠΑ 2023-2032 και 2024-2033

Σύμφωνα με τις διατάξεις της υποενότητας 8.4 παρ. 5 του Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ (σχετ. 6) τα έργα επέκτασης του Συστήματος για τη σύνδεση του Δικτύου στο Σύστημα περιλαμβάνονται στο Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του Συστήματος κατόπιν σχετικής έγκρισής τους από την Αρχή. Η Αρχή αποφασίζει, κατόπιν εισήγησης του Διαχειριστή Δικτύου αναφορικά με την αναγκαιότητα των έργων και τη σχετική προτεραιοποίησή τους, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις του Διαχειριστή του Συστήματος αναφορικά με το κόστος των έργων και την τεκμηριωμένη γνώμη του σχετικά με τη δυνατότητα χρηματοδότησης και υλοποίησης των έργων, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που αιτείται ο Διαχειριστής Δικτύου.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην υποενότητα 8.4 παρ. 5 του Κώδικα, κατόπιν αξιολόγησης των αιτημάτων του ΔΕΔΔΗΕ (σχετ. 105, 107, 109, 110) και των τεκμηριωμένων απόψεων του ΑΔΜΗΕ (σχετ. 106, 108), η ΡΑΕ ενέκρινε τη συμπερίληψη των κάτωθι έργων στο πλαίσιο της Απόφασης 287/2022 (έγκριση ΔΠΑ 2022-2031).

- 1) Νέο Κέντρο Διανομής (Κ/Δ) Ιλίου
- 2) Νέος Υ/Σ Σιδαρίου Κέρκυρας
- 3) Επαύξηση Υ/Σ εντός του ΚΥΤ Μελitis
- 4) Επαύξηση Υ/Σ Σκύδρας
- 5) Επαύξηση Υ/Σ Σπερχειάδας
- 6) Επαύξηση Υ/Σ Μαγικού

- 7) Επαύξηση Υ/Σ Καλλιστηρίου
- 8) Νέος Υ/Σ Αίγινας
- 9) Νέος Υ/Σ Προσωτσάνης
- 10) Νέος Υ/Σ ΒΙΠΕ Θεσσαλονίκης ΙΙ (Σίνδος ΙΙ)
- 11) Νέος Υ/Σ Κεφαλονιάς ΙΙ
- 12) Επαύξηση Υ/Σ εντός του ΚΥΤ Νέας Σάντας
- 13) Επαύξηση Υ/Σ Αγιάς (Λάρισας)

Λαμβάνοντας υπόψη το Σχέδιο Ανάπτυξης Δικτύου (ΣΑΔ) 2021-2025 που εγκρίθηκε με την Απόφαση ΡΑΕ 631/2021 (σχετ. 15), τη συμμετοχή του ΔΕΔΔΗΕ στη δημόσια διαβούλευση (σχετ. 21) του ΔΠΑ 2023-2032, τη σχετική επιστολή του ΔΕΔΔΗΕ προς τον ΑΔΜΗΕ για έργα επέκτασης συστήματος (σχετ. 111), τις απόψεις του ΑΔΜΗΕ επί των εν λόγω έργων (σχετ. 27), το Σχέδιο Ανάπτυξης Δικτύου (ΣΑΔ) 2022-2026 που εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. Ε-96/2023 Απόφαση Κλάδου Ενέργειας της ΡΑΑΕΥ (σχετ. 18), τη συμμετοχή του ΔΕΔΔΗΕ στη δημόσια διαβούλευση (σχετ. 30) του ΔΠΑ 2024-2033, καθώς και τις απόψεις του ΑΔΜΗΕ επί των εν λόγω έργων (σχετ. 32) η Αρχή στο πλαίσιο της παρούσας Απόφασης έγκρισης του Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ περιόδου 2023-2033 και με γνώμονα την ασφάλεια εφοδιασμού και την αύξηση της διείσδυσης ΑΠΕ στο Δίκτυο, εγκρίνει τη συμπερίληψη των κάτωθι έργων επέκτασης συστήματος στο ΔΠΑ 2024-2033:

- 14) Επαύξηση εντός του ΚΥΤ Τρικάλων
- 15) Νέος Υ/Σ Κω
- 16) Νέος Υ/Σ Καλλονής Λέσβου
- 17) Νέος Υ/Σ Ζάκυνθος ΙΙ
- 18) Επαύξηση Υ/Σ Ολυμπιακού Χωριού
- 19) Επαύξηση Υ/Σ Αμφίπολης
- 20) Επαύξηση Υ/Σ Λαμίας

Σχετικά με τα υπόλοιπα έργα που έχει εισηγηθεί ο ΔΕΔΔΗΕ στις ανωτέρω επιστολές του και κατόπιν αξιολόγησής τους από την Αρχή, θα εκδοθεί αν κριθεί σκόπιμο ξεχωριστή Απόφαση ΡΑΕ εντός του προσεχούς διαστήματος, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην ενότητα 8.4 παρ. 5 της Επανεκδόσης του Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ.

Ζ. Έργα τρίτων φορέων υλοποίησης που ενδέχεται μελλοντικά να επηρεάσουν το σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής Ενέργειας

Τα κάτωθι έργα δεν εγκρίνονται μέσω της παρούσας απόφασης του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς αλλά αναφέρονται ως έργα δυνάμενα μελλοντικώς να επηρεάσουν το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς. Ο ΑΔΜΗΕ, ως Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ, οφείλει να παρακολουθεί την εξέλιξη των έργων αυτών, ιδίως αυτών που έχουν ενταχθεί στο Δεκαετές Πρόγραμμα⁶ του ENTSO-E, ώστε να λάβει έγκαιρα μέτρα διασυνδεσιμότητάς τους με το ΕΣΜΗΕ, εφόσον διαφανεί επαρκής ωρίμανσή τους.

Σημειώνεται εμφατικά ότι τυχόν αναφορά σε ΔΠΑ έργων διασυνδέσεων, αδιαφόρως του Φορέα Υλοποίησής τους, αδιαφόρως δηλαδή εάν αυτά υλοποιούνται από τρίτο πρόσωπο ή από πρόσωπο,

⁶ Ten-Year Network Development Plan (TYNDP), βλ. <https://tyndp.entsoe.eu/>

στη μετοχική σύνθεση του οποίου μετέχει ο Διαχειριστής, ή από τον ίδιο τον Διαχειριστή, δεν ισοδυναμεί ούτε δύναται να επιφέρει αφ' εαυτής τη μετακύλιση του κόστους στους Χρήστες του ΕΣΜΗΕ. Πράγματι, η συμπερίληψη στο ΔΠΑ των έργων διασύνδεσης –όπως και κάθε άλλης επένδυσης που υλοποιείται είτε με δαπάνες του Διαχειριστή είτε με δαπάνες τρίτου μέρους, ειδικώς αναφερόμενου (βλ. επί παραδείγματι το κόστος έργων που έχει αναληφθεί από τη ΔΕΗ Α.Ε. ή από Παραγωγούς ΑΠΕ)– εξυπηρετεί πρωτίστως τον σκοπό δημοσιοποίησης, για τη διαφανή ενημέρωση των ενδιαφερόμενων επενδυτών και τη διασφάλιση της ενημέρωσης των χρηστών. Συνεπώς, καθότι, οι τελικοί Χρήστες έκαστου έργου προσδιορίζονται κατά τρόπο ειδικό, τυχόν μετακύλιση του κόστους των οποιωνδήποτε έργων στους Χρήστες του ΕΣΜΗΕ προϋποθέτει την επιβεβαίωση του ανταποδοτικού τους χαρακτήρα, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 15 και 140 του ν. 4001/2011 και στον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/869.

Τα ακόλουθα έργα βρίσκονται ήδη σε ικανοποιητικό βαθμό ωρίμανσης:

- Το έργο της **διασύνδεσης μεταξύ Κρήτης (Κορακιά) – Κύπρου (Κοφίνου)** έχει εγκριθεί ως Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (PCI) και είναι πλέον στον 1^ο ενωσιακό κατάλογο PCI/PMI (Project of Common/Mutual Interest) του Κανονισμού ΕΚ 2022/869 (Έργο 2.6.2)⁷. Τον Απρίλιο 2024, με κοινή απόφαση των Ρυθμιστικών Αρχών Ελλάδας και Κύπρου, ο ΑΔΜΗΕ ανέλαβε Φορέας Υλοποίησης του έργου με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης τον Δεκέμβριο 2029. Το έργο, το οποίο μετονομάστηκε από Euroasia Interconnector σε Great Sea Interconnector (GSI), βρίσκεται πλέον σε στάδιο κατασκευής και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης είναι το τέλος του 2029.
- Το Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (PCI) **αντλησιοταμίευσης (hydro-pumped storage) στην Αμφιλοχία** συνολικής ισχύος 680 MW και χωρητικότητας 3.97 GWh, το οποίο προωθείται από τον φορέα υλοποίησης «ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ», βρίσκεται στο στάδιο της κατασκευής και ο ορίζοντας υλοποίησής του προσδιορίζεται για το τέλος του 2025. Το εν λόγω έργο έχει επίσης συμπεριληφθεί στη 5^η λίστα PCI (έργο με κωδ. 3.24) και στη λίστα έργων του σχεδίου Διακοινοτικού Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (TYNDP – Ten Year Network Development Plan) TYNDP 2022 του ENTSO-E. Επιπλέον, το έργο έχει ενταχθεί στον 1^ο ενωσιακό κατάλογο έργων PCI/PMI του Κανονισμού ΕΚ 2022/869 (Έργο 2.9). Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, η Αρχή αξιολόγησε θετικά το έργο και εισηγήθηκε την ένταξή του στον κατάλογο των έργων PCI/PMI, μέσω της υποβολής της γνώμης της (σχετ. 101) σε σχετικό ερωτηματολόγιο του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER).

Επιπλέον, τα κάτωθι έργα βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια σχεδιασμού και ωρίμανσης από τους φορείς υλοποίησής τους:

- **GREGY Interconnector**

Το εν λόγω υπό θεώρηση έργο αφορά μια HVDC διασύνδεση ισχύος 3 GW μεταξύ Ελλάδας (Αττική) και Αιγύπτου με προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης το έτος 2028. Σύμφωνα με τον φορέα υλοποίησης του έργου (εταιρεία «ELICA S.A.»), το έργο θα αξιοποιεί την παραγωγή ενέργειας που θα παράγεται από σταθμούς ΑΠΕ ισχύος 9.5 GW, οι οποίοι πρόκειται να εγκατασταθούν στην Αίγυπτο από τον ίδιο. Το έργο έχει ενταχθεί στον 1^ο ενωσιακό κατάλογο PCI/PMI του Κανονισμού ΕΚ 2022/869 (Έργο 2.13).

⁷ Βλ. [κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό \(ΕΕ\) 2024/1041](#) της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2023 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον ενωσιακό κατάλογο έργων κοινού ενδιαφέροντος και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος

- **Greece- Africa Power (GAP) Interconnector**

Το εν λόγω υπό θεώρηση έργο αφορά μια HVDC διασύνδεσης ισχύος 2 GW μεταξύ Ελλάδας (Αθρινόλακκος στην Κρήτη) και Αιγύπτου με προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης το έτος 2028. Ο φορέας υλοποίησης του έργου είναι η εταιρεία «Eunice Energy Group».

- **Southern Aegean Interconnector (SAI)**

Το εν λόγω υπό εξέταση έργο αφορά μια ομάδα επιμέρους έργων διασύνδεσης μεταξύ Κρήτης-Λέβιθας, Λαυρίου-Λέβιθας, Κω-Λέβιθας και μεταξύ μικρών νησιών των Δωδεκανήσων (Κίναρος, Σύρνα) για τη σύνδεση αιολικών σταθμών συνολικής ισχύος 582 MW, οι οποίοι έχουν λάβει άδεια παραγωγής από τη ΡΑΑΕΥ και βρίσκονται σε βραχονησίδες της ευρύτερης περιοχής. Το συνολικό έργο έχει προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης το έτος 2026 και φορέας υλοποίησης του έργου είναι η εταιρεία «Eunice Energy Group». Το έργο ήταν υποψήφιο αλλά δεν εντάχθηκε στον 1^ο ενωσιακό κατάλογο PCI/PMI. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, τον Μάρτιο του 2023, η Αρχή αξιολόγησε αρνητικά το έργο και εισηγήθηκε την μη ένταξή του στον κατάλογο, μέσω της υποβολής της γνώμης της (σχετ. 98) σε σχετικό ερωτηματολόγιο του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER) και τον ENTSO-E, διότι το έργο έχει παρόμοια όδευση με το έργο της διασύνδεσης των Δωδεκανήσων με τον ΕΣΜΗΕ που έχει ήδη εγκριθεί βάσει της Απόφασής της υπ' αριθμ. 287/2022 (έγκριση ΔΠΑ 2022-2031).

- **Σταθμός αποθήκευσης με συσσωρευτές στην Πτολεμαΐδα**

Το εν λόγω υπό θεώρηση έργο αφορά έναν σταθμό αποθήκευσης, ισχύος 250 MW και Χωρητικότητας 1000 MWh, στην περιοχή Αμύνταιο της Πτολεμαΐδας. Το έργο έχει προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης το έτος 2024 και φορέας υλοποίησης του έργου είναι η εταιρεία «Eunice Energy Group». Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, τον Μάρτιο του 2023, η Αρχή αξιολόγησε θετικά το έργο και εισηγήθηκε την ένταξή του στην 1^η λίστα PCI/PMI του Κανονισμού ΕΚ 2022/869, μέσω της υποβολής της γνώμης της (σχετ. 100) σε σχετικό ερωτηματολόγιο του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών αρχών Ενέργειας (ACER) και το έργο έχει ενταχθεί στον 1^ο ενωσιακό κατάλογο (Έργο 2.10).

Θ. Τελικές Παρατηρήσεις

Επειδή, η ΡΑΑΕΥ αξιολόγησε τα υποβληθέντα Προγράμματα Ανάπτυξης κατά τα ανωτέρω, αξιολογώντας παράλληλα και την εφαρμογή των προηγούμενων Προγραμμάτων Ανάπτυξης σύμφωνα με το άρθρο 108 παρ. 6.

Ο Διαχειριστής εξακολουθεί να μην ανταποκρίνεται προσηκόντως στην υποχρέωσή του να ενημερώνει σε τακτική βάση την Αρχή για την πρόοδο που σημειώνεται στην υλοποίηση των έργων του ΔΠΑ, τις καθυστερήσεις που σημειώνονται συστηματικά, καθώς και την υπέρβαση των σχετικών προϋπολογισμών των έργων, μην παρέχοντας αναλυτικές πληροφορίες και πλήρη κοστολογικά στοιχεία παρά τα προβλεπόμενα στο κείμενο πλαίσιο για τα δεσμευτικά χρονοδιαγράμματα και τις ρητές υποχρεώσεις του. Η παροχή των στοιχείων αυτών γίνεται μόνο κατόπιν αιτημάτων της Αρχής.

Συναφώς, παρά τα αναφερόμενα στο διατακτικό των Αποφάσεων 1097/2019, 611/2021 και 287/2022 δεν συμπεριλήφθηκε εντός του ΔΠΑ 2023-2032 πίνακας αναφορικά με το περιθώριο διείσδυσης νέας ισχύος από μονάδες ΑΠΕ που διαθέτουν τα ΚΥΤ και οι σημαντικότεροι υποσταθμοί

από άποψη διαχείρισης φορτίου. Συνεπώς, καλείται ο Διαχειριστής να μην παραλείπει την παράθεση στοιχείων που ζητούνται με τις αποφάσεις της Αρχής.

Σε συνέχεια των ανωτέρω καλείται ο Διαχειριστής να συμμορφώνεται με τις θεμελιώδεις υποχρεώσεις του που συνίστανται (α) στην καταβολή κάθε αναγκαίας προσπάθειας, με άκρατη επιμέλεια, για την εύθετη προώθηση και την υλοποίηση των έργων του ΔΠΑ σύμφωνα με το οριζόμενο χρονοδιάγραμμα, καθώς και (β) στην αναλυτική ενημέρωση της ΡΑΕ σε συνεχή βάση.

Επειδή, περαιτέρω, η ΡΑΑΕΥ αξιολόγησε τα υποβληθέντα Προγράμματα Ανάπτυξης υπό το πρίσμα του άρθρου 108 παρ.5 και διαπίστωσε ότι:

α) δεν προσδιορίστηκαν κατά τη δημόσια διαβούλευση επενδυτικές ανάγκες που δεν καλύπτονται. Ειδικότερα, στη δημόσια διαβούλευση (σχετικό 29) υποβλήθηκαν σχόλια από την ΔΕΗ Α.Ε. και την ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε., τα οποία αξιολογήθηκαν από την Αρχή. Βάσει των σχολίων του ΔΕΔΔΗΕ προστίθενται στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης τα έργα της ενότητας ΣΤ.

β) είναι σύμφωνο προς το μη δεσμευτικό ενωσιακό δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων (διενωσιακό πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων).

Για τους ανωτέρω λόγους,

Αποφασίζει:

Α. Εγκρίνει το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ περιόδου 2024-2033, όπως αυτό υποβλήθηκε από την ΑΔΜΗΕ Α.Ε. με το υπ' αριθμ. 28 σχετικό έγγραφο, ως το πλέον επίκαιρο που ενσωματώνει και το ΔΠΑ 2023-2032 που υποβλήθηκε με το υπ' αριθμ. 19 σχετικό έγγραφο, **με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στο αιτιολογικό της παρούσας απόφασης**. Ειδικότερα:

1. Δεν εγκρίνονται τα νέα πιλοτικά έργα των σταθμών αποθήκευσης, που περιλαμβάνονται εντός της ομάδας έργων 22.1 του ΔΠΑ 2023-2032, λόγω μη πλήρωσης των προϋποθέσεων του άρθρου 109 παρ. 2 του ν. 4001/2011.
2. Στο πλαίσιο των οριζόμενων στην υποενότητα 8.4 παρ. 5 του Κώδικα Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ και με γνώμονα την ασφάλεια εφοδιασμού και την αύξηση της διείσδυσης ΑΠΕ στο δίκτυο, **εγκρίνεται η ένταξη στο Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος των έργων επέκτασης του Συστήματος για σύνδεση των κάτωθι νέων έργων του Δικτύου:**
 - 1) Νέο Κέντρο Διανομής (Κ/Δ) Ιλίου
 - 2) Νέος Υ/Σ Σιδαρίου Κέρκυρας
 - 3) Επαύξηση Υ/Σ εντός του ΚΥΤ Μελitis
 - 4) Επαύξηση Υ/Σ Σκύδρας
 - 5) Επαύξηση Υ/Σ Σπερχειάδας
 - 6) Επαύξηση Υ/Σ Μαγικού
 - 7) Επαύξηση Υ/Σ Καλλιστηρίου
 - 8) Νέος Υ/Σ Αίγινας
 - 9) Νέος Υ/Σ Προσωτσάνης

- 10) Νέος Υ/Σ ΒΙΠΕ Θεσσαλονίκης ΙΙ (Σίνδος ΙΙ)
 - 11) Νέος Υ/Σ Κεφαλονιάς ΙΙ
 - 12) Επαύξηση Υ/Σ εντός του ΚΥΤ Νέας Σάντας
 - 13) Επαύξηση Υ/Σ Αγιάς (Λάρισας)
 - 14) Επαύξηση εντός του ΚΥΤ Τρικάλων
 - 15) Νέος Υ/Σ Κω
 - 16) Νέος Υ/Σ Καλλονής Λέσβου
 - 17) Νέος Υ/Σ Ζάκυνθος ΙΙ
 - 18) Επαύξηση Υ/Σ Ολυμπιακού Χωριού
 - 19) Επαύξηση Υ/Σ Αμφίπολης
 - 20) Επαύξηση Υ/Σ Λαμίας
3. Ο Διαχειριστής οφείλει να υποβάλει στη ΡΑΑΕΥ αναλυτικότερη κοστολογική εκτίμηση, αναλυτικό κοστολόγιο για τις δαπάνες, καθώς και προσκόμιση στοιχείων, για την τεκμηρίωσή της όπου αυτό είναι δυνατό για τα κάτωθι έργα: Δ' Φάση Κυκλάδων, Διασύνδεση Βορειοανατολικού Αιγαίου, Διασύνδεση Δωδεκανήσων, Νέα Διασύνδεση Ελλάδας-Τουρκίας.
 4. Ο Διαχειριστής οφείλει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την εύθετη υλοποίηση των έργων και την αποφυγή χρονικής μετακύλισης των χρονοδιαγραμμάτων που καθορίζονται στον Πρόγραμμα Ανάπτυξης και τις σχετικές υποδείξεις της Αρχής. Η ΡΑΑΕΥ αξιολογεί την τήρηση της ως άνω υποχρέωσης του Διαχειριστή σε σχέση με την μετακύλιση του χρονοδιαγράμματος με βάση τα στοιχεία που προσκομίζει.
 5. Από το ΔΠΑ περιόδου 2025-2034 και εξής, ο ΑΔΜΗΕ υποχρεούται να παραθέτει σε ξεχωριστή ενότητα εντός του ΔΠΑ τα έργα ελληνικού ενδιαφέροντος που περιλαμβάνονται στα εκάστοτε Διακοινοτικά Δεκαετή Προγράμματα Ανάπτυξης (TYNDP) του ENTSO-E και προτείνονται από τρίτους φορείς υλοποίησης.
- Β.** Πλην των περιπτώσεων που προβλέπεται ειδική διαδικασία ενημέρωσης της ΡΑΑΕΥ σε μεγαλύτερη συχνότητα, ο Διαχειριστής καλείται να υποβάλει στη ΡΑΑΕΥ, στο τέλος κάθε ημερολογιακού εξαμήνου αναλυτική έκθεση περί της προόδου των έργων, με λεπτομερή αναφορά των ενεργειών στις οποίες έχει προβεί και των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί, των ενδεχόμενων προβλημάτων που αντιμετώπισε και τη μεθοδολογία που επέλεξε για την επίλυσή τους, καθώς και τον προγραμματισμό των επόμενων ενεργειών του με στόχο την έγκαιρη υλοποίηση.
- Γ.** Για την αποτίμηση των θετικών συνεργειών των έργων ενίσχυσης, επέκτασης και ανάπτυξης του Συστήματος με την αύξηση της ικανότητας διείσδυσης και διακίνησης ισχύος από μονάδες ΑΠΕ στο Σύστημα μέσω των νέων και υφιστάμενων κρίσιμων στοιχείων του Συστήματος, καλείται ο Διαχειριστής να περιλαμβάνει εφεξής, κατά την εκπόνηση και υποβολή ΔΠΑ, πίνακα, στον οποίο θα καταγράφεται διακριτά το περιθώριο διείσδυσης νέας ισχύος από μονάδες ΑΠΕ που παρέχουν τα νέα και υφιστάμενα κρίσιμα στοιχεία του Συστήματος, όπως τα ΚΥΤ και οι σημαντικότεροι υποσταθμοί από άποψη διαχείρισης φορτίου.

- Δ.** Εφεξής, για τη θέση σε δημόσια διαβούλευση κάθε υποβαλλόμενου ΔΠΑ, προκειμένου για τη διαφανή και αποτελεσματική ενημέρωση των Χρηστών, απαιτείται ο Διαχειριστής να επισυνάπτει πίνακα, από τον οποίο να προκύπτει η επίπτωση στις Χρεώσεις Χρήσης του Συστήματος κάθε προτεινόμενου έργου, καθώς και η συνολικώς προκυπτόμενη επιβάρυνση των ΧΧΣ.
- Ε.** Στην παρούσα Απόφαση προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της, το ΔΠΑ 2024-2033, ως το πλέον επίκαιρο που ενσωματώνει και το ΔΠΑ 2023-2032, βάσει των όσων ανωτέρω κρίθηκαν, και συγκεκριμένα τα ακόλουθα:
- Α) Κύριο Τεύχος του ΔΠΑ Συστήματος Μεταφοράς 2024-2033, Διεύθυνση Στρατηγικής και Σχεδιασμού Ανάπτυξης Συστήματος, ΑΔΜΗΕ, Ιούνιος 2023,
 - Β) Τεύχος Έργων του ΔΠΑ Συστήματος Μεταφοράς 2024-2033, Διεύθυνση Στρατηγικής και Σχεδιασμού Ανάπτυξης Συστήματος, ΑΔΜΗΕ, Ιούνιος 2023,
 - Γ) Τεύχος Παραρτημάτων του ΔΠΑ Συστήματος Μεταφοράς 2024-2033, Διεύθυνση Στρατηγικής και Σχεδιασμού Ανάπτυξης Συστήματος, ΑΔΜΗΕ, Ιούνιος 2023,
 - Δ) Χάρτης του ΔΠΑ Συστήματος Μεταφοράς 2024-2033, Διεύθυνση Στρατηγικής και Σχεδιασμού Ανάπτυξης Συστήματος, ΑΔΜΗΕ, Ιούνιος 2023.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΡΑΑΕΥ και της ΑΔΜΗΕ Α.Ε..

Αθήνα, 18 Ιουλίου 2024

Ο Αντιπρόεδρος Κλάδου Ενέργειας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΦΟΥΡΛΑΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

